

www.unibg.rs

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ОРГАН ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

САДРЖАЈ

- Поводом конференције представника градова, одржане у Сплиту на дан 19 и 20 октобра 1929 год. — Д-р Мило-слав Стојадиновић.*
- Статут Општине Града Београда — Д-р Лазо М. Костић, професор универ.*
- Катастар Београда — Инж. Јован Обрадовић, начелник Мин. Грађевина.*
- Фалсификовање животних намирница у Београду — Влада Миленковић, уредник Трг. Гласника.*
- Проблеми Београдског саобраћаја — Инж. Дојчиновић, шеф Одсека саобраћаја О.Г.Б.*
- За бољи трамвајски саобраћај — Бранко Максимовић, архит.*
- Градски музеји и архиве — Д-р Марија Илић, публициста.*
- Научна хроника:*
- Класификација савремених градова — Добривој Стојадиновић, новинар.*

СЛУЖБЕНИ ДЕО:

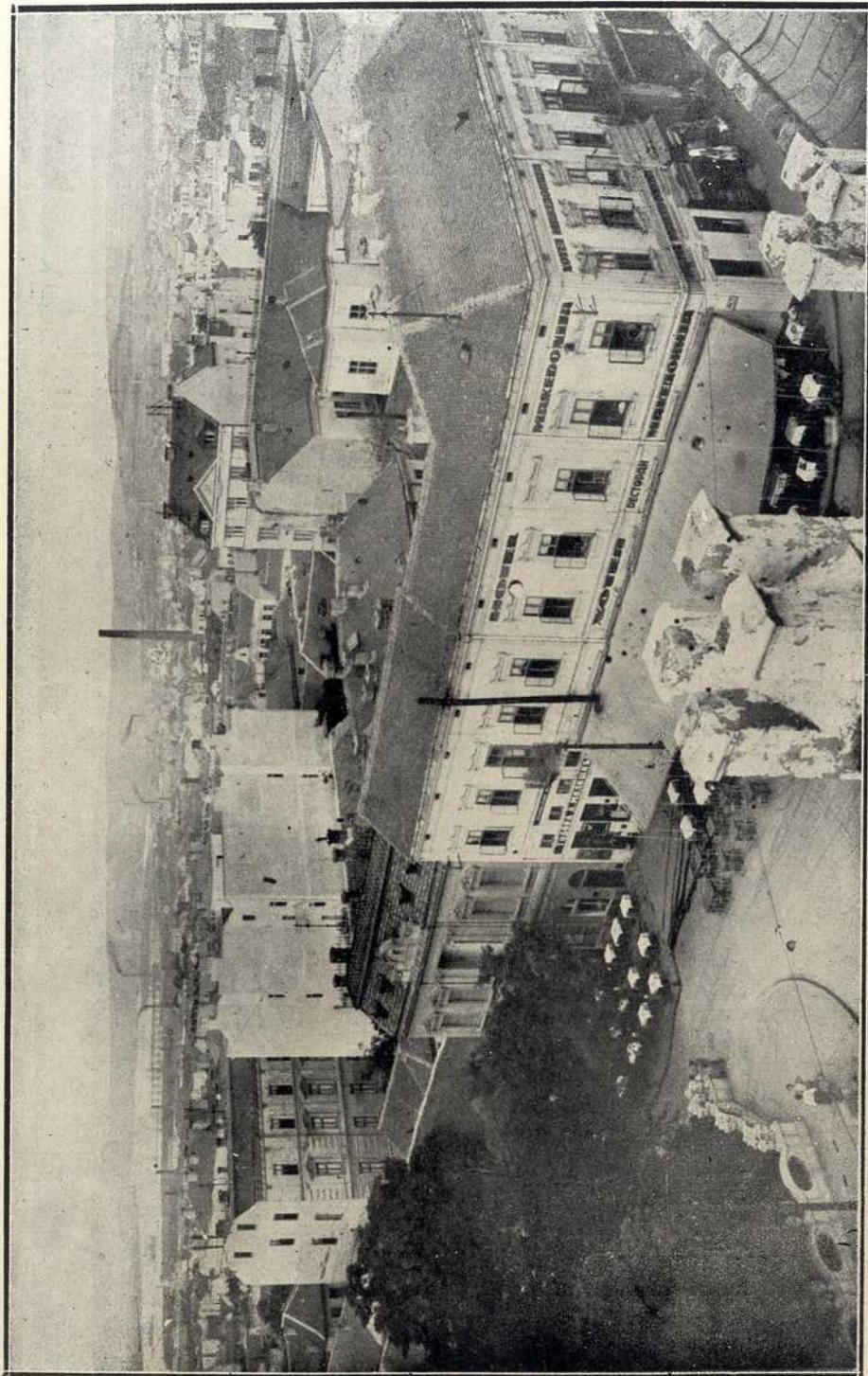
- Статут Општине Града Београда.*
- Рад Општинског Одбора — Записник седнице од 11. октобра 1929. год.*
- Стање прихода Општине Београдске на дан 30-IX-1929. год. са упоредним прегледом прихода од 1-I до 30-IX-1928. г.*
- Рад општинског Санитета у првом полгођу 1929. год.*
- Службене вести.*
- Кажњени од стране Санитета Општине Београдске.*
- Одобрени планови зидања.*
- Пијачне цене на дан 1. новембра 1929. год.*
- Општинско Законодавство.*
- Службени огласи.*
- Приватни огласи.*

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

БЕОГРАД У НАПОНУ СВОГА РАЗВИТКА

ПОГЛЕД СА СТАРОГ УНИВЕРЗИТЕТА ДАНАС

Снимак г. проф Д-р Ал. Костића.

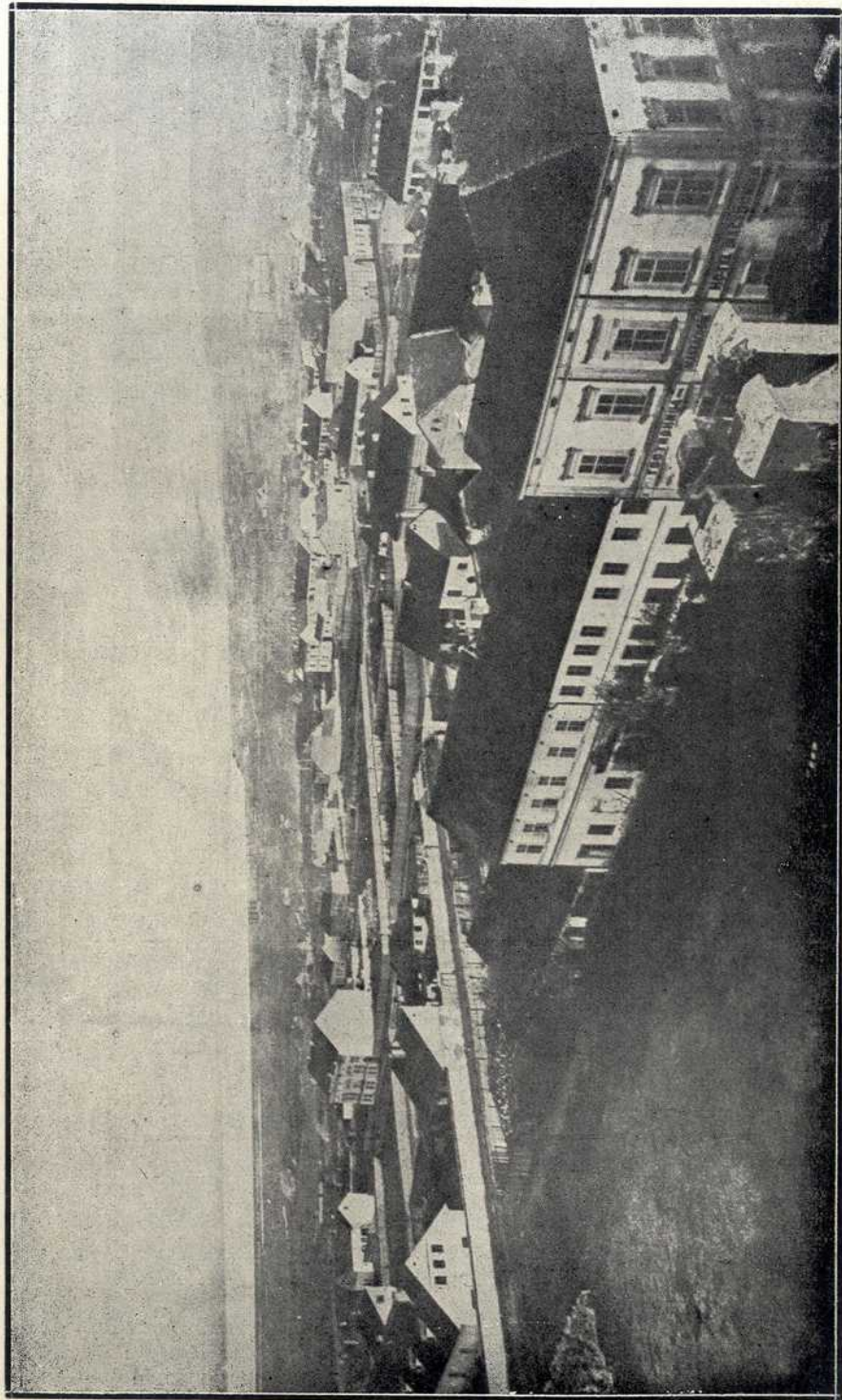

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СТАРИ БЕОГРАД

ПОГЛЕД СА СТАРОГ УНИВЕРЗИТЕТА ПРЕ 30 ГОДИНА.

Репродукција старих снимака,
својина проф. универз. Д-р Ал. Костића, председника „Фото-клуба“.

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ОРГАН ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

Издази двапут месечно	Београд, 1. новембра 1929.	Год. XLVII — Број 19
Годишња претплата 100.— дин. На пола године . . . 60.— дин. На три месеца . . . 30.— дин.	Уредник: Слободан Ж. Видаковић референт за штампу О. Г. Б.	Претплату слати упутницом администрацији: Таксени Одсек О. Г. Б. Југовићева улица број 1.

Д-р Милослав Стојадиновић

САВЕЗ ГРАДОВА

Поводом конференције представника градова одржане у Сплиту на дан 19 и 20 октобра 1929 год.

Савез Градова Краљевине Југославије добија све више у своме великом значају, и то не само у погледу заштите интереса и права градова, ради чега је и основан, него тако исто и с обзиром на општу консолидацију прилика у земљи, при чему се показује као веома добар инструменат рада и напретка у свима правцима националног стваралаштва. Са тог општег гледишта треба ценити како одлуку градова да оснују свој Савез и тиме нагласе у исто време и јединство погледа и тежња у оквиру једне и недељиве државе, тако исто и њихову решеност да истрају у културној борби где им сама историја додељује једну крупну мисију.

За ово релативно кратко време свога опстанка Савез Градова је оправдао своју егзистенцију, а судећи по свима знацима он је тек на прагу великих иницијатива које за даљи развитак градова и градске културе у опште значе врло много.

Према члану 20 правилника Савеза Градова, овога пута одржали смо у Сплиту седницу Пословног Одбора, који састављају само неколико већих градова. Конгреси Савеза Градова одржавају се једаред годишње. Додирујући то питање могу рећи да смо

на последњој седници одлучили да се идући Конгрес Градова, на коме ће бити заступљени сви градови Југославије, одржи у Београду у марту месецу идуће године, са важним дневним редом који ће се накнадно саопштити. Ово је први пут да ће се Конгрес одржати у самој престоници, чиме сматрамо да је она почаствована.

На дневном реду било је десет тачака, о којима је расправљано са интересовањем којим се у опште одликују агилни представници наших градова. Пре свега поднет је извештај секретара Савеза о путовању делегата Савеза Градова у иностранство. На челу те делегације био је градоначелник града Загреба г. Д-р Сркуљ. Делегација је обишла градове централне Европе у тежњи да испита целокупан начин рада западних мунципија, а напосе њихово финансирање. С обзиром на материјал који је прикупљен од стране делегације извештај је био веома важан. Исти ће бити накнадно штампан. Тако исто поднет је извештај о великом Међународном Конгресу за подизање станова, у Риму. На овом значајном Конгресу представници готово свих Држава бавили су се специјално важним питањем станова које данас чини

саставни део социјалне политике у опште. И тај извештај биће накнадно штампан.

Седница се специјално бавила питањем положаја градских чиновника и, у вези осталог, одлучила, да Савезна Управа интервенише код г. Министра Саобраћаја и умоли га за повластице градских чиновника на државним жељезницама, које Савез Градова сматра као умесну и потребну за градске чиновнике.

Представници Љубљане поднели су извештај о учешћу на последњој конференцији која је одржана у циљу оснивања Савеза Свесловенских Градова. На тој конференцији поред Чехословака и Пољака били су заступљени и Бугари преко свога Савеза. Испитујући свестрано потребу оснивања Савеза Свесловенских Градова, а нарочито узимајући у обзир потребу зближења свих Словена, која долази до јачег изражаја у поратном животу наших народа, Пословни Одбор одлучио је да и наш Савез Градова приступи томе Савезу. У томе смислу учиниће се и саопштење представницима градова Словенских земаља.

Представници Заграда покренули су питање издавања једне историје наших градова, предлажући истовремено г. Д-р Херцога, професора, да он податке о томе среди. О овоме питању развила се опширна дискусија, па је на крају одлучено да се за сада историја градова не штампа, него приступи прикупљању грађе за историју појединих наших градова, преостављајући сваком граду рад у том правцу. Кад се буде прикупила грађа ове врсте, онда ће се накнадно решавати о томе како да се изда историја градова и под каквим околностима. Главно је да је и ово питање овога пута у начелу примљено.

Седница Пословног Одбора занимала се и питањем издавања једног Савезног Гласила, којом су приликом истакнуте и финансијске, као и друге тешкоће око издавања тога органа.

Уз то је пао предлог представника појединих градова, да Савез Градова прими „Савремену Општинску“ као свој орган. Као издавач и уредник „Савремене Општине“ још од 1926 год. прихватио сам тај предлог, а тако исто и дао податке о часопису са напоменама о томе да „Савремена Општина“ иде у све крајеве наше Отаџбине. После краћих објашњења овај предлог једногласно је прихваћен, тако да ће од сада „Савремена Општина“ бити и орган Савеза Градова Краљевине Југославије, објављујући поред осталих чланака из области комуналне политике града и села и све податке и службене извештаје које буде доставила Савезна Управа. На крају је одлучено да Управа Савеза на бази те начелне одлуке постигне ближи споразум. Тиме је и ово важно питање правилно решено, у толико пре што је „Савремена Општина“ по општем признању добила глас једног од наших најбољих комуналних часописа, на коме сарађује и велики број страних писаца.

Вредно је споменути да је и на ранијој конференцији одлучено оснивање експозитуре Савезне у Београду, па је овом приликом нарочито подвучена потреба да се иста што пре оснује, преостављајући г. Д-р Стојадиновићу да рад у овом правцу организује.

Седница се нарочито бавила питањем општинских финансија. За основу дискусије у томе правцу требао је да послужи извештај градског заступника г. Брауна, који је пропутовао са поменутом делегацијом већи број градова Европе и прикупио драгоцене податке, нарочито о комуналним питањима Чехословачке Републике. Али како је овога пута Министарство Финансија једним специјалним циркуларом од 3. ов. месеца упутило свима градовима Краљевине читав низ конкретних питања о томе, како и на који начин треба решити главне проблеме газдовања само-

управних тела, у овом случају градова, то се седница сложила у томе да се тај циркулар Министарства узме за базу дискусије и на тај начин омогући да сви градови даду Министарству један одговор преко Савезне Управе. Са задовољством могу констатовати да су се градови на овом питању потпуно споразумели, после дуге и начелне дискусије у којој су узели учешћа готово сви делегати. Један ужи одбор образован је, који је имао за задатак да да синтетички приказ свих тих одлука које су овом приликом донете, тако да жалим што тај извештај још нисам добио, услед чега је немогуће дати овога пута ближе податке о томе.

Учесници Конгреса по уобичајеном правилу, кога се придржавају код

свих сличних састанака, обишли су после Конгреса поједине градове Далмације и, захваљујући љубазности г. Д-р Булића, могли смо се информисати у потпуности о приликама Сплита и околних места, упознавајући се нарочито са бурном и великом прошлошћу овога краја.

Сплит ме је задивио, не само својом лепотом, него и општим напетком који се осећа на све стране, а који ће, надам се, бити нарочито осетан у њему као центру Приморске Бановине. Несумњиво да ће се сад убрзати и решење питања његовог бржег спајања са позадином, од чега ће зависити у многоме како напредак нашег дивног Сплита, тако исто и даљи економски развитак саме Босне и осталих покрајина.

www.mn.gov.rs
У
Н
И
В
Е
Р
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Д-р Лазо М. Костић

Статут Општине Града Београда

Законом од 11 марта 1929 го изменама и допунама у Закону о општинама, овлашћен је Суд општине града Београда да пропише нов „Статут“ београдске општине. Имплицитно, дакле, стари је Статут, донет 17 фебруара 1922, укинут и престао да важи.

Општински Суд је одмах узео у рад пројект новог Статута, консултовао по њему у неколико махова шефове одељења, саслушавао и Одбор као целину и поједине одборнике, узимао мишљења од претставника науке и надзорне државне власти и т. д., па због тога се посао прилично одужио. Првобитни пројекат се стално мењао и преправљао; увек изнова прекуцаван и редигован, сваки пут је у ствари представљао један нов пројекат. Таквих пројеката је било једанаест; дванаести тек постао је Статут. То је најбољи доказ са колико је пажње и озбиљности Општински суд приступио овоме послу.

Садржајно, Статут је био унапред везан. Као један правни акт општинске самоуправе, он се морао кретати у границама датог законског овлашћења и нигде није смео да противуречи актима више правне снаге, специјално не законима. Како у Србији постоји, правно, само један тип општина и њихову организацију регулише један и исти закон, то је само по себи јасно да многе одредбе из Закона о општинама нису прикладне за градове, нарочито не за велике градове у које спада Београд, још мање кад се има у виду да је тај град једновремено и престоница.

По законском овлашћењу, Статут је имао да обухвати једино организацију општинске службе и статус (прагматику) општинских службеника. Ниједно друго питање, ако се хтело остати на законском терену, није смело бити ни додирнуто а камо ли решено и регулисано. У нашој јавности је, ипак, пребачено Суду што путем Статута не уреди однос Суда и Одбора и однос између Општине и Државе. (Политика од 19 септембра 1929). Чланкописац, као што се види, није био пречистио ове основне правне појмове (ма да би се по томе што чланак врви многим осталим неистинама, могло мислити и противно: да је чланкописац знао за правну снагу и везаност Статута, али је хтео налазити кривице и онде где их нема и где их не може бити).

По свом имену, Статут би заиста могао да обухвати све ове предмете и регулише све односе који тангирају Општину београдску. У раније време и у другим градовима, Статут је означавао устав једне градске општине. Њега је подаривао владар и само на основу

таквих специјалних статута извесна насеља су добивала градске повластице (на пр. словеначки градови Љубљана, Марибор, Цеље и Птуј). Такви статuti су могли да регулишу и регулисавали су у ствари све: и питања ко је све грађанин, ко само припадник и становник града, организацију и функционисање свих градских органа, финансијске одредбе и т. д.

У извесним крајевима (у Војводини, на пример, још и данас) статут означава сваки нормативни акт или општи административни пропис једног места са градском аутономијом. Суштина те аутономије и састојала се у праву издавања оваквих прописа: градови су добивали *ius statuendi*, право да своје унутрашње односе регулишу сами. Статuti су онда обухватили разне материје; њих има цео низ и издају се без престанка. Исто као што су наше обласне самоуправе имале права да издају „обласне уредбе“ о разним предметима своје надлежности, тако исто су градови у крајевима преко Саве имали право издавања појединих статута, различитих по називу и по садржини. И они су били везани, али само уставом и законом о градовима. Овај последњи је баш оставио један знатан простор и слободу кретања градским аутономијама. Статuti у овом другом смислу нису ништа друго него уредбе најнижих управних власти: општина.

У Србији никад за општински акт није употребљаван израз Статут све до 1921 године. Основне одредбе о општинама садржавао је Закон о општинама, местимично и други закони (првенствено финансијски), а акта која су издавале општине називана су: правилници, решења, одлуке, наредбе и слично, али никад статuti. Тек 1921 године овлашћује се Општински одбор да заједно са Судом донесе Статут којим ће уредити унутрашњу службу Општине и прописати права и дужности службеника. То и ништа више. Слична одредба се понавља у Закону од 11 марта 1929. Ово је други Статут општине београдске, али једновремено и други по реду општински статут у целој Србији.

Сходно законском овлашћењу, Статут општине београдске садржи два главна дела: 1) организацију општинске службе (чланови 1—6), 2) статус општинских службеника (чл. 7—60). Трећи део резервисан је само за прелазна наређења (чл. 61—70).

Главно питање које је било потребно решити код првог дела, било је питање поделе службе. До сада, у Општини београдској није постојао неки ред у том погледу. Стари Статут је установио био дванаест одељења, са-

свим неједнаких по важности и по броју службеника, једну дирекцију, две управе и једну установу за коју се није знало да ли је управа, одељење или дирекција. Поред тога била је више-мање аутономна Управа трамваја и осветлења која није потпадала под одредбе Статута. Што је најважније, некад су одељења била највише административне јединице Општине, и некад су била подређена вишим јединицама, дирекцијама. Ни њихов међусобни однос, ни однос њихових шефова није био ни из далека довољно јасно и прецизно регулисан.

Новим Статутом су задржана оба назива: дирекције и одељења, али су те јединице потпуно равне између себе. На њиховом челу стоје увек директори који су такође по положају равни међу собом.

Број одељења и дирекција је знатно смањен. Учињена је једна целисходна контракција јединица и њихових надлежности. Дирекција је остала иста која је и била, али је Статут ставио под своју власт још и Дирекцију трамваја и осветлења и, делимично, новоосновану Општинску штедионицу. Од дванаест ранијих одељења остала су свега четири: опште, социално-здравствено, судско и привредно-финансиско. Разуме се да друга одељења нису просто укинута; новим Статутом је учињена сасвим нова расподела звања и ново разграничење надлежности. Четири одељења су само примила на себе све надлежности ранијих дванаест одељења, и нема сумње да ће те надлежности обављати и вршити још правилније и боље него ранијих дванаест одељења.

Да нова подела базира на сасвим здравом и основаном схватању општинских функција, показале ова објашњења.

У Опште одељење, по новом Статуту, спадају сви послови општинске администрације, било да је она из сопственог или пренесеног круга надлежности. Иако многострани, сви ти послови имају у суштини карактер чисте администрације (на пр. Статистика, која није ништа друго него регистрација стања и односа у вароши; војни послови, где општина просто помаже Државу у њеној војној администрацији; и т. д.).

Друго одељење извршује хуману мисију Општине. Ту је не само старање о здрављу градских становника и брига о социално слабијим, већ и настојање да се грађани културно подижу и васпитавају, помоћ при пожару и осталим елементарним непогодама, па чак и брига о онима који нестају. За ово одељење би више прилично назив „јавне помоћи“, према францускоме *assistance publique*, јер се у њему баш концентрише сва општинска акција пружања помоћи грађанима у разним видовима, без икакве накнаде од стране ових или било какве директне штете. То је ми-

сија јавних тела која би се немачки најбоље могла изразити појмом *Wohlfahrtspflege*.

У трећем одељењу су усредсређени сви они послови при којима се Општина појављује као судска власт (у грађанском бателном поступку, у извршавању правоснажних одлука Суда, у суђењу иступа, у неспорним делима). То је, несумњиво, једна сасвим оделита и засебна функција наших општина.

Четврто одељење води бригу о финансирању Општине као засебне установе и правне личности, без обзира да ли се она појављује као приватноправна личност (искоришћавање њених добара, набавка материјала) или јавно правна власт (разрезивање такса, тршарина). Због природе послова, то одељење води и сопствену финансиску администрацију (ликвидатура, књиговодство, контролни одсек) и врши манипулацију новчаних средстава (благајна). Али ово последње само привремено, док се сви ти благајнички послови не пренесу на Општинску штедионицу.

У петом одељењу је сконцентрисана сва техничка служба Општине, изузев машинске. Ту су сви инжињерски и архитектонски послови једне велике установе као што је Београдска општина, катастар, паркови, канализација и водовод: сви радови технички на земљи и под земљом.

Шесто одељење представља једну индустријску установу Општине, али је у њему једновремено усредсређена и сва остала машинска и занатска служба у Општини. Због тога су ранијој управи а сад Дирекцији трамваја и осветлења припојене све општинске радионице и Возни парк, па уз то још и Централни магацин, који садржи највише предмета потребних самој тој Дирекцији.

Седмо одељење (овде је већ реч одсељење скоро депласирана и оно се званично тако и не зове) представља једну банкарску установу Општине, коју је основала по примеру других великих градова Европе да врши њену благајничку службу и да прикупља новац од штедљивих грађана којима он није неопходно потребан, давајући га по повољним условима на зајам сиротим и оскудним грађанима.

Део Статута који регулише правни положај општинских службеника (одељак Б) израђен је принципијелно према Чиновничком закону који важи за државне службенике. Код редактора Статута усвојено је било гледиште правне теорије: да начела свеколике јавне службе треба да почивају на истој бази; да правни односи самоуправних службеника треба по могућству да буду, ако не истоветни, а оно бар приближно слични; да су отстапања и диференцирања слободна само онда ако то особеност службе захтева.

Па ипак овај део Статута није проста копија респективних одредаба Чиновничког закона. Не само што се водило рачуна о спе-

циалним потребама Општине и особености њене службе, него се имала у виду и та околност, да су неке одредбе Чиновничког закона недовољно јасне, неке рђаво редиговане а неке нецелисходне. Реципиране су само оне које су сматране за добре, па и те нису реципиране дословце и у првобитној форми. Редактори Статута били су руковођећи начелом упрошћавања и непосредности; они су позајмљивали, местимично, принципе државног Чиновничког права и усвајали их као принципе а не као утврђене и непроменљиве норме. Те принципе су они сами после редиговали у правну форму: од по десет чланова некад стварали су по само један или два.

Али није само упрошћена стилизација у редакцији и нису само избачене непотребне одредбе из Чиновничког закона. Упрошћени су и сами правни институти из њега. Тако, на пример, код припадности службеника нема више седам видова и седам врста плата, већ само две а по изузетку три. Једна зависи од положаја који службеник заузима а друга од година службе у вези са његовим школским квалификацијама. Положајна плата није више онако строго везана за категорије; исту положајну плату, и тиме једнак ранг, могу имати службеници разних категорија, и прве и четврте, на пример. Разлика је само у томе, што ће старију класу чиновници прве категорије добити пре од оних друге категорије, ови пре од треће и т. д. Између службеника разних категорија не постоји више онај јаз у плати и положају као у државној служби, није свака категорија подељена на засебне групе независне од других. Поред тога, лкше ће се по систему овога Статута сналазити и сами службеници, и они који састављају платне спискове и који врше постављења и унапређења. Положајна плата би требало да је строго везана за положај и да се не може ме-

њати све док се не промени положај службеника. Ово је у Статуту изведено само за највише положаје у Општини, за оне који постоје по самом Статуту за друге положаје било је тешкоћа у томе што они нису стални, што ће тек доцније утврдити, кад општинска служба буде сасвим реорганизована и кад буду донесени правилници о детаљном устројству појединих одсека предвиђених у чл. 6. Статута, сталан број звања и положаја у Општини београдској. Тада ће тек моћи да се поброје сва звања и плате вежу за њих. Али и до тада је дата Суду могућност да поједина звања истакне тиме што ће више класе дати само лицима на већим положајима (јер се класе дају по слободној оцени Суда за разлику од основне плате која расте аутоматски). Најзад, трећи вид припадности (додатак на функцију) може врло често послужити као коректив овом уједначању положајних плата и исправити евентуалне неправде које би из таквог изједначења проистекле.

Упрошћење одредаба важи и за пензије, дисциплинске кривице, оцењивања, статуирања права и дужности службеника и т. д. Свугде се гледало да одредбе буду што мање заплетене, што јасније и непосредније изражене. Због тога цео Статут (сва три дела) не износе више од 70 чланова, док их сам Чиновнички закон има близу 250.

Експликација значаја појединих чланова, као и детаљно објашњење и мотивисање појединих правних института створених овим Статутом, спада у његово коментарисање. Врло је вероватно да ће се Општински Суд потрудити за такве коментаре. Овом приликом, нама је била намера да покажемо само опште принципе које су руководиле меродавним факторе код прописивања Статута. То је, ваљда, и постигнуто овим написом.

Инж. Јован И. Обрадовић
Инспектор Мин. Грађевина

Катастар Београда

Основа, свих техничких радова који се имају изводити ма у ком правцу и ма где то било, треба да буду прецизни Катастарски планови, који у свако доба има да престаје право стање граница сопствености и објектата који се на терену налазе као и саму конфигурацију терена.

Ови Катастарски планови нарочито су били потребни Београду кад је почео технички да се развија и да се у њему изводе технички радови већег обима, који га имају преобразити од једног обичног паланачког места скоро без и једног техничког рада од већег значаја, у једну модерну варош са најмодернијим инсталацијама.

Још кад се осамдесетих година први пут почело мислити на уређење Београда и његово снабдевање са водоводом, канализацијом, калдрмом, осветљењем, и доцније трамвајем, Г. Владан Ђорђевић, тадашњи његов председник наишао је на прву препреку, што није имао тачан и потпун план Београда не само Катастарски но и никакав. Под његовим настојањем закључен је уговор 1885 г. са Браћом Халачи из Б. Пеште за израду једног плана који је требао да буде основа за доцније састављање тачне варошке баштинске књиге (катастара), поред регулације за коју је циљ, ово прво тачно премеравање и извршено.

Но разуме се даље се на Катастру није ништа радило и она основа, која је дата при изради регулационог плана није искоришћена и за продужење рада на изради Катастарских планова. Јер за регулационе планове које су Браћа Халачи израдили, били су снимљени само фронтви улица без икаквих детаља како у унутрашњости дворишта, тако и по улицама — дакле и без Катастра сопствености и без уличног Катастра, а који су били од неопходне потребе за правилан технички рад.

Тако овај рад, који је у оно време представљао једини технички рад у општини Београдској и коштао 42.000 форинте, нешто мање од 100.000 динара, за површину од око 600 хектара, (део Београда који је допирао само до Славије) није даље допуњаван и обнављан како је то требало да се ради, већ је остављен како је израђен, тако да после само неколико година није могао ни у ком случају служити за основу израде Катастра и баштинских књига како је то било предвиђено уговором са Халачијем и каква је била намера оне Управе под г. Владаном Ђорђевићем. Доцније Управе нису схваћале важност и значај овог питања, већ су остављале

да се срачунати подаци и израђени планови и тригонометријске и полигоне белеге по вароши упропасте толико, да кад се отпочео рад на самом Катастру Београда, после 20 г. нерада, није се могло употребити ништа од ранијег рада. За тих 20 година вршало се снимање Београда за разне послове, али све то без икакве целине за заједнички рад, већ само на парче, а у главном за тренутне потребе убаштињења, регулације, нивелације и експропријације.

Тек доласком за претседника општине г. Косте Главинића 1904 год., а на већ започет рад под претседништвом пок. Ник. Стаменковића, покренуто је активно питање извођења техничких радова, а на име канализације и регулације и уједно израде Катастра, које је стварно и отпочето избором пок. Милана Балте за шефа Катастра 1904 год.

Пок. М. Балта извршио је организацију првог Катастарског одсека општине Београдске и отпочео правилан рад на изради Катастра. Овај рад није могао ни у почетку одмах правилно да напредује, јер није било спремног особља за овај посао, а нарочито није било никаквих законских прописа по којима се Катастар у Србији, а специјално у Београду имао изводити. И ако је пок. Балта, а са њим и стручни одбор које постављен при Катастарском одсеку припремио све пројекте за закон о Катастру и правилнике са овим у вези, Општински суд није био у стању да овај закон и у дело приведе. Доцније Управе не само пре рата него и после рата, и ако су имали предлога, нису се за овај законски пројекат ни заузимале, па за то, ни до данас нема никаквих законских прописа по којима се има Катастар у Београду радити. А без закона о Катастру и баштинским књигама не може бити израђен ни Катастар ни баштинске књиге.

И ако је дата добра основа за триангулацију и полигону мрежу коју је пок. Балта извршио са најбољим резултатима, главни рад на Катастру: **израда Катастарских планова**, није се могао почети ни у оној мери, у колико је детаљно снимање било свршено, јер Општински Суд није био решио многа питања, која су са овим радом била у вези и због тога се на изради самих катастарских планова није радило ништа.

Одласком пок. Балте из Кат. Одсека 1909 год. овај је остао без шефа скоро 2 године и у њему се није вршио неки већи рад већ само текући послови и довршавање започетих радова. Од 1911 год. активније је про-

дужен рад, а нарочито на детаљном снимању избором новог шефа пок. С. Радојковића.

Овај рад, и ако није био у оном правцу рађен у којем га је пок. Балта отпочео и намеравао да га до краја сврши, и ако није рађен ни по каквим утврђеним прописима, омет је имао ту добру страну, што је се са већим бројем особља свршило детаљно снимање главних дела Београда и срачунали дефинитивни подаци за израду планова. За један део Београда били су израђени и дефинитивни планови, но ови планови нису били нацртани у таквом облику да би представљали једну целину, а према мрежи коју је саставио пок. Балта, већ су рађени по блоковима одвојени један од другог без икакве узајамне везе, тако да се нису могли употребити за све техничке потребе. При овом раду није било вршено улично снимање већ само фронтови са унутрашњим детаљима блокова.

Сем тога и ови планови нису били ни потпуно израђени, већ је само извесан део био извучен тушем, а већи део остао у писаљци; један део и ако снимљен и контролисан, није био ни картиран а извесан део није био ни контролисан. У томе је наступио рат 1912—1913 за које је време било застоја у раду, а 1914 почео и светски рат када је сваки рад био прекинут.

За време рата ови подаци из катастарског одељења па и сами израђени планови, однешени су из Београда прво у Ниш, затим у Лесковац, где су их по доласку Бугари 1915 г. нашли и однели у Софију.

После рата имао се Катастарски одсек изнова формирати, а то се тек учинило у половини 1919 год. избором потписаног шефа.

До тог времена успело се да се рачунски и други подаци и планови донесу из Бугарске, али са знатним губицима. У осталом и сви други планови како за регулацију, тако и за нивелацију и по другим одељењима били су изгубљени и Општина Београдска није имала никаквих планова, а и оно што је било остало и донето из Бугарске било је несређено и у врло хрђавом стању.

Тако се Општина после рата наша без икаквих планова, а требала је хитно имати план за регулацију Београда, који се намеравао добити међународним конкурсом. Сва је пажња у прво време била и упућена у том правцу. Скице и планови који су се затекли у одсеку употребљени су за израду прво једног генералног плана у размери 1:4000 који је 1921 год. умножен у Бечу, а после су рађени и детаљни планови у размери 1:500 из дотадашњих података као и новог снимања које је вршено за потребе израде регулационих планова.

При овоме раду, који се вршио под најтежим приликама насталим после рата, са

разноврсним особљем, лошим материјалом и скоро без инструмената, није се ни могло мислити на израду Катастарских планова у оној мери у колико је то требало за правилан рад на изради Катастра. Но и при томе раду на изради регулационих планова сређивани су и контролисани стари заостали подаци и припремани нови, да би се по довршењу регулационих планова, могло приступити изради и дефинитивних Катастарских планова. У исто време тражено је од Општинског Суда да ограничи општински атар и да се отпочне са омеђавањем имања која нису биле омеђена као и реамбулација већ омеђених имања која су се за време рата а и после рата знатно изменила, а без кога се рада није ни могло приступити детаљном снимању. Тако исто тражено је од Општинског Суда, да изради нов закон о Катастру Београда, или бар једну Уредбу, по којој би се могао отпочети посао на правом Катастрирању Београда, и по којој би се могла дати правна вредност ономе елаборату, који је пре рата израђен без икаквих законских прописа.

Ни по једном од ових тражења која су неколико пута понављана, није било поступљено до 1 маја 1923 год. до кога је дана оделење имало свога шефа. После тог времена на Катастру није рађено ништа, сем што се отпочело са омеђавањем још не омеђаних имања, али остали послови а нарочито Закон о Катастру није ни до данас још донет за Београда, ма да се сад има бар један Закон о Катастру за целу земљу, по коме би се могао почети рад на катастру Београда.

Од 1923 год. од кад је одсек остао без шефа, па до данашњег дана, од Катастарског одсека, који је дотле било још сматран као чисто технички одсек, створен је један одсек у коме су имали утицаја разна партијска лица Општинског Суда и одбора, и који је утицај много ометао правилан рад у Катастарском одсеку. И оно што је било од рачунских и др. података спремно и контролисано за израду Катастарских планова, измешано је и испретурано од разних лица, која нису била упозната са дотадашњим радом и која су направила само неред у катастарским подацима. Овај се рад и сад продужава и из дана у дан све се више губе катастарски белеге и подаци, разни планови и скице се цепају, рад се ради само на ларче и без икакве везе, скоро исто онако, како је то рађено пре 40—50 година, тако, да ако овако потраје још неку годину и оно мало планова и података што је сачувано и што се могло сачувати, неће имати више никакву вредност. Наступиће исти онај случај који је наступио кад је пок. Балта отпочео рад на катастрирању Београда, да ни један податак који су Браћи Халачи били спремили, срачунали и на планови пренели, није се могло употребити,

WWW.UNILIB.RS

јер је све било које изгубљено а неки тако измењени да се све морало изнова радити. И опет ће пропасти планови и сав до сада уложени новац у прикупљању катастарских података, а до потпуних планова неће се скоро доћи.

Прошла Општинска Управа чинила је неке покушаје да ово питање на неки начин реши, али се све свршило на покушајама. Озбиљном решењу није ни приступила.

Ово питање колико техничко толико је сад постало и финансијско, јер се од досадашњег рада за још неку годину може извући и новчана корист наплатом за катастарске планове, који се могу још израдити на основи досадашњих података. Како су подаци за главни насељени део у центру вароши добро контролисани они се могу одмах и употребити и само за овај део, који износи око 600 хектара, може се наплатити од сопственика имања скоро 10 милиона динара ако се само рачуна по 1.50 дин од 1 квадратног метра снимљене површине, што би било незнатно према вредности самог земљишта и према користи која би се од ових планова и рада имала. Са овом сумом могли би се израдити Катастарски планови целог општинског атара у површини од скоро 3000 хектара, за шта би се

могло наплатити од сопственика имања скоро 30 милиона динара.

Поред рада на Катастру, могли би се једновремено израдити и потпуни регулациони и нивелациони планови целог Београда и решити једном и ово важно питање које се такође провлачи већ деценијама и не може никако да се сврши.

С тога прво техничко питање које треба решити ове зиме, да би се радови на пролеће могли отпочети, то је Катастар Београда а сниме у вези, регулациони и нивелациони планови целог Београда. Решењем овог питања поред новог прихода који ће општина створити у јачој мери, решиће се и питање вечитог снимања које се у Београду врши од разних одељења техничке дирекције, као и добити једном баштинске књиге, те да се престане са скупим убаштињењима и издавањем тапија, које су се до сад задржале још само код нас — у старим границама Србије и Црне горе — и у Турској.

Потребно је да Општинска Управа једном увиди потребу и корист решења овог питања и то одмах да не буде после доцкан јер ће и на њу пасти сва кривица за одуговлачење овог посла који се може и треба свршити што пре, јер је од неопходне потребе.

Септембра 1929. год.

У
Н
И
В
Е
Р
С
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Владислав Миленковић

www.unilib.rs
уредник „Трговинског Гласника“

Фалсификовање животних намирница

Много је актуелних питања о којима се у нашој јавности мало или никако не говори. Много је и таквих са којима се срећемо свакога дана па се, ипак, о њима ћути. Осећамо да нас нешто тангира и остајемо мирни. То није код нас индивидуална, већ социјална појава. Пушта се све без реакције. Ове констатације чинимо у вези доцнијих излагања о једном конкретном питању, које тангира све становнике Београда. Стога нам и није циљ да улазимо у истраживање узрока горњој појави. Узроци су свакако дубље природе чим се не могу приметити у конкретном дејству извесних појава. Намера нам је да укажемо на проблем фалсификовања животних намирница који је толико исто стар колико и савремена организација промета добара.

Са појавом фалсификовања животних намирница срећемо се на сваком кораку: на пијаци, у кафани, у радњи. Пред очима домаћице ово питање искрсне неколико пута дневно. Да наведемо неколико примера.

Ретко у којој радњи да се може добити чист кајмак и поред тога што се плати 50—60 дин. килограм т.ј. 22—28 дин. по килограму више но што је продајна цена у месту или околини производње. Редовно се добије кајмак мешан са сиром. На тај начин убија се углед једном производу и смањује се потрошња. Исти је случај са бутером и другим млечним производима код којих никада нисте сигурни за исправност онога што сте купили. Одете, рецимо, ма у коју од београдских кафана, ресторација или хотела и пијете каву. Према класи локала плаћате за каву 1.50 до 3 дин. А ни у једном од београдских локала не пијете чисту каву, већ редовно мешану са по којим сурогатом. Ову појаву не примећујемо ни у загребачким локалима где је турска црна кава тек од скоро заведена и који за тај посао држе специјалну послугу. У Сарајеву, на пример, прођете све локале од најмањег до највећег, од онога у центру па до онога на крајњој периферији, свугде пијете једну исту, чисту каву по цени од 3 дин. цезва т.ј. две шољице. Исто тако ретко добијете чисту алеву паприку, чист тудани бибер, цимет итд. Све је то помешано разним другим прикладним производима само да би се више зарадило. Мед ретко где добијете чист и поред многобројних реклама „чист багремов првокласан мед“, којих су новине у сезони пуне. Даље, ретко у коме локалу можете добити природан сок од малине, а о вину и јаким пићима не треба ни говорити. Отуда у Београду, сѐм неколико локала, ни један није увео и не одржава сталне

и одређене врсте вина. Фалсификовање је нарочито раширено код млека. Врши се на најординарнији начин и зато није потребна никаква вештина, сѐм дрскост пред потрошачем, да му се пред лицем закуне у све могуће на свету за исправност и чистоту свога производа. Колико је фалсификовање млека узело маха најбоље показују ове цифре: у августу месецу општински санитет казнио је због неисправности млека 46, а у септембру 60 млекација. Код ових казни нарочито пада у очи околност, што 95% отпада на селске из околине Београда — с ову страну Саве и Дунава. На млекације из прека отпада мали проценат.

Могли бисмо навести још читав низ животних намирница које су извргнуте фалсификовању и које потрашач редовно са зебњом набавља. На многе од њих престоничка потрошачка публика се већ толико навикла па и не води рачуна о томе, хоће ли производ, који набавља бити чист или фалсификован. Неке пак купује у најнужнијој количини и онда када су јој напходно потребни. У свакој другој прилици уздржава се од куповине из разлога несигурности, да ће добити исправан производ. Такав је на пример случај са медом, бутером, кајмаком и т. д. Сигурно је да је и то један од разлога да се у Београду млеко мало пије. Просечна потрошња млека на становника у Београду 1928. год. била је 74.2 лит., што је свакако мало. А кад се млеко мало троши онда то погађа и шећер, чија је потрошња на становника у Београду 1928. год била 18.2 кг. Мед у Београду уопште није ушао у ширу потрошњу: једни га не троше због високе цене, а други због несигурности чистоте.

Осим овога постоје и други начини фалсификовања животних намирница. Тако н. пр. постоји фалсификовање тежине (најчешћи случај са хлебом), марке извесне познате и уведене намирнице ит.д. По нашем мишљењу ово је фалсификовање мање опасно од онога које задира у суштину материје чинећи често да ова изгуби своја најглавнија својства у погледу добротности и хранљивости. Сѐм тога, противу фалсификовања животних намирница у тежини и марци лакше је и борити се, једноставнија је контрола.

Као што видимо, у промету животних намирница у Београду много је таквих које се фалсификују. Случајева фалсификовања је највише код млека и млечних производа. Затим долазе остали случајеви. У овом штетном послу учествују подједнако и произвођач и посредник. Има таквих производа које

WWW.UNILIB.RS

Произвођач пушта у промет у потпуно исправном стању, али се они покваре у средњичким рукама. Опет има и таквих које произвођач директно поквари, да би их прилагодио цени коју може добити. Питање је ко трпи штете од овога. На одговор свакако не треба много мислити. Произвођач је тај, који, у крајњој линији, сноси сву штету због фалсификовања производа. У толико пре, јер фалсификовани производ није ништа јевтинији од чистог и исправног. Фалсификовање се, барем код нас у Београду и не врши ради тога да би се становити производ могао јевтиније и више продати, већ да би се истерала већа добит. А шта у ствари бива? Услед фалсификовања смањује се потрошња, а после извесног времена смањивања потрошње измењује се релација понуде и тражње и цена пада. У таквим приликама добит од фалсификовања може бити колико хоће висока, ипак, неће ни из далека достићи да покрије сву ону штету, коју фалсификовање буде изазвало.

Код нас се често пута пребацује публици баш за извесне животне намирнице код којих домаћем производу претпоставља страна. Разлог овоме треба тражити у необезбеђености потрошача да редовно добије исправан производ. Потрошач воли и скупље да плати само да добије чист производ. То је у психологији највећег броја потрошача.

Није редак, на пример, случај да потрошач изјави, како би становити производ платио и више само да је убеђен у његову исправност. Ово најбоље карактерише колико се далеко отишло у погледу фалсификовања. Потрошач није никада био тај који би подизао цену и плаћао више но што му се тражи. Кад овако изјављује значи фактички да је појава фалсификовања узела маха. То је психолошки принудило потрошача да капитулира пред својим основним интересом!

Из свега овога се види колико је актуелно питање фалсификовања животних намирница. Стање се у овом погледу нарочито погоршало после рата у коме је замена производа сурогатима достигла врхунац. Сем тога, после рата у промету добара између произвођача и потрошача створио се читав низ нових посредничких јединица, које су мало обраћале пажњу на солидност и исправност посла. У интересу је, међутим, и произвођача и потрошача па и самог посредника, да

се ова појава што енергичније сузбија. Не само то. Сузбијање фалсификовања животних намирница налажу и здравствени разлози. Јер сигурно да је различитог дејства узимање чистог од употребе фалсификованог меда, млека и т. д., Сем тога, фалсификоване намирнице често пута изазивају и лакше и теже поремећаје (врло често тровање). Најзад, није све једно и без интереса у којој се количини троши извесна намирница. Све ово говори да акција на сузбијању фалсификовања животних намирница мора бити што систематскија и ефикаснија. Основна тежња мора бити да се у производњи и продаји добара унесе више морала, солидности, исправности ит.д. Потрошач се мора потпуно обезбедити за исправност потребних му животних намирница.

Намера нам није да улазимо у конкретну страну питања начина борбе противу овог зла, јер се комунална политика наше општине изразито стара о овоме трудећи се да своју акцију на овом пољу што више развије и учини је што ефикаснијом. Хтели смо само да укажемо на значај једног питања чија је судбина да се о њему у нашој широј јавности није никада ништа говорило. Ово смо хтели учинити из разлога, што акцију општине на овом пољу треба да помогне и сваки грађанин — као потрошач, јер се она и води у његовом интересу. У многим земљама, где потрошачка публика, нарочито у великим градовима, има израђену и формирану свест која има за основу заштиту и одбрану интереса потрошње, постоје нарочите приватне организације за борбу противу фалсификовања животних намирница и других потребних производа уопште. Тако у Француској н.пр. постоје: Лига за исправне животне намирнице, Социјални савез за добро млеко. Овакве организације заједнички раде са општином и помажу јој у сузбијању фалсификовања животних намирница.

И ово питање једно је из комплекса проблема исхране. Његовим успешним решавањем гарантује се потрошачу животне намирнице пуног и правог ефекта хранљивости, а то је за исхрану и за здравље од великог значаја; одстрањује се један од елемената који може да утиче на смањење или ограничење потрошње, а потрошач је психолошки миран у погледу својстава становите намирнице.

Инж. А. М. Дојчиновић
Шеф Трамвај. Саобраћаја

Проблеми саобраћаја у Београду

За побољшање сигурности саобраћаја трамвајског и аутомобилског

Услед тога што се целокупни престонички саобраћај: трамвајски, аутобуски, аутомобиски, колски, теретни па и пешачки сваким даном све више развија и повећава морају се и помоћна средства за одржавање и правилно функционисање тога саобраћаја повећавати и усавршавати, јер несумњиво да од тих помоћних средстава и фактора зависи у многоме правилност, брзина и сигурност саобраћаја.

Један од тих помоћних фактора је саобраћајна власт, градска или државна све једно је, престављена у лицу својих органа **саобраћајаца**, који према прописаним и утврђеним правилима и уредбама треба сваког момента да пазе, контролишу и упућују; једном речју да регулишу кретање целокупног градског саобраћаја, натерујући у исто време свакога: возара као и пешака, да се држи саобраћајног прописа и реда у односу на целокупно кретање и возњу.

Код нас у престоници постоје саобраћајци на главнијим раскрсницама који су стални, т. ј. приковани за то једно раскршће, и њихова се функција своди једино на то: да **само** на том месту регулишу саобраћај.

Да ли је то довољно за одржавање правилности и сигурности целокупног градског односно уличног саобраћаја? Није. Јер саобраћај тече свима улицама и свима раскрсницама, где више где мање, те би према овоме, потреба изискивала постављање саобраћајаца у свима улицама односно на свима раскрсницама. Наравно да је ово апсурд који је као такав и одбачен, али се зато прибегло другом средству, које у многоме помаже и користи регулисању саобраћаја у свима улицама и раскрсницама. То је успостављање покретних — **летећих саобраћајаца**.

Све престонице и велики градови имају поред осталих на раскрсницама, још и т.зв. летеће саобраћајце који у свом одређеном реону обилазе све улице, раскршћа и тргове, пазећи не само на правилност, брзину и сигурност саобраћаја, већ мотрећи и на јавни ред и безбедност грађана. Ти саобраћајци су (Париз, Берлин, Беч, Праг) на коњима, на бициклима, и на мотоциклима. Успостављање све ове три врсте покретних саобраћајаца у Београду, за сада би било сувишно **али успостављање покретних саобраћајаца на бициклима, неопходна је потреба** и то најхитнија, и догод се они не формирају, судари трамваја са аутом, аута са колима, кола са аутобусом и т. д. биће врло чести да не кажем неизбежни.

Поштено да признамо, добро је што ни су и чешћи, јер мали број вози прописно и како треба; на против већина вози како хоће. Поред саобраћајца прође прописном брзином (а врло често ни то), али чим га је прешао настаје трка са 40—50 па и више километара на час. Зашто? Јер зна, да до идућег саобраћајца нема ко да га контролише. Публика — пешаци и женски и мушки — не окреће главу да при прелазу улице погледа иде ли трамвај, ауто или кола, па да их пропусти и пређе; не, гура право, и тек одједном чујете врисак, кочење, шкрипа точкова. Гажење или судар! Све застаје: кола, аутомобили, трамваји, аутобуси и гомила која све више и више расте.

И сад настаје најинтересантније, али и најжалосније у нашој брзини рада. Цела та гомила људи, кола, аутомобила и трамваја поређаних један за другим стоје по 20 и 30 минути најмање, а често и много више, очекујући долазак полиције да изврши увиђај. Док писар са жандармима дође из најближег кварта, прође обично 20 и 30 минута (јер у већини случајева немајући превозна средства, долази пешке) и док изврши увиђај и побележи сведоке, скицирајући у најкраћим потезима по исказу очевидаца, ток случаја, мора да прође најмање бар 10 минута, који би се скратили упола, а често и више кад би ту дужност увиђаја извршио летећи саобраћајца који је ту, или у непосредној близини, одакле је у стању да дојури на лице места за 5 минута, изврши увиђај, побележи сведоке и пусти саобраћај даље.

С тога нека ми је дозвољено да у најлепшој и најискренијој намери за побољшање увећаног престоничког саобраћаја и његове сигурности, учиним апел на Управу Града да најхитније нађе могућности за успостављањем летећих саобраћајаца на бициклима. (Поред већ постојећих сталних саобраћајаца на раскрсницама).

Ови **летећи саобраћајци** — иду по два заједно — поставили би се у прво време да обилазе најживље улице а нарочито ујутру, у подне и пред вече кад је саобраћај најјачи, имали би за дужност да пазе на правилно и прописно кретање возара свих врста, а тако исто и на кретање саме публике, и да достављају једне и друге ради казне за непрописно кретање, односно за кочење и ремећење саобраћаја, исто онако као што се кажњава за прављење ларме, свађе, туче и прављењем нереди разне врсте.

Доцније са изградњом нове калдрме и

улица, и појачањем саобраћаја у тим улицама, њихов број би се повећавао у колико то саобраћајне прилике и потребе тих улица биву захтевале.

Као што возари треба да знају да морају возити прописно и пажљиво, тако и публика мора знати и бити свесна тога, да је она у првом реду позвана да себе чува и од трамваја и од аута, а нарочито:

- 1.) да не претрчава испред њих,
- 2.) да не ускаче нити искаче из кола и трамваја кад су ова у покрету,
- 3.) да не стоји и не задржава се на пружу или средини улице,
- 4.) да избегава ход ивичњаком тротоара, одакле може да буде одгурнута аутом или колима у пролазу, и
- 5.) да се не веша и не остаје на степеницама трамвајским и аутобуским, јер најзад боље је сачекати други трамвај или отићи и пешке него лудо изгубити живот под точковима трамваја и аута.

У недостатку самосвести, јер најзад нису сви подједнако ни свесни, или неће то да буду — покретни саобраћајца је ту да нас силом закона натера на пажњу и ред, који

мора сваки поједини да поштује и одржава због општег добра и сигурности. Мора бити кажњен сваки пролазник, када због његове непажње, шофер аутобуса у брзини окрене волан, и да га не би прегазео, удари кривицом пролазника у трамвај или још горе у нека кола, која претури и поломи заједно са путницима у њима, као што мора бити кажњен шофер и жочничар који непажљивом и сувише брзом возњом на живим местима изазову судар.

Сваки возач као и пешак добро ће отворити очи и пазити кад зна да сваког момента иза сваког угла и раскрснице може наићи летећи саобраћајца на бициклу, који ће га лако ухватити на делу и казнити за учињени преступ и непоштовање јавног реда и поретка.

Прва казна обична, друга мало необичнија а трећа толико необична да ће после исте сазнати на памет цело правило саобраћајне службе, научиће и дотерати свакога да поштује прописе и да се истих строго придржава.

Када то будемо постигли учинићемо да ће брзина правилност и сигурност саобраћаја бити повећана, а несрећни случајеви сведени на најмању меру.

За бољи трамвајски саобраћај

Треба пре свега да начиним једну ограду: овај проблем не спада у моју струку. Што ипак хоћу да говорим о њему, има само један једини разлог — да као обичан посматрач изнесем своја опажања у вези са нашим трамвајским саобраћајем, не бих ли тако скренуо пажњу наших стручњака на извесне чињенице које можда неће бити без интереса.

Трамваји у Београду сваким даном заузимају све важније место, а за становнике периферије постају неопходна потреба. Побољшати трамвајски саобраћај (углавном убрзати га) — значило би добитак у времену за један велики део нашег пословног света. А време је новац.

*

На уређењу нашег трамвајског саобраћаја радило се после рата много: мрежа је стало разгранавана и усавршавана постављањем дуплог колосека, чиме је избегнуто сачекивање по скретницама; трамвајски парк је готово сав замењен новим, модернијим моторним колима и приколицама (на линијама са великим успонима имамо велика, четворосовна кола која примају велик број путника) и т. д. Међутим трамвајски саобраћај мора се и даље усавршавати, рационализовати, убрзати. То налажу и интереси Општине и потребе грађанства. Баш стога што се данас не можемо потужити на трамвајски парк, на недовољну или неправилну производњу електричне енергије, најмање на наше стручњаке у Управи трамваја, — баш стога морамо потражити начина да се наш трамвајски саобраћај уреди онако како је то свугде на страни. Ту у главном мислим на брзину њихову, јер путник већином узима трамвај стога да би брже стигао.

Може се слободно рећи да наш трамвајски саобраћај, његово добро функционисање колико год зависи од Управе трамваја и његовог возног особља, да исто толико зависи и од саме публике, а врло често много више од ње. Цео проблем о коме је реч, био би много простији када би он зависио само од Управе трамваја, а баш тиме, што он у многоме зависи од публике, која је тако многобројна и разноврсна, он постаје много тежи и компликованији. И тако, он би се могао рашчланивати на два дела: на његову зависност од Управе трамваја и на његову зависност од стране публике.

а) Управа трамваја.

1. Било би потребно извршити ревизију свих станичних места, извршити другу, рационалнију поделу станица и подесити их та-

ко да растојања појединих станица не буду нигде испод 400 м. Није био редак случај да су станице бивале одређиване на интервенцију само неколицине лица. Зашто да се у најживљем делу града, од Теразија до „Лондона“, на дужини од 500 метара трамвај не зауставља ни једном (што је сасвим умесно и против чега се нико не буни), а да се на истој тој прузи, у много мирнијој зони, а на исто толикој раздаљини, од Калимегдана до Класне Лутрије, трамвај мора двапут заустављати? А таквих случајева има доста.

2. Изменити све оне станице које су у непосредној близини скретница, јер су скретнице већ по самој природи ствари — нека зрста станице, и преместити их у саму скретницу. Зар није и нелогично и нерационално да трамвај стаје на станици пред „Српским Краљем“, затим да се зауставља после 50 м. на скретници (ту се често чека по читав минут), и да се по трећи пут заустави после 50 м. пред „Српском Круном“?

3. Покушати на дужим линијама са увођењем „станица по потреби“, на којима би се стајало само у случају ако путник чека и да руком знак кочничару да стане, или када би путник у колима дао знак кондуктеру или сигнал кочничару помоћу сигналног звонцета. У овом случају избегла би се тако честа непотребна стајања на станицама (нарочито дужих пруга) чак и онда када нити ко излази нити улази. Уверен сам да би увођење ове новине било убрзо правилно схваћено од публике и да не би било никаквих тешкоћа после најкраћег времена.

4. Завести да сигнал за полазак буде само један удар звона место два, јер је брже и простије и јер је свугде тако усвојено. Захтевати од возног особља да сигнале даје одмах, брзо чим су кола спремна за полазак, и да се кола одмах крећу чим се сигнал добије. До сада се дешавало да н.пр. кондуктер не даје сигнал само стога што неће да прекине са давањем карте, са враћањем ситнине, или га даје неколико секунда доцније просто из нехата.

5. Покушати са укидањем I и II класе ради правилније расподеле путника. Посматрао сам на дужим пругама (Топчидер, Смед. Беграм) како се свет у подне и увече гуши у II класи, док у I класи ни сва места понекад нису попуњена. Кад већ није спроведена подела на класе на свим пругама, нашто онда и на те четири које имамо? Американци чак и на железницама имају само једну класу.

6. Узети у студију могућност прелазних

WWW.UNILIB.RS

карата, чиме би се несумњиво повећао промет, па према томе и приходи од трамваја.

7. И ако није директно у вези са побољшањем саобраћаја, ипак би било потребно на главнијим местима и крајњим тачкама саградити чекаонице, где би се публика могла заклонити чекајући на трамвај.

б) Публика — путници.

Ова страна, као што сам напред споменуо, много је компликованија него што се то у први мах чини. Док се све ствари горе наведене могу поред добре воље за врло кратко време спровести, — са неколико наредаба и нешто студије све би се могло довести у ред, дотле је питање са публиком далеко теже.

Не желим да наводим овде многобројне примере из којих би се могло тек видети каквих све сметња не чине сами путници брзом саобраћају. Улажење у кола, излажење из њих врши се већином једном невероватном спорошћу и тромошћу. Уместо да се припреми за излазак и прође до излазних врата, путник често седи све док се кола сасвим не зауставе, и онда се тек лаганим кораком упућује излазу, због чега цео вагон мора да чека. Када би тај путник који се данас можда не жури, био свестан да ће он сутра, кад се буде

журио, морати да чека исто тако због неког другог путника, — онда би се можда и он данас пожурио. Та црта, да мислимо само на себе и то само у даном моменту, — доста је честа у нас, и верујем да би многе ствари пошле на боље када би осећање за друштво било више развијено.

Али, кад само помислимо какав се брз и леп успех постигао са наредбом о забрани пушења у трамвајима, кад се сетимо да се доскора пљувало на под, а да данас имамо у том погледу чистије трамваје од многих европских градова, — онда морамо да верујемо да ће наша публика хтети и овога пута да покаже своје разумевање и да ће радо хтети помоћи Управу трамваја у њеном раду на побољшању трамвајског саобраћаја. Она ће то већ и стога учинити јер ће увидети да тиме помаже у ствари самој себи.

Као закључак хтео бих само да напоменем да би било погрешно не покушати са једном реформом на овом пољу само стога „што је добро и овако“. Данас, када почињемо да тражимо и од простог сељака да се одрекне таквог изговора и да потражи рационалније путеве, — данас би се такве речи од правог техничара морале сматрати не као погрешка него као грех.

Д-р Марија Илић

WWW.UNILIB.RS

Градски музеји и градске архиве

„Die Liebe zum Lande wurzelt bei jedem rechten Bürger in der Liebe zur Vaterstadt.“
— Љубав првог грађанина према домовини има свој извор у љубави према родном граду.

У интересантним монографијама појединих немачких градова, које већ цео низ година издаје редактор берлинског листа: „Зајитшифт фир комуналвиртшафт“ Ервин Стајн, као у каквом огледалу рефлектира се читав живот градова, битни основи развоја комуналног живота, социјална и хигијенска питања, јавна заштита, комунална техника — све што је од важности за градску управу. Специјална је пажња поклоњена оним установама, које су нове, које према томе и другим градовима и градским општинама могу пружити драгоцени „Ерфарунгсматеријал“. Посебну живахност и рељефност дају чланцима, уз одличан стил, и богате илустрације из свих подручја живота.

У једној од тих монографија, у монографији града Алтоне, који се налазе на Елби, недалеко Северног Мора, граду, који је познат из историје литературе, јер је у њему живео цео низ познатих песника и књижевника, а Хајнеов споменик — након толиког лутања — нашао заслужено уточиште, налазимо на уводном месту неколико лепих мисли, које згодно опредељују разлог и сврху ових монографија: „Градови су као и жива тела, они имају своје лице на чијим се цртама, као на цртама људског лица, може читати судбина, брига и мисли града. Ко хоће да нешто дозна о смислу живота, ко хоће да се упутује у његове појаве, тај мора проучавати лице града. У његовој слици прелевају се црне са светлим бојама. У градовима на улицама и кућама видимо ток читавих векова, културна настојања прошлости и садашњости. Постоје градови, који би као и понекоји људи, морали надети маску, док би се други морали свима показати“.

Заустављајући се на приказу развоја културног живота појединих градова, како се он манифестује у: музици, сликарству, вајарству, науци, интересантно је зауставити се на развоју појединих градских музеја и архива, и њиховом све већем значају у градском културном животу.

Управитељ музеја града Алтоне, вели, да је том градском музеју сврха, да у свим друштвеним слојевима комуницира јасну преставу о целокупном животу и развоју града. Да би одговорио постављеном задатку, извршена је према њему сходно и расподела материјала и просторија.

Стојећи у атрију музеја у Алтони десно

и лево налазе се велике читаонице, где стоје сваком на расположењу: дневни листови, ревије, као и главне приручне књиге. У великој библиотеци налазе се сва дела, која се односе на читаву покрајину, дају о њој јасну и исцрпну преставу у свим смеровима.

Како је Алтона важно рибарско место, то се у музеју налази велико рибарско одељење са великом збирком модела појединих типова рибарских лађа, 25 дивно израђених модела бродова једнаке величине, рибарске мреже и све остале могуће справе и рибарске принадлежности. У истом том одељењу налази један слатководни, те један морски аквариј са својим животињским царством. Иза овог одељења налази се геолошки одео, чија је сврха, да да узорни приказ читавог састава земље и начина обраде. На зидовима виси такође богата колекција слика, које приказују културу земље. Од осталих одељења највећа је пажња поклоњена културно историском одељењу. Двадесет пет дивно израђених модела сељачких кућа, те сељачке собе, богата збирка народних одела дају јасну слику о животу сељака, његовом културном и економском развоју. Важно је одељење у ком су скупљене ратне успомене. Униформе и оружје дају преставу о догађајима, који су се дубоко импрегнирали у народну душу. Средње и главне просторије музеја заузима одељење у ком се чувају они предмети, који се непосредно односе на историју самог града. Ту је све подешено на начин, да код посетиоца буди и љубав и понос. Уз сва ова одељења постоји и нарочита сала за изложбе, концерте и предавања.

Главни историско врело града Алтоне сачињава градски архив. Систематско неговање градске архиве започело је концем XIX. века. Тад је за списе, а за лакшу оријентацију, заведен систематски и алфабетски регистар. Од интереса је бар у главном промотрити деобу овог архива, главних одељења:

- I. одељење: владаоци, сви документи, који се односе на владарску кућу
- II. министарства
- III. државни и земаљски ред, законодавни рад, одлуке, сталне репрезентације
- IV. односи индигената
- V. судство
- VI. царине
- VII. порези
- VIII. поштанске ствари
- IX. градски чиновници
- X. градске институције
- XI. уметност, наука и литература
- XII. црквене, религијске и школске ствари

У просторија градске архиве налази се и велика збирка аутографа. Гро ове збирке, као и појединих одељења музеја, сачињавају поклони самих грађана.

Од XVII. века па на више постојано је расла важност аутографских збирка. Они су онај мост, који веже с њиховим некадашњим писцем и с читавим његовим добом. За то је прикупљање аутографа данас постала важна задаћа свих библиотека и свих архива. Градски архив у Алтони поседује аутографску збирку од преко 5.000 комада уз које подједнаком већином прилеже и слике. Збирка је подељена на неколико одељења, аутографи су систематизирани и каталогизирани. Да буду што доступнији публици, приређују се сталне месечне изложбе на којима се поједине аутографске скупине наизменично излажу.

Развој и напредак свих ових градских музеја, који су нашли своју обраду у Стајневој збирци монографија градова, већином је уско повезан за оснивање и постанак друштва за очување старине и ширење културе. На тај је начин настао и развио се лепо градски музеј у Најсу, исто тако у Глајвитцу. Ту је особитог учешћа при скупљању разних ратних успомена — униформа оружја, слика из рата, медаља, трофеја свих врста — узео и официрски корпус.

Од новијих градских музеја интересантан је и музеј у Трсту: „Ил музео тријестино дел ризорђименто“, који је свечано отворен 1925. г. Музеј комплетира библиотека и архив ризорђимента. Предмети су поређани тако, да

дају јасну слику о развоју ослободилачке идеје. Музеј сваке године добија све нови и нови материјал, јер грађани сматрају, да не смеју у приватном поседу задржавати ниједан предмет, ниједан докуменат, који сведочи о старом цивилизму.

Сличан је по својој основној замисли овом музеју у Трсту и нови музеј града روما, „Музео дел имперо ди Рома“, који је отворен 1926. г. У њему се прикупљају сви документи, који потсећају и документују цивилизаторско дело, које је извршио Рим у старом свету, приказан је живот старих легија, ширење хришћанске религије. И уз овај се музеј налази и градски архив.

Други нови римски музеј: „Музео Наполеонико ин Рома“, у коме се налази огромна збирка уметничких и историјских драгоцености свих врста, 4.000 хиљаде драгоцених докумената, даровао је граду један од потомака обитељи Бонапарте — Ђузепе Примоли.

Иза генерација, које су радиле на физичком одржању града, долазе генерације, које раде на његовом душевном очувању, на његовом културном развоју. Градски музеји и градске архиве су као неки живи докуменат народне величине.

Од наших градских музеја вредно је споменути и музеј града Сплита. Декоративне слике уметнице Цое Борели, на којим се — уз згодне написе — приказују народни обичаји у Далмацији, дају овом музеју особиту веселост и живахност.

Теорија и класификација савременог града

(Наставак)

Претходна излагања ових питања означају важан корак к изучавању савременог града, но она се, ипак, не могу свести само на разматрања те врсте. За њихово употпуњавање потребно је утврдити 1) функционалну зависност града т. ј. његовог развитка и динамике од оног општег народно-привредног система у чијем је склопу град као саставни део и 2) битне особине савременог града, објашњавајући његову социјално-привредну структуру, функцију и значај.

Ма да у многоне субјективни, назори В. Зомбарта у овом правцу пружају знатну олакшицу дефиниција. Гледиште овог озбиљног економисте и урбанисте отклања досадашњу урбанистичку невољу у коју су упали савремени истраживачи савременог града, игноришући производни моменат и сматрајући град само као насеље удобног живота и рада, док је град огромна радионица, заједно добара и комплекс трговачких и кредитних односа повезаних за ту радионицу. Примивши задатак да испита град у систему капитализма, Зомбарт разматра овакве могућности: 1) капитализам омогућава стварање и развитак градова као покретна сила т. ј. она сам ствара мотиве за насељавање извесног места и 2) капитализам потпомаже стварање градова као објективни услов т. ј. ствара за насељавање града оне побуде које су ван интересне сфере капиталистичке привреде. Капитал почиње да ствара градове од онога тренутка када се оспособи да збере на једно место велику множину житеља и стекне снагу да их исхрани из сопствених средстава.

У низу ових економских објашњења потребних за класификацију градова, потребно је навести процес сливања једнородних индустрија и трговачких делања, која дају особени тип појединим варошима. Овај је процес нарочито запажен у америчким сједињеним државама. Тако, Чикаго је седиште машинске индустрије, Св. Луј главно место за прераду дувана, Кливеленд центар челичне и железне индустрије итд. По себи се разуме,

да овде влада велики капиталистички монопол у виду синдиката, трустова, картела итд.

Најзад, све ово речено о концентрацији и централизацији индустријског капитала, као творачкој сили градова, важи по сили промена и за трговину. Истина, чисто трговачки градови са својом посредничком улогом не представљају оне силе развитка које видимо у чисто економском разматрању, али и трговачки обрт расте са растом и локалном концентрацијом индустрије. Као последица таквога рашћења, јављају се здружена трговачка посредништва у виду општих магазина с организацијом на акционарским начелима. Статистика показује пораст великих магазина у Француској у овој размери: од 1896. до 1901. г. мали магацини нарасли су са 6%, средњи за 8% а велики за 20%.

Уопште узев, пласирање капитала врши се у већ развијеним градским средиштима. Ова су нарочито подесна за индустријску делатност из ових разлога: што су усредсређени трговачки и кредитни односи, што се у њима лако налази квалификовани рад, што су у њима научно-техничке помоћне снаге и, најзад, што се у њима лакше дође до јевтине радне снаге. Поред тога, велики градови привлаче не само административну машину индустрије, трговине и кредита, но и велики број грађана који траже лакше и подесније задовољавање својих животних потреба.

Под оваквим узроцима развитка, јасније се назире и тачна класификација. У овако изложеном кретању јавља се град-колос, град светског значаја за разлику од осталих категорија градова. А сви су градови потекли и у развоју досегли велики степен под примењеним концентрисаним капиталом. Тако, трговачки капитал (удружен са земљишном рентом) створио је трговачки град осредњи по размерама, индустријски капитал створио је крупне индустријске градове средином прошлога века, а спојени индустријски капитал са банкарским, или финансијским капиталом, створио је динамичке градове XX века. Последња етапа капиталистичке снаге, коју ми

преживљујемо, подиже чудеса од агломерација која се зову Њујорк, Лондон, Берлин, Париз и која, у поретку узајамне конкуренције, управљају данас судбином света. Спојени с државно-административним чиниоцима по природи својих функција, ови градови постају главни регулатори свега живота.

Теоретичари развитка финансијског капитала, те нове фазе у развоју капитализма, нису, на жалост, изучавали свој предмет у вези с проблемом великих градова. То најважније социјално-привредно питање сматрано је некако увек као расветљено и јасно, које се самим собом подразумева не захтевајући никакве теоријске разраде. Међутим, велики градови, нарочито град-колос, тај дволики Јанус и тврђава новчане снаге, по природи својих сразмера развитка, скривају своју производну битност и своје превирање. Нарочитим теоријским анализама уз дубоко проучавање у подвојеним монографијама могло би се научно доказивати ово питање и сав сплет појединости за њ везаних.

Несумњиво је, да многе појаве, јасне до очевидности, показују колико је одлучна улога финансијског капитала у привредном животу светских варошких средишта. Ако се зауставимо само на установама берзе, клиринг-хауза и других установа за финансиске операције, које су увек имале своје седиште у светским градовима, лако ћемо разумети њихов непосредан утицај на економски живот града који се манифестује у многоструком материјалном богатству. Значи, привредни чиниоци по захтеву степена еволуције, на коме је човечанство, опредељују тип класификације градова, која би се, с ослоном на Зомбарта, могла овако дефинисати:

(Наставиће се)

1) непривредни град нарочитога обрасца (бања, тврђаве, школско-васпитни градови, престонице, административна средишта).

2) индустријско-раднички град.

3) трговачки град (пристаништа морска и речна, раскрснице железн. путова) с мало развијеном индустријом и чисто посредничком улогом.

4) град индустријско-грађански, у коме се, за разлику од индустријско-радничког града, индустријски производи троше у самим градовима.

5) град трговачког, индустријског и финансијског капитала, који веома често има и административни значај, и

6) град — главно средиште, с насељем од више милијона живља, који своје производе ствара из веома великих извора (из својих сопствених фабрика, из државних колонија, уз државну помоћ и учешће пословних лица из унутрашњости земље и иностранства, итд.).

Узимајући у обзир да велики део градова или подлежи под једну од назначених класификација, или има прелазно обележје у своме кретању ка једној или другој, то би као најтипичнији градови нашег времена били они који се крећу у три последње категорије горње класификације.

По себи се разуме, да би проучавањем града као саставног дела народно-привредног система и као појаве социјално-економског развитка, научна анализа довела до тачне поставке, до идеалне урбанистичке георије града свих држава, времена и категорија, али до данас радови у тако аналитичким појединостима нису спроведени ни научно срећени.

Д. М. С.

СЛУЖБЕНИ ДЕО:**Статут Општине Града Београда**

На основу чл. 4. Закона о изменама и допунама у Закону о општинама од 11. марта 1929. год. у вези чл. 3. Закона о изменама и допунама у законима о општинама од 12. фебруара 1929. год., Суд Општине Града Београда, по претходном саслушању Општинског Одбора, прописује овај

СТАТУТ**Општине Града Београда****А) ОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНСКЕ СЛУЖБЕ****Чл. 1.**

Општинска служба врши се према следећој подели на одељења (дирекције) и на одсеке:

I Опште Одељење

- а) Кабинет Председништва
- б) Деловодство
- в) Административни Одсек
- г) Персонални одсек
- д) Правни одсек
- ђ) Статистички одсек
- е) Војни одсек

II Одељење за социјално и здравствено старање

- а) Одсек за јавну хигијену
- б) Одсек за лечење и санитарне установе
- в) Одсек за помагање сиротиње и за социјалне установе
- г) Културни одсек
- д) Одсек за гробља
- ђ) Пожарна команда

III Судско Одељење

- а) Одсек за грађанске спорове
- б) Извршни одсек
- в) Кривични одсек
- г) Одсек за старатељство

IV Привредно-финансиско одељење

- а) Таксено-Привредни одсек
- б) Трошарина
- в) Општинска добра
- г) Економат
- д) Благајна
- ђ) Ликвидатура
- е) Књиговодство
- ж) Контролни одсек

V Техничка Дирекција

- а) Инжињерски одсек
- б) Архитектонски одсек
- в) Канализација
- г) Водовод
- д) Катастар
- ђ) Одсек за паркове

VI Дирекција трамваја и осветлења

- 1.) Електротехничка служба
 - а) Одсек за електрична постројења;
 - б) Одсек за мрежу.
- 2.) Машинска служба
 - а) Одсек за парне машине са ложионицом
 - б) Одсек за радионице са депо-ом
 - в) Возни парк
- 3.) Саобраћајна служба
 - а) Одсек за трамвајске пруге
 - б) Одсек за експлоатацију трамваја.
- 4.) Административна служба
 - а) Одсек за претплату
 - б) Секретаријат
 - в) Централни магацин.

VII Општинска Штедионица**Чл. 2.**

Измена поделе утврђене претходним чланом, било да се тиче установљења нових одељења (дирекција) односно одсека, или укидања старих, може се, на случај стварне потребе, извршити одлуком Општинског одбора по предлогу Суда и специјалном одобрењу Министра Унутрашњих Дела. На случај увођења општинске полиције за поједине гране општинске наплате и контроле, њена организација ће се утврдити једним правилником Суда, потврђеним од стране Министра Унутрашњих Дела.

Плате и материјални издаци за службу у Општини одређују се одлуком Суда по одредбама овог Статута, а кредити за њихову исплату морају бити предвиђени у општинском буџету.

Чл. 3.

Управу над одељењима (дирекцијама), врше председник и потпредседници у име Суда и у смислу његових одлука, по распореду председника. Они, поред управљања текућим пословима у одељењима (дирекцијама), спроводе у њима све одлуке Суда и Одбора, а у седницама Суда врше улогу референата за сва питања која се тичу подређених им одељења.

Кмет-правник врши, поред судских функција, управу над Судским одељењем.

Општинска штедионица аутономна је, а служба у њој, као и остали односи, уређују се правилником те Штедионице, као и посебним одлукама Управног Одбора, сходно Закону о Акционарским Друштвима.

Чл. 4.

Непосредну управу над дирекцијама (одељењима) у границама овог Статута и

по упутствима добивеним од члана Суда који над одељењем врховно администрира, води директор одељења односно дирекције. У случају његове спречености, заступа га пуноправно помоћник, а где овога нема, најстарији по рангу шеф одсека.

На челу одсека стоје шефови, чији се круг послова одређује овим Статутом и, у случају спора, одлуком надлежног члана Суда. Кад је шеф отсутан или иначе спречен да врши своју дужност, замењиваће га најстарији по рангу чиновник одсека. У колико се, овим Статутом или правилницима предвиђеним у чл. 6. поједини одсеци деле на одељке или реферате, на њиховом челу ће стојати референт.

Једним специалним правилником Суд ће, саобразно законским прописима, одредити који ће органи општински потписивати поједине врсте аката и решења.

Чл. 5.

I Опште Одељење врши ниже назначене послове:

а) **Кабинет Председништва** стара се о службеној преписци Председништва са иностранством, затим о свима публикацијама, врши све послове који су у вези са репрезентацијом Општине у појединим свечаним приликама, води књигу свечаности, саставља протоколе, спрема предлоге за одликовања, као и друге сличне послове који би му се наредбом Председништва ставили у дужност. Код Кабинета ће се одредити нарочити органи који ће примати рекламације, жеље и жалбе од грађана, извиђати њихове наводе и давати потребна обавештења грађанима. За штампу постоји нарочити референт који је у исто време уредник „Општинских Новина“ и непосредно је подређен надлежном члану Суда. За уређивање ових новина важи посебни правилник који прописује Суд.

б) **Деловодство** припрема материјал за судске и одборске седнице и разрађује њихове одлуке, у колико то не спада, по природи посла, у надлежност неког другог одсека; води и чува записнике седница Суда и Одбора и стара се за њихово правилно и брзо извршење; чува архиву Суда и Одбора; води евиденцију свих законских и других правних одредаба које се тичу Општине. Деловодству је директно подвргнута Главна архива као засебан одељак.

в) **Административни одсек** поред обављања редовне администрације издаје уверења у смислу чл. 3. Закона о изменама и допунама у Закону о Општинама од 11. марта 1929. године и специјалног правилника прописаног од Суда Општине Београдске.

г) **Персонални одсек** извршује све послове персоналног карактера (постављења, унапређења, пензионисања, отпуштања, давања

одсуства и слично); припрема податке за платне спискове према стварном стању и у опште води евиденцију о кретању и раду службеника; прима и спроводи рекламације, реферате и томе слично о кривицама службеника Дисциплинској комисији, и стара се за извршење одлука те Комисије.

д) **Правни одсек** врши све послове по питањима приватно-правног карактера где се Општина појављује као приватно-правна личност; даје правна мишљења по предметима свих општинских одељења где је то потребно, а исто тако врши све друге послове правног карактера које му Суд буде ставио у дужност. Овом одсеку додаје се и општински опуномоћени адвокат који заступа Општину у свима парницама.

ђ) **Статистички одсек** води регистар становника и списак чланова Општине; води књиге о умрлим, рођеним и венчаним, као и кривични контролник; припрема материјал за пријем нових грађана; издаје грађанске карте; врши попис становништва и остале статистичке операције и помаже Држави при вршењу истих; издаје уверења на основу материјала и докумената којима располаже; припрема податке за судска уверења о владању; помаже свима одељењима Суда дајући потребне статистичке податке; прати кретање цена намирница и сточне хране; води статистику станова и домова и уопште прибира и сређује све статистичке податке за поједина комунална питања.

е) **Војни одсек** врши све војне послове које је по Закону о устројству војске и другим прописима дужна Општина да врши.

II Одељење за социјално и здравствено старање врши ниже означене послове:

а) **Одсек за јавну хигијену** стара се о одржању добрих хигијенских услова у вароши (по домовима, кафанама, хотелима, ресторанима и т. д., на трговима, каналима и ђубриштима, затим у јавним купатилима, на кланицама, у заводима за израду животних намирница и исхрану одојчади и слично); врши санитарско-полицеску службу; контролише заводе за нудиље и негу болесника, који уживају општинску потпору; стара се о сузбијању епидемија и заразних болести и рукује пословима дезинфекције стана и ствари; испитује хигијенске прилике у вароши и предлаже мере за њихово побољшање; стара се о исхрани одојчади која су лишена материне хране; води бригу о школској хигијени и стара се о одржавању што бољих хигијенских услова у школским зградама и о здрављу ђака основних школа; предлаже мере за телесно развиће деце (подизањем игралишта, опоравилишта, разних дечјих здравствених забавишта и слично); ради на сузбијању ширења хроничних народних болести и стара се о асанацијама нехигијенских односа у граду. У пи-

тању одржавања чистоће стара се да рад буде једнообразан и да одговара свима захтевима савремене хигијене. Исто тако у надлежност овог одсека долази старање о ветеринарству и надзор над кланицама и другим радњама животних намирница, као и ветеринарско-полициска служба. Контролише животне намирнице хемиски, бактериолошки и ветеринарски, контролише пијаће воде и предмете за домаће потребе, врши испитивања за дијагностичке циљеве и остале потребе које ће се правилником о Хемиској Лабораторији њој ставити у дужност. При овом одсеку постоје ови нарочити реферати:

- а) За Хемиску Лабораторију;
- б) За одржавање чистоће, надзор и асанацију нехигијенских прилика;
- в) За заштиту одојчади, мале деце и школске деце;
- г) За ветеринарство и преглед животних намирница.

б) **Одсек за лечење и санитарне установе** стара се за лечење сиротиње; за указивање прве помоћи болесним грађанима у амбулантама и домовима, и иначе организује рад и врши надзор у свима општинским санитарским установама, болницама, амбулантама, диспанзерима, станицама за спасавање и хитну помоћ и т. д., напослетку организује пренос тешко оболелих.

в) **Одсек за помагање сиротиње и социјалне установе** врши све послове који иду у област старања за сиротињу, прибирајући податке о варошкој сиротињи; стара се за све врсте сиротињских и социјалних установа, па било да ове Општина сама издржава, било да их помаже или врши надзор над њима, као што су разна склоништа, азили, домови за старе и изнемогле, напуштену одојчад и слично; предузима иницијативе које воде побољшању живота економски слабих и незаштћених слојева; даје сталну новчану помоћ или бесплатно лечење у општинским амбулантама и државним болницама; упућује на лечење у бање и разна опоравилишта. Одсек се стара да одржава везу са социјално-хуманим установама и удружењима и да преко ових тежи остварању задатака који су му одређени овим Статутом и другим законским прописима.

г) **Културни одсек** стара се за правилно решење свих питања основних и других школа које Општина буде помагала било материјално или иначе, и преузима иницијативе у правцу развијања и напредовања истих; чини предлоге за оснивање и одржавање оних школа које Општина нема дужности да издржава али су од опште користи, и предлаже наставни план и програм за те школе; приређује у договору са другим организацијама дечије свечаности; предлаже за постављења, награде, унапређења и отпуст наставнике и наставнице свих школа и забавишта

које Општина оснива, издржава или у опште помаже; стара се и оснивању општинског музеја, библиотеке, народне читаонице и сличних хумано-културних установа. Одсек се стара о јавним споменицима Престонице, о одржавању старих и подизању нових; прати све културне појаве у Београду. Преко овог Одсека Суд одржава везу са Школским одбором, у које сврхе при одсеку постоји нарочити референт за школство.

д) **Одсек за гробља** стара се да она буду што боље уређена и да се целокупна служба око сахране мртваца врши по законским прописима, водећи рачуна о задовољавању потреба грађана, како у погледу здравственом, тако исто и у погледу конфесије, естетике гробља и слично.

ђ) **Пожарна команда** стара се за гашење пожара у опште и добру организацију службе која је у вези са пожарима и указује помоћ грађанима при елементарним и другим непогодама. Командант Пожарне команде непосредно је подређен надлежном члану Суда.

III Судско одељење врши ниже означене послове:

а) **Одсек за грађанске спорове** прима све тужбе, тражења обезбеђења и све представке према одредбама Грађанског законика, Грађанског судског поступка и других специјалних Закона; врши извиђаје и вештачења, одређује суђења и рочишта, врши све заклетве које се имају положити у Суду.

б) **Извршни одсек** прима и распоређује све одлуке за извршења; води контролник свих таквих одлука; ради на депозитима и води књиговодство свих новчаних послова у одељењу.

в) **Кривични одсек** ислеђује и извиђа кривице по приватним тужбама и рефератима власти, које по постојећим законским прописима спадају у надлежност Општинског Суда; израђује одлуке Суда по овим предметима и, кад постану извршене, предаје Извршном одсеку.

г) **Одсек за старатељство** врши све послове који спадају у надлежност Општинског суда по Закону о старатељству и Закону о општинама (чл. 97. тач. 9. Зак. о општинама).

При овом Одељењу дејствује Суд добрих људи у смислу Закона о радњама.

IV Привредно Финансиско одељење:

а) **Таксено-Привредни одсек** стара се о правилној и потпуној примени и распореду свих разреза, о што правилнијој и ефикаснијој наплати свих општинских такса и свих сличних прихода као и о брзој примени свих мера које воде остварењу њиховом. Код овог се Одсека установљава један реферат за пијаци и један за кланице.

б) **Трошарина**. — Овај одсек се стара о што правилнијем и ефикаснијем прибирању свих прихода од трошарине и мерине; затим

определява криумчарење и извршује у опште све прописе Уредбе о варошкој трошарини, као и све послове који су с тим у тесној вези.

в) **Општинска добра.** — Овај одсек води инвентар и баштинску књигу са скицама и плановима свих непокретних општинских добара и стара се да општинска имања буду издата под закуп као и у опште што рационалније искоришћена у привредном погледу; на исти начин закључује уговоре о закупу потребних зграда за општинске потребе и води бригу о томе да сва општинска имања буду убаштињена и тапије за иста прибављене и предане на чување Општинској штедионици.

г) **Економат** има за дужност да се стара о свима потребним набавкама, како би се ове на време извршиле према донетим одлукама Суда, а према правилнику за општинске набавке и радове. Осим тога врши правилан распоред канцелариског материјала и канцелариског инвентара за сва одељења Општине.

д) **Благајна** прима сав новац од наплате такса и свих других прихода општинских, прима и рукује кауцијама и депозитима, врши исплате по уредно ликвидираним документима и води дневник кесе у колико ови послови не буду пренети на Општинску штедионицу.

ђ) **Ликвидатура** припрема ликвидацију новчаних докумената и налога за исплату било код благајне било код Општинске штедионице; контролише утрошак кредита по буџету и саставља платне спискове према извештајима Персоналног одсека а на основу буџета и одлука Суда.

е) **Књиговодство** врши сва књижења о извршењу буџета; књижи све имовинске промене, приходе и расходе за сва одељења општинска и води о њима рачунску евиденцију. Води књигу целокупног инвентара и књиге о набавци и утрошку потрошног материјала; склапа месечне и годишње рачуне, израђује предлог буџета и завршни рачун о буџету минуле године, као и признанице за потрошњу струје и водовода.

ж) **Контролни одсек** води сталну контролу о прибирању општинских прихода и о уредној предаји новца општинској каси, као и контролу целокупне потрошне материјала у појединим одељењима и радионицама; контролише стања магацина путем редовних и ванредних прегледа, сравњујући нађена стања појединих артикала у магацинима са одговарајућим исказом књига у Књиговодству; најзад контролише исправност и самог вођења књига у Књиговодству, као и стања Благајне, присуствује при примању материјала и закључењу набавака без обзира како се ове врше.

V Техничка Дирекција:

а) **Инжињерски одсек** стара се о пројектовању, грађењу и одржавању свих врста

калдрме по улицама; затим о експлоатацији камених мајдана и шљункара; о несметаном саобраћају на улицама и приступним путевима.

б) **Архитектонски одсек** пројектује, гради и одржава све општинске зграде са свим потребним инсталацијама и друге сличне објекте у колико израда ових није у надлежности Инжињерског одсека; одржава и остале зграде које је Општина по Закону дужна да одржава; припрема материјал за доношење одлука Грађевинског одбора у смислу Грађевинског закона и стара се о извршењу његових одлука ради чега се установљава засебни реферат.

в) **Канализација.** — Овај одсек стара се о пројектовању, извршењу и одржавању каналске везе по улицама; одобрава планове за везе кућних канала са уличним као и планове за канализацију кућа и врши надзор над извршењем приватних канализација; води преглед о томе да ли су везане за уличну канализацију зграде које постоје или се подижу.

г) **Водовод** се стара о снабдевању вароши добром водом; пројектује, извршује и одржава све водоводне мреже и инсталације; одобрава планове за увођење водовода у зграде и врши контролу над кућним водоводним инсталацијама; даје податке за наплату воде.

д) **Катастар** врши омеђавања и убаштињења; снима и срачунава тригонометриску полигону и нивелациону мрежу; израђује катастарске планове и баштинске књиге и врши експропријације и апропријације имања. Израђује генерални и детаљни регулациони и нивелациони план вароши, за које послове постоји засебан реферат.

ђ) **Одсек за паркове и пошумљавање** врши све послове који имају за циљ подизање нових и одржавање постојећих паркова; предузима иницијативу и чини предлоге у томе правцу, а тако исто стара се о општинском расаднику и предузима мере за што рационалнију и естетичну обрану паркова у опште, као и о пошумљавању.

VI Дирекција Трамваја и Осветлења:

1.) Електро-техничка служба.

а) **Одсек за електрична постројења** (Одсек електричне централе са електротехничким радионицама) има у своме делокругу следеће послове: монтажу, одржавање и руковање свим електричним постројењима, оправке мотора, динамо машина, трансформатора и т. д.

б) **Одсек за мрежу** (Одсек за изградњу и одржавање мреже са подстаницама) има за дужност изградњу и одржавање ваздушне и подземне мреже за осветлење, трамваје; изградњу и одржавање трансформаторских станица за осветлење и подстанца за трамваје.

2.) Машинска служба.

а) **Одсек за парне машине са ложионицама.** — Има за дужност следеће послове: проба угља, одржавање котловских постројења, контролу утрошка горива, одржавање и руковање парним турбинама и парним машинама и контролу утрошка паре.

б) У делокруг **Одсека за механичке радионице са депо-ом** долазе следећи послови: одржавање и оправка возног трамвајског парка, израда свих потреба за Централу као и за остале установе Општине.

в) **Возни парк.** — У делокруг Возног парка долази руковање свим возним средствима коњске и аутомобилске вуче, одржавање и оправка истих и израда потребних делова за остале јединице Општине. У исто доба Возни парк руководи одржавањем чистоће у колорацији са Одсеком за јавну хигијену.

3.) Саобраћајна служба.

а) **Одсек за пруге** (Одсек за одржавање и обнову трамвајских пруга) има у своје делокругу следеће послове: одржавање, оправку и обнову постојећих трамвајских пруга, као и постављање свих нових колосека, пројектовање и израду трансформаторских подстанци, оправку и одржавање депо-а, канала и др.

б) **Одсек за експлоатацију трамваја са ликвидатуром и ручном благајном** има у своје делокругу следеће послове: израду реда вожње и распоред целокупног градског трамвајског и аутобуског саобраћаја, надзор над радом саобраћајног особља, убирање и уношење у ручну касу трамвајских прихода.

4.) Административна служба.

а) **Одсек за претплату.** — У делокруг рада овог одсека долазе послови који су у вези са продајом струје као: пријаве и преглед инсталација, наплата кауције, давање и укидање везе, намештање и оправка струјомера, читање струјомера.

б) **Секретаријат** води посебну администрацију Дирекције Трамваја и Осветлења у колико она није усредсређена у Општем Одељењу.

в) **Централни магацин** прима сав набављени потрошни материјал за потребе свих одељења Општине, при набавци извршује испитивања истог, чува га, рукује њиме снабдевајући потребним материјалом општинске радионице, одељења и магацине прикључене појединим општинским предузећима и одељењима, води инвентар о стању и кретању материјала.

VII Општенска Штедионица

Делокруг рада Општинске штедионице прописује нарочити правилник према чл. 3. овог Статута.

Чл. 6.

Општински Суд ће специјалним правилницима прописати на основу овог Статута ближу надлежност појединих одсека и реферата као и поступак у њиховом пословању.

Ти правилници предвидеће такође за сваки одсек број звања и положаја, али овакве одредбе из правилника у колико се односе на стварање нових звања и положаја важе у потпуности тек онда кад буду буџетом одобрене.

Б) ОПШТИНСКИ СЛУЖБЕНИЦИ

Чл. 7.

У службу Општине Града Београда може бити примљен сваки држављанин Краљевине Југославије који испуњава опште услове за пријем у државну службу по Закону о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда и специјалне услове предвиђене овим Статутом, Законом о Општинама или појединим правилницима о организацији појединих одсека предвиђеним у чл. 6. овог Статута.

Под једнаким условима, првенствено ће се примати у општинску службу чланови Општине Београдске и инвалиди.

Страни поданици могу бити уговором ангажовани као специјалисте на рад у једном општинском одељењу најдаље за три године дана, али се после истека рока од три године уговор може обнављати. Њихова права и дужности биће установљена уговором и за њих не важе остале одредбе овог Статута, сам када је то изрично речено.

Одељак Б) овог Статута не важи за службенике Дирекције Трамваја и Осветлења за које особље има се донети у најкраћем времену посебан Статут.

Чл. 8.

Општински службеници деле се на пет категорија, од којих су три чиновничке, једна званичничка и једна служитељска.

У прву чиновничку категорију примаће се само они кандидати који су завршили који факултет код нас или на страни, или неку вишу стручну школу у рангу наших факултета.

У другу чиновничку категорију примаће се лица која имају средњошколску спрему са завршеним вишим течајним испитом или средњу стручну школу истог ранга.

У трећу чиновничку категорију примаће се лица са најмање четири разреда средње школе или са потпуном вижом стручном школом.

У категорију званичника (четврту) примаће се лица са најмање два разреда гимназије, или са школом односно курсом који се изједначаје са два разреда гимназије, или са положеним мајсторским односно сличним испитом.

www.unib.rs категорију служитеља (пету) примаће се сва остала писмена лица која ће се употребљавати за физичке послове.

Ни једно лице не може бити постављено у једну од напред наведених категорија службеника ако звање на које се поставља није предвиђено у категорији за коју има спрему. Оно може у овом случају бити постављено на звања ниже категорије по своме пристанку.

Чл. 9.

У прву категорију долазе: директори одељења и њихови помоћници, шефови одсека и деловођа Одбора, референти, секретари, инжењери, архитекти, лекари, ветеринари, хемичари и бактериолози.

У другу категорију долазе: шефови одсека и референти без факултетске спреме, помоћни секретари, статистичари, књиговође, геометри, благајници и подблагајници, главни архивар, контролори кредита, инспектори, рачуноиспитачи, рачунопрегледачи, економ, главни вртар, техничке пословође, старешине трошаринских станица и грађевински контролори.

У трећу категорију долазе: архивари, експедитори, протоколисте, регистратори, статистички помоћници, помоћници књиговођа, писари, цртачи, стено-дактилографи, магационери, таксатори, надзорници техничких радова и инсталација, надзорници и настојници појединих општинских домова и установа, трошарински чиновници и учитељице забавишта.

У четврту категорију долазе: званичници појединих одсека, дактилографи, телефонишкиње, преписачи, литографи, руковаоци, инкасанти, пријавници, извршитељи, депозитари, бројачи новца, помоћни надзорници техничких радова, надзорници тргова, обала, кланица и т. д., десетари, санитетски, кланички, трошарински, финансијски и други контролори, бабице, школске сестре, прегледачи робе, руковаоци филтра, шпедитери, помоћни магационери, дезинфектори, болничари — превијачи, надзорници пруга, шофери, лојачи, машинисте, монтери, механичари, инсталатери, баштовани, пожарници и сви остали квалификовани радници са положеним мајсторским или сличним испитом.

У пету категорију долази: служитељи, вратари, трошарински стражари, позивари, фигуранти, мерачи, позорници, школски служитељи, путари и друмари, пољски и други чувари, бунарције, чистачи улица, канала, сливника и машина, кочијаши, мазачи, праље и сва остала лица без нарочитих квалификација, као и радници без испита.

Ако који положај није предвиђен у овом члану, овлашћује се Суд Општине да га увр-

сти у једну од побројаних категорија према спреми лица која ће се за такве положаје узимати.

Чл. 10.

Деловођу и благајника поставља Општински одбор, а о пријему у општинску службу осталих чиновника доноси одлуку Општински суд. Постављење званичника и служитеља врши Председник или један од потпредседника по овлашћењу Председника.

Да ли ће се одабирање нових службеника вршити по претходно расписаном конкурс у или без њега, оставља се Суду на оцену. Али се за попуњавање појединих звања може правилницима предвиђеним у чл. 6. прописати обавезно расписивање конкурса. У тим правилницима може се предвидети саслушавање једног нарочитог тела или једне комисије пре него Суд донесе одлуку о изабраном кандидату.

Орган који је надлежан да доноси одлуку о пријему у општинску службу односно о првом постављењу, надлежан је исто тако да доноси одлуке о унапређењу, отпуштању и пензионисању дотичне категорије службеника.

Чл. 11.

Општински службеници имају ове принадежности:

1. — Плату основну;
2. — Плату положајну;
3. — Додатак на звање.

Чл. 12.

Основна плата је различита за све категорије службеника. У свакој категорији она се дели на десет степени и износи годишње:

I Категорија

степен	Дин.
1 степен	12.000.—
2 "	14.000.—
3 "	16.000.—
4 "	18.000.—
5 "	20.000.—
6 "	22.000.—
7 "	24.000.—
8 "	26.000.—
9 "	28.000.—
10 "	30.000.—

II Категорија

степен	Дин.
1 степен	11.000.—
2 "	12.000.—
3 "	13.000.—
4 "	14.000.—
5 "	15.000.—
6 "	16.000.—
7 "	17.000.—
8 "	18.000.—
9 "	19.000.—
10 "	20.000.—

III Категорија

степен	Дин.	Износ
1	10.000.—	
2	10.600.—	
3	11.200.—	
4	11.800.—	
5	12.400.—	
6	13.000.—	
7	13.600.—	
8	14.200.—	
9	14.800.—	
10	15.600.—	

IV Категорија (званичника)

степен	Дин.	Износ
1	9.000.—	
2	9.300.—	
3	9.600.—	
4	9.900.—	
5	10.200.—	
6	10.500.—	
7	10.800.—	
8	11.200.—	
9	11.600.—	
10	12.000.—	

V Категорија (служитеља)

степен	Дин.	Износ
1	8.000.—	
2	8.250.—	
3	8.500.—	
4	8.750.—	
5	9.000.—	
6	9.250.—	
7	9.500.—	
8	9.750.—	
9	10.000.—	
10	10.250.—	

После навршених 30 година службе, свакоме општинском службенику повисује се основна плата његовог последњег степена са још 10%.

Чл. 13.

На сваком степену основне плате служба траје три године. После тога рока аутоматски се добија плата вишег степена. Одлуке о померању на виши степен доноси орган предвиђен у чл. 3. али Суд може овластити и директоре одељења да те одлуке доносе. Повишица припада службенику од дана кад је навршио потребан број година за виши степен.

Службеник који је добио слабу оцену или је дисциплински осуђен, зауставља се у прелазу на виши степен. Њему се неће урачунавати за прелаз на виши степен године за које је слабо оцењен и године које губи у опште за напредовање по пресуди дисциплинске комисије.

Чл. 14.

Ранија служба у Општини Београдској било у коме својству сем службе дневничара и без обзира на прекиде, рачуна се за напредовање по степенима.

Време проведено у државној служби пре

ступања у општинску службу рачуна се оним службеницима који непосредно прелазе из државне службе и онима којима се та служба признаје по специјалним законима.

Осталим лицима време проведено у ранијој сродној државној, самоуправној или приватној служби као и у вршењу слободне професије, може се изузетно признати за степен основне плате по специјалном решењу Општинског одбора на предлог Суда, али никако више од 10 година.

Чл. 15.

Положајна плата се дели на 12 класа и износи годишње:

Класа	Опис	Дин.	Износ
I	за директоре одељења или дирекције	48.000.—	
II	за помоћнике директора и шефове одсека са факултетом	36.000.—	
III	за помоћнике директора и шефове одсека без факултета	30.000.—	
VI	за референте и подшефове I категор.	27.000.—	
V	за референте и подшефове II кат., и за чиновнике I кат. после 20 год. службе	24.000.—	
VI	за чиновнике I кат. горије после 12 година службе и чиновнике II категорије после 20 година службе	21.000.—	
VII	за чиновнике I категорије после 5 година службе, чиновнике II кат. после 12 година службе и чиновнике III кат. после 20 г. службе	18.000.—	
VIII	за чиновнике I кат. за првих 5 година службе, чиновнике II кат. са више од 5 година, чиновнике III кат. са више од 12 година службе и службенике IV кат. са више од 20 година службе	15.000.—	
IX	за чиновнике II кат. за првих 5 година службе, чиновнике III кат. после 5 година, службенике IV кат. после 12 година и службенике V кат. после 20 г. службе	12.000.—	

X класа за чиновнике III кат.
www.unilib.rs

за првих 5 година службе, службенике IV кат. после 5 година и службенике V кат. после 12 година службе . . . Дин. 10.000.—

XI „ за службенике IV кат. за првих 5 година службе и службенике V кат. после 5 год. службе „ 9.000.—

XII „ за службенике V кат. за првих 5 година службе . . . „ 8.000.—

Чл. 16.

Унапређење у вишу класу службеника врши орган предвиђен у чл. 10. према предлогу или по саслушању директора одељења. Време које се не рачуна за повишицу основне плате по чл. 13. овог Статута други став, не може се рачунати ни за унапређење по класама. Ранија државна, самоуправна или приватна служба може се такође признати за напредовање по класама на начин предвиђен у чл. 14.

Повишица положајне плате припада службенику од дана кад је донета одлука о унапређењу.

Чл. 17.

Додатак на звање (функцију) може се, у границама буџета, одредити одлуком Суда за оне чиновнике чији су положаји нарочито истакнути по свом значају, као и за оне службенике чија се служба врши са стално увећаном пажњом и нарочитим напором или са извесном опасношћу по њихов живот, односно здравље. Висина додатка на звање одређује се истом одлуком којом се додатак установљава и она се може мењати (повећавати и снижавати) као и укидати.

Чл. 18.

Све принадлежности по овом Статуту исплаћују се у месечним обrocима и то најдаље за 15 првих дана у месецу за месец који тече. Где су у овом Статуту принадлежности одређене у годишњим сумама, оне ће се такође примати месечно у дванаестом делу. Службенику Општине коме је престала служба на било који начин сем упражњења места, припадају све принадлежности до краја месеца у коме му је служба престала.

Чл. 19.

Поред чиновника и службеника у ужем смислу и контрактуалних чиновника, Општина може примати у своју службу хонорарне чиновнике и дневничаре. Положај хонорарних чиновника и дневничара биће регулисан једним специалним правилником који ће до-

неги Суд. Али се њима ни у ком случају не може признати право на пензију у општинској служби, нити пак признати године проведене на местима хонорарних чиновника и дневничара као године активне службе ако доцније ступе у такву службу.

Хонорарни чиновници се узимају за чиновничке положаје и могу бити плаћани из буџетске позиције предвиђене за стална чиновничка места. Њихове принадлежности, у само једном облику, утврђује Општински Суд, али оне не могу бити веће од укупних принадлежности скопчаних за место које хонорарни чиновник заузима. Кад се овакви чиновници исплаћују из буџетске позиције која глобално предвиђа суму за хонораре, величину хонорара одређује Општински Суд по своме нахођењу. Принадљности им се исплаћују месечно унапред.

Дневничари се узимају за рад који иначе врше званичници и служитељи. Они се исплаћују петнаестодневно уназад и то за дане у којима раде. Сви дневничари Општине морају бити осигурани у смислу Закона о осигурању радника.

Чл. 20.

Хонорарне чиновнике поставља и отпушта Општински суд. Дневничаре постављају, одређују им награду у границама буџета, и отпуштају органи које Председник овласти специалним решењем.

Чл. 21.

За службена путовања у земљи, службеницима Београдске Општине припада накнада подвозних трошкова и дневница. Чиновници I класе имају право на I класу возице жељезницом и лађом, остали чиновници имају право на употребу II класе жељезницом а I класе лађом. Званичницима и служитељима припада III класа на жељезницама а II на лађама.

Дневницу добивају:

Чиновници I кл.	200.— дин.
„ II и III кл.	160.— „
„ IV и V кл.	140.— „
„ VI и VII кл.	100.— „
„ VIII и IX кл.	80.— „
„ X, XI и XII кл.	60.— „

Дневница припада за свако 24 сата проведених на путу и за остатак преко 12 сати. За остатак мањи од 12 сати припада службеницима половина дневнице.

За службена путовања у иностранство одређује се нарочита дневница поводом сваког посебног случаја држећи се таблице максималних дневница за државне чиновнике прописане од Министра Финансија.

Чл. 22.

Суд Општине Града Београда прописује посебним правилником коме од особља при-

рада службено радно одело и обућа, у којим приликама га обавезно носе, каквог квалитета, и све остале ближе одредбе о униформи општинских службеника.

Чл. 23.

Право на стан у природи имају само они службеници, чија је служба таква да захтева стално присуство. Који су то службеници, одредиће Суд правилником.

Суд ће такође једним правилником утврдити коме ће се од особља, којим редом и уз какву накнаду издавати станови у општинским зградама.

Чл. 24.

Радно време за поједине службе у Општини прописује Општински суд, држећи се законских прописа. Прековременог рада уз накнаду може бити само код физичких радника. За остале службенике може се установити прековремено радно време само у случајевима ванредних радова док они трају. Висину награде за прековремени рад одређује Суд.

Чл. 25.

Службеници Општине имају право на годишњи одмор који износи:

За чиновнике:

До 5 година службе 10 дана

„ 20 „ „ 20 „

Преко 20 „ „ 30 „

Званичницима и служитељима припада половина тога времена.

У године службе по овом члану могу се урачунати, по претходном мишљењу шефа Персоналног Одсека, и године проведене у државној или каквој другој служби, односно дневничарске године, без обзира да ли су оне иначе признате као године проведене у служби Општине Града Београда. То урачунавање година раније службе важи само за додељивање одмора у оној години кад је тражено, а не и за пензију службеника или напредовање по степенима односно групама.

Ако је службеник у једној години провео на одсуству или боловању више од месец дана, њему ће се одбити од одмора онолико времена колико је провео на одсуству или боловању преко месец дана. Ни у једном случају не могу одмор и одсуство заједно износити више од 50 дана у једној години (чл. 119. Закона о Општинама).

Ближе одредбе о употреби одмора и о органима који ће бити власни да га одобравају прописује Суд једним правилником. Тим правилником се може такође извесним групама службеника, због њиховог сувише напорног рада, признати право на дужи одмор од онога на који имају право по првом ставу овога члана.

Чл. 26.

Отсуство по важном и хитном приватном послу може добити општински службеник у изузетно важним случајевима. Отсуство одобрава по овлашћењу Суда онај члан Суда под чијом управом у смислу чл. 3. овог Статута стоји одељење у коме је службеник на раду. За давање отсуства до 5 дана, и то свега једанпут у години, Председник Општине може овластити и директоре одељења. Ако отсуство по приватном послу траје дуже од 15 дана, службенику се одузимају све надлежности за то прекорачено време.

Чл. 27.

Ако се службеник разболи тако да не може вршити своју дужност, мора то пријавити свом непосредном старешини најдаље за 24 сата. У том случају он има право на све надлежности до највише три месеца, а службеник са најмање 10 година службе до највише шест месеци. После тога рока служба му престаје.

Старешина болесног службеника може се преко једног општинског лекара уверити о стању здравља службеника који због пријављене болести није дошао на дужност, а ако болест траје више од месец дана преко лекарске комисије предвиђене у чл. 28. овог Статута. Ако се покаже ма какво симулирање, службеник се по претходној дисциплинској истрази отпушта из општинске службе без права на отпремнину и на пензију. Такав службеник се не може више вратити у службу Београдске Општине.

Службеница на порођају може отсуствовати у смислу овога члана 30 дана.

Чл. 28.

Општински службеник може добити боловање због опорављења од болести по одлуци комисије у којој ће бити два општинска лекара и један виши чиновник Општине. Комисију именује у почетку сваке године Општински суд. Али боловање не може, заједно са временом у коме је службеник отсуствовао од дужности због болести, прећи четири месеца без прекида или осам месеци за службенике који су стекли право на пензију. После тога рока такав се службеник пензионисао ако је стекао право на пензију или отпушта са правом на отпремнину.

Чл. 29.

Сваки општински службеник (сем контрактуралних и дневничара) када ступи у службу, положиће заклетву пред председником, што ће се уводити у специалну књигу заклетви. Општински службеници полажу овакву заклетву.

„Ја Н. Н. заклинам се свемогућим Богом да ћу владајућем Краљу Њ. Вел. Н. Н. веран бити, и да ћу дужност своју по законима и

законитим наредбама својих претпостављених тачно и савесно вршити. Тако ми Бог помогао“.

Чл. 30.

Општински службеници су дужни да се покоравају законима; да дужност врше савесно, марљиво, непристрасно и несребично, имајући на уму једино опште јавне интересе, и избегавајући све оно што би било на штету поверене им службе. Они су, исто тако, дужни да се и ван службе понашају и владају тако да не штете углед Општине и реда коме припадају.

Чл. 31.

Кад службени интерес захтева, морају службеници, на позив свога надлежног старешине, вршити оне службене послове који не припадају опсегу њиховог редовног рада.

Чл. 32.

Сваки општински службеник је дужан безусловно извршити све наредбе надлежног члана Суда и претпостављених му старешина, изузев оних чијим би извршењем било учињено какво кривично дело.

За случај да је наредба у супротности са каквом одлуком Суда или Одбора, скренуће на то пажњу писменим рефератом наредбодавцу.

Поновљену и писмену наредбу мора извршити, ако није случај из првог става овога члана, али у том случају одговорност пада на онога који је наредбу издао.

Чл. 33.

Ниједан општински службеник не сме ни под својим ни под туђим именом предузимати грађевине и набавке које врши Општина нити учествовати у таквим пословима. Исто тако, ниједан службеник не може бити члан или сопственик радње које са Општином стоје у пословној вези.

Ко противно поступи кажњава се по претходном ислеђењу Дисциплинске комисије отпустом без обзира на године службе, уз губитак права на личну пензију.

Чл. 34.

Ниједан општински службеник, изузев лекара, не сме у време одређено за службу, предузимати и вршити за награду или без ове посао који није општински. Исто тако општински службеници не могу предузимати ни послове ван канцелариског времена, ако су они у вези са њиховом службеном дужношћу. Општински службеници не смеју вршити никад послове који не одговарају угледу и достојанству њиховог реда.

Ко противно поступи кажњава се по извршеном ислеђењу Дисциплинске комисије отпустом, без обзира на године службе, уз губитак права на личну пензију.

Чл. 35.

Рођаци по правој линији, или по побочној до четвртог степена закључно не могу бити у непосредном службеном односу старешине и подручнога.

Чл. 36.

Ранг чиновника одређује се према класи. Ако су чиновници исте класе, старији су по рангу чиновници прве категорије од оних друге категорије, и чиновници друге категорије од треће. Ако су исте класе и категорије старији су они који су пре добили класу. Ако су је добили истог дана, старији су они која имају више година службе. Ако имају исти број година службе, старији је по рангу чиновник који је старији по годинама.

Званичници су увек млађи у рангу од чиновника а старији од служитеља. Међу званичницима с једне стране, а служитеља с друге ранг се одређује по принципима претходног става.

Чл. 37.

Сваки општински службеник мора бити на крају године оцењен од свог непосредног старешине. Ако службеник није задовољан са оценом свога претпостављеног старешине, он се може жалити свом вишем старешини до закључно директора одељења. Директоре одељења оцењује у првом степену онај члан Суда чијој су управи одељење или дирекција поверени, а у другом и последњем степену Суд. Шефове одсека и њима равне чиновнике оцењују у другом и последњем степену, ако они изјаве жалбу на оцену директора одељења као свог непосредног старешине, члан Суда чијој су управи одељење или дирекција поверени.

За давање оцене службенику меродавна су: његова спрема и способност, владање у служби и ван ње, марљивост и поузданост у служби.

Оцене су: одличан, добар или слаб.

Оцењивање се мора извршити у току месеца јануара за сваку протеклу годину и саопштити службенику на потпис до 5. фебруара. Он има право жалбе на вишег старешину у року од пет дана по саопштењу.

Кад одлука о оцени постане извршна, а најдаље до краја месеца марта сваке године, она се уноси у службенички лист.

Чл. 38.

За сваког службеника Општине Београдске водиће се Службенички лист у Персоналном Одсеку, у који ће се уносити све околности које имају утицаја на његов службени положај. С њим ће се такође чувати, у оригиналу или овереном препису, сва документа на основу којих се Службени лист попуњава.

Суд општински ће прописати формат и рубрике Службеничког листа, као и све ближе одредбе о његовом вођењу.

Чл. 39.

Ако општински службеник, у служби и ван ње, повреди своју службену дужност или углед свога рада, биће подвргнут дисциплинској одговорности, и то у оним случајевима које Закон о чиновницима грађанског реда сматра као дисциплинске преступе државних службеника.

На тужбу претпостављеног старешине, Дисциплинска комисија ће извршити ислеђење над оптуженим службеником и учинити сходан предлог надлежном органу за изрицање казне.

Чл. 40.

Дисциплинску комисију сачињавају: кмет-правник као председник, директор Општег одељења, шеф Персоналног одсека и два стручна друга оптуженог. Једнога од њих бира сам оптужени службеник а другог именује шеф одсека у коме служи. Као тужилац ће функционисати један од чиновника одељења или дирекције у којој служи оптужени службеник, и то по могућству правник. Тужиоца одређује сам директор одељења. Ако је оптужени службеник на служби у Персоналном Одсеку, или ако је оптужени сам шеф одсека, место њега ће доћи за члана комисије један од двојице шефова других одсека, које, између чиновника-правника, у почетку године именује Општински суд као заменике чланова Дисциплинске комисије. Они ће уједно заступати спречене чланове у сваком другом случају. Ако је кмет-правник спречен, именуваће се заступник у смислу чл. 3. Закона о изменама у законима о општинама од 12. фебруара 1929. године. Деловођа комисије биће један од чиновника (по могућству правника) Општег одељења, кога ће ставити на раслоужење директор одељења у почетку године. Директор одељења ће такође одредити и његовог заменика.

Дисциплинску комисију за директоре одељења или дирекција сачињавају: један од потпредседника Општине кога Председник одреди, а који је уједно и председник комисије, кмет-правник и најстарији по рангу директор другога одељења. Тужиоца и деловођу одређује Председник Општине.

У погледу изузећа чланова комисије, поступаће се по прописима Кривичног поступка који важе за изузеће судија.

Чл. 41.

Дисциплинске казне су ове:

1. — Укор;
2. — Умањење плате (основне и положајне) највише до једне године дана, с тим да ово умањење у једном месецу не може бити веће од 30%;
3. — Стављање у пензију без умањења пензиских припадљности;
4. — Стављање у пензију са умањењем

пензиских припадљности највише до 30% на месец, а најдаље за десет година;

5. — Отпуштање из општинске службе без обзира је ли службеник стекао право на пензију.

Да ли ће се, и за колико времена, службеник зауставити у напредовању на виши степен и групу, решиће Дисциплинска комисија.

Све новчане казне се изричу у корист Пензионог Фонда удовица и деце особља Општине београдске.

Чл. 42.

Оптужени службеник може на претресу имати и браниоца и то из реда адвоката или општинских чиновника — правника. Бранилац је слободан у одбрани, и обавезан да чува поверену му тајну.

Чл. 43.

Све дисциплинске кривице по овом Статуту застаревају за три године дана.

Чл. 44.

За трајања извиђаја кривице службеника, ако ова доводи у сумњу исправност службе окривљенога или се сматра да би његово остајање на дужности ометало истрагу, овај ће се одлуком Суда удаљити од дужности а уживати само половину припадљности с тим, да му се друга половина може издати тек када се од одговорности разреши.

За случај да буде осуђен, задржата половина по одбитку кривичних трошкова припада Пензионом Фонду удовица и деце особља Општине београдске.

Свака кривица мора бити ислеђена у најкраћем року а најдаље у року од два месеца, сем ако су докази ван Београда.

Чл. 45.

За ситније повреде службене дужности и службеничког угледа (дисциплинске иступе), општински службеници могу бити административно кажњени од директора одељења опоменом или умањењем плате до 20% и то најдаље за три месеца. Против ове казне, службеник има право жалбе на надлежног члана Суда, чија је одлука извршна. Шефове одсека и директоре одељења кажњава за овакве дисциплинске иступе члан Суда који одељењем управља и то у првом, а Суд у другом степену.

Ове се казне не могу изрећи више него двапут годишње. Код поновљеног иступа, службеник се оптужује Дисциплинској комисији.

Чл. 46.

Сваки службеник Општине београдске може поднети писмену оставку на службу. Оставка му се мора уважити најдаље у року од месец дана. Овај рок не важи за рачунополагаче који морају претходно положити рачуне, и за лица која су под ислеђењем Ди-

циплинске комисије. За оваква лица Комисија претходно доноси одлуку да ли им се остаква може уважити или ће се продужити ислеђење.

Оставком се губи право на пензију, али му се све проведене године у општинској служби урачунавају ако се доцније врати у њу.

Чл. 47.

Општинска је служба после пет година стална. Ниједан се општински службеник не може после пет година службе у Општини београдској отпустити из ње сем случајева које предвиђа овај Статут. Ако се раније отпусти, може му се по специалном решењу Суда признати отпремнина у висини до највише онолико месечних плата колико је година отпуштени службеник провео у служби Општине београдске.

Правилницима предвиђеним у чл. 6. може се за поједина звања и поједине струке општинске службе као услов за задобијање сталности наредити полагање засебног испита.

Чл. 48.

Општински службеник не може бити стављен у пензију пре него наврши број година службе потребан за пуно пензију сем случаја предвиђених овим Статутом.

Чл. 49.

И пре навршетка пуних година службе за пензију општински службеник ће бити пензионисан, ако само има 10 година службе које се рачунају за пензију, у овим случајевима:

- 1) Ако је постао умно или физички неспособан за службу, што утврђује комисија предвиђена у чл. 28;
- 2) У случају чл. 27 и 28 кад је службеник болешћу спречен да обавља своју дужност;
- 3) Кад службеник падне под старатељство или стечај, или кад је над њим продужена очинска власт;
- 4) Кад му се укине звање или положај;
- 5) Кад наврши 65 година старости или кад наврши 60 година па због старости не може више прилежно вршити своју дужност;
- 6) Кад је у току службе три пута добио рђаву годишњу оцену;
- 7) По дисциплинској казни.

Чл. 50.

У свим овим случајевима, службеник који није навршио 10 година службе отпушта се из општинске службе. Он може, у случајевима отпуштања по тачки 1, 2, 4 и 5. претходног члана добити отпремнину по начелима изложеним у чл. 47.

Чл. 51.

Биће отпуштен из општинске службе без обзира да ли је стекао право на пензију и без отпремнине сваки службеник:

- 1) Кад иступи из држављанства;
- 2) Кад се не јави на дужност за осам дана и то не оправда (упражњење места);
- 3) Кад дисциплинска комисија реши да је службеник недостојан јавне службе и Суд донесе сходну одлуку;
- 4) Кад редован суд осуди службеника на казну која повлачи собом губитак звања или сама гласи на губитак звања;
- 5) Кад редован суд осуди службеника на казну дужу од године дана.

Чл. 52.

Службеник који је навршио 30 година службе за пензију, мора се пензионисати ако он то захтева, у року од месец дана.

Чл. 53.

После десет година службе у Београдској општини службеници имају, у границама овога Статута, право на личну пензију у висини 40% своје основне и положајне плате а после за свако пола године добивају још по 1½%, тако да након 30 година службе имају пензију у висини своје последње плате. Започето пола године рачуна се као потпуно.

Службеници Пожарне команде, дезинфектори, ложачи котлова, чистачи канала и сливника и остале групе службеника за које донесе решење Општински Одбор по предлогу Суда добивају после 10 година 50% својих последњих припадљности, а после свако пола године још 1,667%, тако да пуно пензију добивају после 25 година службе.

Чл. 54.

Службеници који су онеспособљени за даљи рад на општинском послу, могу добити, по специјалној одлуци Одбора а на основу реферата сталне Лекарске комисије предвиђене у чл. 28 пензију и онда ако немају 10 година општинске службе. Пензија може износити од 30 до 70% последњих припадљности по овом Статутом. Ако су таква лица већ стекла право на пензију, могу им се, по истом поступку, урачунати поред већ навршених година службе још највише до 10 година.

Чл. 55.

Ниједан службеник не може добити пензију своје последње класе ако у њој није послужио бар једну годину дана. У овом случају, он добива пензију класе у којој је био годину дана пре пензионисања.

Чл. 56.

Личне пензије падају на терет буџета општинског и Одбор је дужан унети потребан кредит за њихову исплату. Ако Одбор то не учини, потребне кредите унеће Министар Финансија при одобрењу буџета.

Чл. 57.

Ако се утврди да се пензионисани општински службеник одао вршењу каквог нечасног и недостојног посла, Општински одбор по претходном ислеђењу дисциплинске комисије може одлучити да такав службеник изгуби право на пензију. Одлука Општинског одбора у року од 5 дана од дана саопштења, подлежи расматрању Министра Унутрашњих Дела чије је решење извршно.

Државни службеник у пензији може бити примљен у општинску службу само као хонорарни чиновник или дневничар.

Чл. 58.

Сви службеници су дужни да плаћају улог у Пензиони Фонд за удовице и децу умрлих чиновника и службеника Општине београдске, колико и како буде прописано Правилником о Пензионом фонду, који ће донети Општински суд по саслушању Одбора.

У поменутом правилнику ће се означити у ком случају добива породица преминулог општинског службеника (активног или пензионисаног) право на пензију и у коликом износу.

Чл. 59.

Право на већ одобрену пензију губи се у свим оним случајевима кад то губе и државни службеници (чл. 154. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима краљевског реда од 1923. године).

Чл. 60.

За пензију се службеницима Београдске општине рачуна сва служба која се рачуна или је призната по чл. 14. овога Статута за основну плату.

Службеницима Општине београдске рачуна се време проведено на војној дужности у рату за пензију у двоструком износу.

В) ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

Чл. 61.

Кад овај Статут ступи на снагу, ставиће се на расположење сви садашњи службеници Београдске општине, стим што ће и даље вршити своју дужност, примајући и све своје досадашње принадлежности. На расположењу ће остати док одлука о њиховом превођењу или непревођењу на нове плате и положаје по овом Статуту не буде коначна.

Чл. 62.

Чим овај Статут ступи на снагу биће образована једна комисија од пет чланова са задатком да преведе или предложи за превођење општинске службенике по одредбама овога Статута. У тој комисији ће бити кмет-правник Општине београдске, који ће јој и

председавати, један од одборника Општине и по један виши државни и општински чиновник које ће именовати Суд и један чиновник-правник кога ће изабрати Удружење општинских службеника. Комисија ће решавати већеном гласова.

Деловођа комисије биће један од општинских чиновника кога одреди Суд.

Чл. 63.

Општински службеници су дужни да најдаље у року од десет дана по ступању Статута на снагу поднесу Комисији сва потребна документа и исправе, а шефови одељења извештаје о њиховом раду и способности. Комисија ће, пак, најдаље за даљи месец дана све исправе прегледати и донети своју одлуку о превођењу односно непревођењу појединих службеника, одредивши преведеним службеницима степен основне плате и класу према годинама службе које ће такви службеници имати 1. јануара 1930. године.

Чл. 64.

Одлуке којима се преведе директори одељења, њихови помоћници, шефови одсека и референти, као и одлуке по којима се неки службеник не преводи, биће пуноважне само онда кад их потврди Општински суд. Суд ће том приликом решити да ли непреведеном службенику треба дати отпремнину и у ком износу. Непреведени службеници који су по досадашњим прописима стекли право на пензију, биће пензионисани по одредбама ранијег Статута.

Одлуке Комисије о превођењу осталих службеника Општине биће пуноважне ако у року од пет дана по њиховим саопштењу службенику и Правобранилачком одсеку не буде на њих изјављена жалба Општинском суду. Жалбу има право да изјави било преведени службеник било шеф Правобраниличког одсека. Суд је дужан да своју коначну одлуку донесе најдаље у року од 10 дана по пријему жалбе. Али ће и овако преведени службеници уживати своје досадашње принадлежности све до 1 јануара 1930 године.

Чл. 65.

Преведени службеници који на дан превода већ имају навршених пет година општинске службе или ће их навршити у току 1930 године, утврдиће се за сталне општинском одлуком Суда најдаље до краја 1930 године и то на звања и положаје које ће предвидети правилници о организацији појединих одсека по чл. 6. овог Статута. До те одлуке Суда они неће уживати сталност у смислу чл. 47. овог Статута.

Овај рок може бити и продужен специјалном одлуком Суда одобреном од Министра унутрашњих дела.

Чл. 66.

У године службе за превођење на степене и класе урачунаће се службеницима све време које су раније провели у Општини Београдској у било којем својству сем дневничара, ако су само били навршили 21 годину старости, и време државне службе по другом ставу чл. 14. овог Статута. Исто ће се тако урачунати све време неке друге службе ако је ранијим решењем Суда она била призната. Остала служба државна, самоуправна (рачунајући ту и дневничарску службу у Општини београдској), приватна као и служба из слободне професије може се од комисије урачунати само онда ако Суд једним специалним решењем исту призна за превођење. Исто тако не може ову службу ни Суд урачунати код превођења ако је једним специалним решењем претходно не призна.

Чл. 67.

Сви ће се службеници превести на положаје оне категорије службеника за коју имају прописану спрему, без обзира на досадашњу категорију.

Изузетно од прописа претходног става, могу добити положаје у категорији за коју немају пуну школску квалификацију она лица која су до сада у Општини заузимала такве или више положаје, ако Суд донесе претходно решење да им се признаје виша категорија.

Овакви службеници померају се аутоматски на виши степен основне плате у категорији која им је призната, по општим одредбама овога Статута, а исто тако се унапређују по групама једнако као и службеници признате им категорије, с тим да не могу заузети места директора одељења или шефа одсека сем ако се на њима потврде одлуком о превођењу.

Остали службеници који се затекну на положајима категорије за коју немају пуну школску спрему и Суд им не призна вишу категорију, а за које се донесе одлука да се преведу, превешће се као вршиоци дужности оних звања која су до тад заузимали или на звања за која испуњавају услове.

Досадашњи шефови одељења, који имају апсолвирани факултет у земљи или на страни, а за које се донесе одлука да се преведе за шефове одсека, добиће плате прве категорије. Исто тако референт за штампу ако је бар осам година професионални новинар и редован члан Југословенског Новинарског Удружења, превешће се у прву категорију чиновника.

Чл. 68.

Лица која су по досадашњем Статуту стекла право на пуну пензију (навршених 30

година службе) могу се превести на положаје по новом Статуту само по њиховом пристанку. У противном случају, пензионису се по одредбама досадашњег Статута.

Положај службеника Возног парка и осталих одсека који по овом Статуту долазе под Дирекцију трамваја и осветлења а раније су подпадали под одредбе досадашњег Статута и њихов однос према Пензионерском Фонду биће регулисан у Статуту особља Дирекције трамваја и осветлења.

Чл. 69.

Прописи овога Статута о платама и пензијама општинских службеника вредеће дотле док се, променом животних прилика или вредности народног новца, не укаже потреба за новим регулисањем припадности општинских службеника и пензионера. Те измене је овлашћен да донесе Суд по одобрењу Одбора и да припадности општинских службеника и пензионера прилагоди новим приликама.

Чл. 70.

Овај Статут ступа на снагу кад га одобри Министар Унутрашњих Дела и кад се објави у „Београдским општинским новинама“ сем одредаба о платама које ће важити од 1. јануара 1930. године. Од тога дана престаје да важи Статут Београдске општине од 17. фебруара 1922. године као и све остале одредбе које су му противне.

Ликвидација одељења и одсека који се укидају, као и пренос послова на ново образоване одсеке и одељења (дирекције) морају бити извршени постепено а најдаље до 1. јануара 1930. године. Детаљне наредбе око ликвидације и спајања, односно преношења послова, издаће Председник Општине.

27. септембра 1929. г.

Београд.

Председник
Београдске Општине,
М. Савчић, с. р.
Потпредседници
Београдске Општине:
Д-р Мил. Стојадиновић
Вој. Заћина

На основу чл. 4. Закона од 11. марта 1929. године о изменама и допунама у Закону о општинама **одобравам** овај статут Општине града Београда.

СБр. 4200.

22. октобра 1929. год.

у Београду.

Председник Министарског Савета,
Министар унутрашњих послова,
почасни ађутант Њ. В. Краља,
дивизијски ђенерал,
П. Живковић, с. р.

Рад Општинског Одбора

WWW.UNILIB.RS

ЗАПИСНИК

Тридесет и друге — Друге Редовне Седнице Одбора Општине Београдске, одржане 11. октобра 1929. год. у 6 часова по подне.

Председавао Председник г. Милош Савчић.

Заступа деловођу — секретар г. Боривоје Станковић.

Од одборника били су г.г.: инж. М. М. Сокић, Душ. Ђ. Миличевић, Васа Лазаревић, Јов. Дравић, Тр. Јовановић, Драг. К. Милошевић, Влада К. Петровић, Д-р Лазар Генчић, Д-р Драг. Ђ. Новаковић, Т. Панић, А. Фирт, Р. Живковић, Стев. Бесарић, Б. Поповић, О. Б. Блогајевић, Ђура Бајаловић, Х. М. Ребац, Д-р Страш. Љ. Милетић, Дим. Станчуловић, Негослав Илић, Бл. Ј. Антонијевић, Шемајо де Мајо, Драг. Матејић, Д-р Мил. Недељковић, Мих. Л. Ђурић, К. Гиновић, Милован Ј. Матић, Д-р Љуб. Стојановић, Јеврем Ј. Поповић, Јосиф Фрид, Д-р А. Леко и Д-р Б. Пијаде.

1.

Пошто је прочитан записник примљена је примедба коју је учинио г. Јован Дравић, да је он на прошлој седници кад се решало о принудном каналсању имања, тражио да се то скине с дневног реда, а нарочито да је говорио да је то за Општину рентабилан посао да га изводи у својој режији.

Исто тако примљена је примедба г. Д-р Страшмира Милетића да је погрешно унето у записник да се Задруга државних и општинских службеника ослобађа плаћања 5% интереса, већ да је решено да се тај интерес плаћа.

За овим је записник примљен.

2.

По тачки 2. Одбору је саопштено да су се г.г. одборници Ранислав Аврамовић, Милан Стојановић и Светозар Гођевац извинили Сољешћу за недолазак на седницу.

3.

На предлог Суда АБр. 22092. Одбор је

ИЗАБРАО:

За Деловођу Одбора Општине Београдске г. Божидара Павловића, писара Касационог Суда са платом предвиђеном у буџету за 1929. год., а од 1. јануара 1930. год. по Статуту.

Г. Влада Петровић указао је да је ово четврти деловођа од доласка нове Управе и замера што се за деловођу не бира лице из редова општинских службеника.

Потпредседник г. Д-р Стојадиновић одговорио је, да је Суд оцењујући иначе релативно мали број пријављених на конкурс, нашао да је најстручнији кандидат за то место г. Божидар Павловић,

4.

На предлог Суда АБр. 20960. Одбор је

РЕШИО:

Да се ослободи блок између улица Рагарске, Битољске, Старине Новака и Владетине од даље резервисаности и да се исти стави на слободно располагање сопственицима, пошто ову измену Генералног Плана одобри и Министарство Грађевина.

5.

Потпредседник г. Д-р Милослав Стојадиновић моли Одбор да дефинитивно реши питање Новинарског Дома, чему у прилог иде једногласна одлука комисије изабране од стране Одбора, која је ово питање проучила и сложила се да је тај плац уступи Новинарском Удружењу.

Затим је Одбор на предлог Суда АБр. 22093

РЕШИО:

Да се Југословенском Новинарском Удружењу (Секција у Београду) уступи на бесплатно уживање за 25 година кућни плац у улици Франкопановој бр. 28., у величини 846.29 м², под следећим условима:

1. — Друштво је дужно да на томе земљишту отпочне подизање зграде најдаље у року од две године. Зграда мора одговарати намењеном циљу означеном у правилима друштвеним и његовој молби. План зграде поред Грађевинског Одбора поднеће се на одобрење и Општинском Суду.

2. — Друштво ће уживати дато му земљиште у границама горњег рока све дотле, док зграда коју подигне служи хуманим циљевима Друштва. Друштво је власно да повећава грађевину или подиже нову која не сме бити мања од првобитне.

Општина има право да контролише употребу зграде на наведени циљ.

3. — Друштво може земљиште задужити само код Државне Хипотекарне Банке чију ће интабулацију Суд одобрити тек кад зграда буде подигнута. Никакво друго задужење Општина неће одобрити.

4. — У случају да Друштво ликвидира или да престане дотичну грађевину употребљавати на наведени циљ, Општина ће је преузети у својину без икакве накнаде. Но Општина може исту дати каквом друштву које би се образовало са истим циљем.

5. — Ако се према плану грађевине покаже да је земљиште веће но што је потребно,

Општина задржава право да тај вишак уступи другој хуманој установи.

6. — Порез на земљиште ако га буде плаћаће Општина. Водоводне и остале таксе плаћаће Друштво. Ако Друштво не би уредно отплаћивало дуг и одговарало осталим обавезама, Општина је власна да грађевину делимиче или у целини преузме и да обезбеди правилну исплату обавезе.

7. — По истеку горњег рока право уживања продужиће се и даље ако дотична установа буде одговарала циљу ради кога је свај плац и уступљен, о чему ће тадањи Одбор Општински решавати. Ако право уживања не буде продужено, земљиште са свима зградама припада Општини која ће примити и још неисплаћене дугове код Државне Хипотекарне Банке.

8. — На име кирије плаћаће Секција Београдских Новинара 100.— (сто) динара годишње.

6.

У дискусији о принудном канализацију приватних имања одборник г. Јован Дравић изразио је своје уверење да је Општина у могућности да ове послове организује у својој режији. Општина би требала да има своје раднике инсталатере који ће ићи из куће у кућу и радити шта треба. Ово би нарочито требало учинити, јер је канализација у вези са водоводом и због рђаве канализације и рђавих инсталација у Београду се губе огромне количине воде. Поред тога г. Дравић налази да овај посао у општинској режији не би коштао скупе, него би био јевтинији.

Г. Д-р Страшимир Милетић упозорио је да је Техничка Управа раније заступала мишљење да Општина овај посао треба да изведе у својој режији. Сада се посао уступа приватним концесионарима, али је врло сумњиво да ће сопственици моћи да поднесу финансијско оптерећење које се предвиђа предлогом, јер има велики број кућа које су у врло рђавом стању, не доносе никакву ренту и чији сопственици нису у могућности да ово оптерећење поднесу.

Г. Ранко Живковић одговорио је, као члан комисије за проучавање овога питања, да је комисија испитала разлоге због којих многи сопственици нису везани са канализацијом и видела да ти разлози нису довољно јаки да то оправдају. Канализација мора да се изврши из хигијенских разлога и да би се постигла што јевтинија цена предвиђено је да се једном лицитанту да до двеста веза, да би се дала могућност већем броју конкурентата да се јаве на лицитацију.

Председник г. Савчић одговорио је на примедбе појединих г.г. одборника. Што се тиче рада у режији г. Савчић изјавио је да у

Београду ни 20% канализацијае није извршено и да ни зато нема довољно стручне снаге да се одржава. Поред тога режијски послови у Држави и Општини увек су скупљи и они се употребљавају само онда кад се ништа друго не може урадити.

Г. Тихомир Панић тражио је да рок отплате буде пет година, а исто тако налази да је кауција 5% сувише мала.

Г. Д-р Лазар Генчић изјавио је да на њега врло непријатно утиче да се сви послови дају у концесију и тражио је да се покуша бар једаред да Општина нешто сама ради и да нешто створи.

Председник г. Савчић одговорио је да Општина мора одржавати оно што је свршено, а да је сваки већи посао јевтиније дати предузимачу, јер предузимач може да врши надзор над радовима, који Општина не би могла да врши.

Г. Алберт Фирт налази да је дискусија о раду у режији безпредметна, јер од 1905. год. до данас Општина ништа у својој режији није радила у погледу канализација. Тежиште целог питања, по нахођењу г. Фирта јесте у томе да ли постоји материјална могућност сопственика зграда, које су махом старе и биле су до скоро реквириране, да у току две године исплате потребне суме. С тога налази да би рок требало продужити, и то тражити од лицитаната.

Г. Д-р Недељковић у своме говору истакао је да се у целом свету кроз векове дошло искуством до закључка да Општина и Држава нису добри предузимачи и да то није само случај са Београдском Општином, већ су то признали сви народи. Као пример г. Д-р Недељковић наводи Америку где је држава избацила из својих руку железнице, телефоне и др.

Г. Јеша Поповић истакао је своје уверење да се послови, као што је извођење канализације, могу боље извести ако се уступе приватном раду, под јаком, озбиљном и честитом контролом. Али, у одговору г. Д-р Недељковићу, г. Поповић упозорава да се баш у Америци диже глас да се железнице даду у државне руке, јер и то има својих рђавих страна.

Г. Шемајо де Мајо упозорио је да Општина нема овлашћење за обезбеђење наплате за канализацију, већ да је само овлашћена да изврши оно што је грађанство дужно да изврши. За то ако се не добије то овлашћење рок не би смео бити дужи од две године, — иначе постоји опасност да до наплате уопште не дође а ако се добије овлашћење, рок може бити и дужи.

Г. Д-р Новаковић придружио се мишљењу г. Демаја, да ако се не добије законско

овлашћење да Општина може да наплати радове за канализацију на приватним имањима онда Општина у то не сме да улази, јер неће имати могућности да наплати трошкове. Г. Др Новаковић налази да цело питање није добро решено, јер није дужност Општине да уводи канализацију, нужнике и купатила у приватним кућама, него да доведе канал до саме куће.

Председник г. Савчић одговорио је, да ће се посао извршити само ономе које да овлашћење да се може за његов рачун то извршити.

Г. Милован Матић тражио је да се уведе тај принцип да се ради само оно што Општина може да плати без обзира на то да ли може да изврши наплату од сопственика кућа.

Председник г. Савчић одговорио је да ће се дати у рад само оно зашто се буде имала сигурност да ће сопственици платити.

Г. Драг. Милошевић налази да Општина све своје набавке и сувише скупо плаћа, јер у привредним круговима у Београду ужива глас рђавог платише. То мишљење о Општини имаће утицаја и на цену коју ће предузимачи дати код овог посла. Г. Милошевић је упозорио још и на то има велики број кућевласника који нису у стању ни порезу да плате и треба водити рачуна да ли ће моћи поднеги овај терет.

Председник г. Савчић ставља предлог Суда АБр. 22487. на гласање а који гласи:

Да се спајање канализације приватних имања са уличним каналом изврши принудно путем концесионара а под овим условима:

1. — Да се ради принудног канализација за пет група од по 200 имања. Рок за лицитацију да буде што дужи (до 2 месеца).

2. — Да лицитација за свих пет група буде једног истог дана, с тим да једно предузеће може узети колико хоће група.

3. — Да се поставе услови: за сваку групу једна година дана рада, а за сваку канализацију две године отплате по њеном довршењу.

4. — Да се у року од објаве па до одржања лицитације донесу решења од стране Суда за сваког сопственика имања, да ће му Општина принудно извршити канализацију имања ако он то сам до 1. априла 1930. не уради. Ово решење да се саопшти сваком сопственику и том приликом му се нагласи да има, ако не мисли канализацију изводити, до 1. априла 1930. спремити бар план канализације, који до 15. марта 1930. мора бити предат на одобрење Канализационом Одељењу, у противном ће му план радити предузеће које врши принудно канализацију.

5. — Да се пре одржања лицитације исходи законска одредба која ће Општини осигу-

гурати првенствену и брзу наплату вредности извршене канализације од имања.

Одбор је примио предлог Суда са овим изменама: да се сиромашнијим грађанима рок отплате продужи на пет година а редован да буде до три године. На случај рока од пет година кауција да буде 5%.

7.

Прочитан је предлог Суда о уступању земљишта Друштву „Привредник“ за подизање Шегртског Дома.

По овом предмету говорили су:

Г. Васа Лазаревић питао је да ли ће ово да буде Дом Општине Београдске, или Дом Привредника, пошто Општина неколико година ставља у Хипотекарну Банку извесну суму за Шегртски Дом.

Г. Јован Дравић молио је да се ова ствар акламацијом прими и да се ода хвала и слава творцу „Привредника“ лок. Матијевићу.

Г. Алберт Фирт упозорио је да постоји сума од 500.000.— динара за подизање Ученичког Дома и питао је да ли се Шегртски Дом везује са Привредниковим Домом. Скреће пажњу да Привредник прихваћа децу из свих наших крајева, а Ученички Дом треба да послужи за ученике на занатима у Београду, који немају хигијенске станове.

Председник г. Савчић изјавио је да се решењем о уступању не уступа и 500.000.— динара за Шегртски Дом. Ово је решење само о земљишту а доцније ће се преговарати хоће ли се то везати.

Потом је Одбор на предлог Суда АБр. 21176.

РЕШИО:

Да се Друштву „Привредник“ поклони други део земљишта на блоку између Моравске, Милоша Поцерца и Николе Тесле (259) улице на коме је блоку већ један део поклоњен као тличкој цркви, а у површини од 3.942.47 м² ради подизања Шегртског Дома.

Преносну таксу платиће Друштво „Привредник“.

8.

Код закупа зграда за Кwartове и Првостепени Суд за град Београд г. Обрад Благојевић покренуо је питање подизања једне зграде за судове, која ће достојно репрезентовати судове и правду у нашој престоници. Налази да би се могао остварити један зајам за подизање ове палате и предлаже да се изабере један одбор од једног правника, једног финансиера и једног инжењера, који ће у року од 15 дана поднети предлог Одбору.

Потпредседник г. Зађина изјавио је да се Суд слаже са том идејом и да је у томе смислу већ водио неке преговоре. Моли да се ствар остави Суду на решавање.

9.

На предлог Суда АБр. 21417 Одбор је
РЕШИО:

Да се одобри протокол суперколаудације извршених радова на полагању главног довода од 700 мм. од Белих Вода до кафане „Мостар“, да се предузимачу Техничком Предузећу „Рад“ врати положена основна кауција и да се оно пусти од даље обавезе.

10.

Тачка 10 — Суперколаудација ограде око Академског Парка — скинута је с дневног реда.

11.

На предлог Суда АБр. 22486 Одбор је
РЕШИО:

Да се одобри просецање Шафарикове улице ради изласка на Цетињску улицу, с тим да маса Мите Поповића уступи потребан део земљишта за просецање и то половину бесплатно, а другу половину да му плати Милутин Чекић, који овим просецањем добија целом дубином свога имања ново лице.

12.

На предлог Суда АБр. 20675 Одбор је
РЕШИО:

Да се за Дирекцију Трамваја и Осветљења набаве резервни делови за трамвајска кола од фирме Браун Бовери и то:

- 2 комада мотора,
- 2 „ анкера и
- 2 „ контролора

за укупну суму од шв. франака 21.080.—
односно динара 231.770.—

Издатак да падне на терет парт. 9. поз.
2. буџета за 1929. год.

13.

На предлог Суда АБр. 19792 и 17042
Одбор је

РЕШИО:

1.— Да се ранија одлука одборска од 2. новембра 1928. год. измени у толико што ће се на место г. Витора Крстића, бив. кмет-правника који је одлуком одбора од 2. новембра 1928. год. опуномоћен да задужи Општину Београдску код Хипотекарне Банке с 200.000.— динара за рачун „Српске Мајке“, опуномоћи г. Исидор Протић, кмет-правник, пошто је г. Крстићу престала функција у Општини Београдској.

2.— Да се ранија одборска одлука од 4. јануара 1929. год о уступању земљишта г. Милану Лајшићу, бакалину овд. у Дринчићевој улици бр. 5. а у површини 263,43 метара квадратних анулира.

14.

По питању одобрења парцелације Друштва „Неимар“ после дискусије у којој су

учествовали Потпредседник г. В. Зајина, г. Шемајо де Мајо и г. Јеша Поповић решено је, да се одреди комисија од 5 чланова да ову ствар испита и да поднесе извештај на идућој седници. У комисију су ушли г. г. одборници Шемајо де Мајо, Д-р Страшимир Милетић, Васа Лазаревић, Ранко Живковић и Алберт Фирт.

15.

На предлог Суда АБр. 20458 Одбор је
РЕШИО:

Да се одобри план парцелације имања масе поч. Живка Ђ. Србића, бив. предузимача у улицама Приштинској, Војводе Протића и Драгомира као што је у плану плавом бојом обележено, али под условом да Г-ђа Србић као сопственик површину потребну за просецање улица Војводе Драгомира и Војводе Протића и за проширење Приштинске улице бесплатно пренесе на Општину.

16.

Код тачке 16. — Наименовање улица — после дискусије у којој су учествовали г. Васа Лазаревић, Потпредседник г. В. Зајина и г. Негослав Илић, решено је да се овај предлог Суда умножи и достави свима одборницима.

Код ове тачке примљен је предлог г. Негослава Илића да се једној од улица Београдских да име пок. Димитрија Туцовића. Г. Илић је предложио да та улица свакако буде Славујска улица.

17.

На предлог Суда АБр. 17415, 17416, 20518, 20517 и 19385 Одбор је
РЕШИО:

1.— Да се мангуп крава која се налази у Возном Парку прода путем јавне лицитације и добивени новац преда Главној Благојни.

2.— Да се убивени мазгов „Марко“ у Возном Парку расходује и испише из сточног инвентара, јер је исти оболео од сакагије.

3.— Да се убивена кобила „Мица“ расходује и испише из сточног инвентара у Возном Парку, јер је иста била оболела од сакагије.

4.— Да се угинули ждребац без имена у Возном Парку расходује и испише из сточног инвентара.

5.— Да се расходује угинули коњ „Делија“ Ватрогасног Одељења и испише из сточног инвентара.

18.

На предлог Суда АБр. 16710, 14023 и 12526 Одбор је

РЕШИО:

1.— Да се сума од 69,56 динара расходује, пошто се Владимир Видовић није могао пронаћи.

2.— Да се сума од 1.290.— динара расходује, пошто се Цветко Николић који ову суму дугује општинској каси није могао

3.— Да се расходује следећи материјал

Одељења за Паркове:

1.— Ашова	213	49.— Четке за фарбање	10
2.— Америк. ашова	2	50.— Четке за туткало	1
3.— Мотика	85	51.— Орман са фијокама	1
4.— „ америк.	5	52.— Макљица	1
5.— Пијука	10	53.— Мердевине	5
6.— Мотичица	2	54.— Кофа	5
7.— Лопата	211	55.— Ножева	6
8.— Вила гвоздених	12	56.— Ножева калемарских	5
9.— Грабуља гвоздених	12	57.— Штемајзн	1
10.— „ дрвених	7	58.— Чакљи	2
11.— Будака	2	59.— Црево од 12 метара	1
12.— Канте велике	60	60.— Шприцева дугачких	2
13.— Канте мале	4	61.— Гвинт	1
14.— Скретница	1	62.— Редуцирунг	1
15.— Колица дрвених	40	63.— Холендера	7
16.— Колица гвоздених	9	64.— Трубе за сигнал	2
17.— Турпија	104	65.— Кључева	6
18.— Косе	17	66.— Француски кључ	1
19.— Српова	14	67.— Дизалица	2
20.— Маказе за траву	3	68.— Резервни точак	1
21.— Маказе за ограду	1	69.— Мотор цангле	1
22.— Маказе воћарске	12	70.— пумпа за гуме	2
23.— Секире	10	71.— Апарат за вулканизацију	1
24.— Чекића великих	3	72.— Фењера	2
25.— Чекића малих	7	73.— Генератор	1
26.— Бобица	1	74.— Канта за зејтин	1
27.— Брусева	32	75.— Карборатор	1
28.— Тестера великих	6	76.— Лимене кутије	45
29.— Тестера малих	13	77.— Точак од управљача	1
30.— Тестерица	11	78.— Левак за бензин	1
31.— Решетки за канте	53	79.— Сзећице	5
32.— Буради	4	80.— Монтерхаба	1
33.— Плуг	1	81.— Цевасти кључ	1
34.— Бургија	12	82.— Прекидач	1
35.— Дијамант	1	83.— Вентила	3
36.— Обцигштајн	1	84.— Унутрашњих гума	7
37.— Рајсмози	1	85.— Унутрашњих гума парче	
38.— Маљица дрвена	1	86.— Шрафова	
39.— Нутајзн	1	87.— Спољашње гуме	
40.— Ђебе за коња	1	88.— Клула баштенских	1
41.— Капа	15	89.— Прозора од 4½ м.	2
42.— Одепа	1	90.— Мотке за трасирање	5
43.— Дрвених лопата	1	91.— Кревета гвоздених	1
44.— Цакова	5	92.— Катанаца	4
45.— Корпи	13	93.— Фуруна велика гвоздена	1
46.— Рамова за топле леје	50	94.— Фуруна велика плехана	1
47.— Решета за семе	1	95.— Косир	1
48.— Решета за земљу	2	96.— Чекић	1
		97.— Кљешта	1
		98.— Француски кључ	1
		99.— Црево гумено црно од 2 ц.	17 м. 1
		100.— „ „ „ „	2.70 1

101.—	„	„	„	2.10	1
102.—	„	„	„	10.50	1
103.—	„	„	„	7.20	1
104.—	„	„	„	14.50	1
105.—	„	„	црвено од 6/4	9.	1
106.—	„	„	платнено са гумом 2 ц.	7.70	1
107.—	„	„	„	6.40	1
108.—	„	„	без гуме	15.	1
109.—	„	„	гумено црно од	14.50	1
110.—	„	„	„	4.21	1
111.—	„	„	црвено од 6/4 ц.	6.70	1
112.—	„	„	платнено бело од 1 ц.	45.50	1
113.—	„	„	са гумом 6/4 ц.	5.	1
114.—	„	„	гумено црно 6/4 ц.	4.	1
115.—	„	„	платнено 1 „	10.	1
116.—	„	„	црвено 1 „	1.	1
117.—	„	„	6/4 „	23.	1
118.—	„	„	1 „	3.	1
119.—	„	„	1 „	1.50	1
120.—	„	„	1 „	5.50	1
121.—	„	„	6/4 „	6.30	1
122.—	„	„	5/4 „	14.50	1
123.—	„	„	6/4 „	19.	1
124.—	„	„	6/4 „	10.70	1
125.—	„	„	1 „	20.	1
126.—	Лопата дрвена				1

19.

На предлог Суда АБр. 22095 Одбор је
ИЗ А Б Р А О:

За главног татора Цркве Св. Марка г.
Панту Радосављевића, пуковника у пензији.
Тачка 20 — Разврставање улица по § 6.
закона о самоуправним путевима — скинута
је с дневног реда.

20.

На предлог Суда АБр. 6964 Одбор је
РЕ Ш И О:

Да се члановима Грађевинског Одбора
повисе дневнице и то:

	Дин.
1.— а.) Приземна зграда до 100 м ²	270.—
б.) „ „ „ 200 „	300.—
в.) „ „ „ 200 „	450.—
г.) „ „ „ преко 400 „	750.—
2.— а.) Приземље и 1 спрат до 200 „	450.—
б.) „ „ „ 400 „	600.—
в.) „ „ „ пр. 400 „	900.—
3.— а.) Приземље и 2 спр. до 200 „	600.—
б.) „ „ „ 400 „	750.—
в.) „ „ „ пр. 400 „	900.—
4.— а.) Приземље и 3 спр. до 200 „	750.—
б.) „ „ „ 400 „	900.—
в.) „ „ „ пр. 400 „	1.200.—

- 5.— За сваки спрат више рачунати још по
50% на тачку 4.)
6.— За сутерен или мансарду за становање
рачунати 30% на предње ставове.

22.

Код тачке — Кратка питања — г. Васа
Лазаревић навео је да је Општина Београд-
ска наручила троја кола за изношење ђубре-
та типа „Кука“ на рачун репарација и да су
приликом наруџбине поднете две понуде и то
једна од стране фирме „Нусер“, а друга од
инж. Вучковића. Прва фирма понудила је ко-
ла типа „Кука“ са запремином од 7 и по м³
по 35.250.— зл. марака комад а друга фирма
кола од 10³ м запремине по цени 30.300.— зл.
марака комад. Поред тога Општина је нару-
чила од исте фирме 3 комада прскалица. Фир-
ма Вучковић која заступа ову немачку фирму
понудила је таква кола за 19.500.— зл. марака
комад, а фирма „Нусер“ за 23.850.— зл. мара-
ка комад. Набавка је извршена од „Нусера“
који није заступао ту фирму и г. Лазаревић
тражи да 2 одборника буду одређена да ово
извиде.

Председник г. Савчић одговорио је да су
чланови комисије прегледали све понуде и да
је г. Лазаревић исто тако могао да дође и да
се о овоме питању обавести из уговора. Ни-
шта није дато испод руке и узета су три раз-
на система машина да би се могло да утврди
који ће се систем код нас показати као нај-
бољи. Кад је овај посао свршен у комисији,
наређено је свима шефовима одељења да
траже цене од појединих фирми. За ово оде-
љење, о коме је реч, радио је бив. шеф инж.
Поповић и он је понуде предао Суду. Кад су
све понуде предате Министарству, онда су се
господа нека јавила са својим понудама, али
је то било већ доцкан. Г. Савчић обећао је да
ће по овој ствари обавестити Одбор накнадно.

Затим је г. Васа Лазаревић поводом ода-
шиљања Статута Министарству Унутрашњих
Дела на одобрење изјавио да чланови Оп-
штинског Одбора не знају како гласи Статут
и да саслушање Општинског Одбора, које се
по закону тражи, није могло бити. Г. Лазаре-
вић изјављује да комисија одборника није су-
деловала код његовог редиговања и да Одбор
стварно није саслушан.

Потпредседник г. Д-р Стојадиновић од-
говорио је да је у питању Статута постојала
најтежња колаборација између Одбора и Су-
да. То питање било је као тачка дневног реда
на одборској седници. Осим тога Статут је
достављен 5 дана пре прве седнице г. г. од-
борницима и они су у спроводном писму умо-
љени да доставе своје примедбе. Кад је про-
јекат Статута изнет пред одборску седницу
о њему је било дискусије у Одбору и Одбор
је стварно и најшире саслушаван. Чак на же-
љу Одбора да о овој ствари још дискутује,
Суд је предложио да се цео Одбор претвори

у комисију и да г.г. одборници дођу да буду саслушани што је и учињено уз веома слабо учешће г. г. одборника на тим седницама. Одбор је у сваком погледу саслушан у више махова, а његово није да одлучује крајњи текст. Тако гласи закон.

Г. Милован Матић изјавио је да је он свој предлог предао и интересује се да ли је Суд усвојио поједине примедбе г.г. одборника.

Потпредседник г. Д-р Стојадиновић изјавио је, да је Суд водио рачуна о примедбама одборника. Томе у прилог иду и саме напомене г. Лазаревића да има разлике између првог и последњег пројекта.

Одборник Д-р Страшимир Милетић скренуо је пажњу да на пијацама препродавци и публика додирује намирнице рукама и моли да се то регулише на хигијенски начин.

Председник г. Савчић изјавио је да ће се предузети мере да се то више не деси.

Г. Д-р Страшимир Милетић упозорио је на нечистоћу по општинским двориштима и неуредност сандука за скупљање ђубрета.

Председник г. Савчић одговорио је, да ће се на место сандука поставити канте, а да ће се исто тако побољшати и кола којима се преноси ђубре.

Исто тако г. Д-р Страшимир Милетић предложио је да се она лица која чисте улице униформишу.

Г. Шемајо де Мајо питао је да ли је штогод рађено по питању уступања земљишта Трговачкој Омладини за подизање болнице.

Председник г. Савчић изјавио је да се на томе ради и да остаје да се процени земљиште које се уступа.

Г. Д-р Љуба Стојановић потпомогнут од г. Драгише Матејића молио је да се реши питање закупа зграде за антитуберкулозни диспансер.

Председник г. Савчић одговорио је да ће се та ствар проучити и решити са г.г. одборницима — лекарима.

Г. Д-р Лазар Генчић скренуо је пажњу на примитиван начин изношења фекалија.

Председник г. Савчић одговорио је да ће се набавити модерне справе за те сврхе.

Г. Крста Гиновић у вези са тим молио је да се место за изручивање фекалија смести даље испод штофаре.

Седница је закључена у 10 часова у вече.

Заступа Деловођу
Секретар,
Бор. Станковић, с. р.

Председник
Београдске Општине,
Милош Савчић, с. р.

Стање Прихода

Б. Општине на дан 30. IX. 1929. са упоредним прегледом прихода од 1. I. до 30. IX. 1928. г.

1928.		1929.		П Р И Х О Д	НА П Л А Ђ Е Н О			
Парг.	Поз.	Парг.	Поз.		Од 1/I—30/IX 1928		Од 1/I—30/IX 1929.	
					Динара	п.	Динара	п.
I. Редован Приход								
А. Дажбине								
1.	1	1	1	1. Пореза а) Прирез				
	1		1	Од приреза 10% непоср. пореза и 2.— дин. од сваког пор. обвезника у Бео- град. Општини.	718.960	38	16.848	25
2.	2	2		б) Трошарина	34,818.330	36	34,400.546	48
4.	3			Б) ТАКСЕ				
				1. По закону о таксама				
	1		1	Опште таксе (Т.Бр. 333—358)	984.767	90	727.433	40
	2		2	По грађ. спору (Т.Бр. 359—369)	13.349	—	19.238	50
	3		3	По крив. делу (Т.Бр. 370—372)	38.626	—	27.190	—
	4		4	Извршне таксе (Т.Бр. 373—378)	743.122	10	834.937	90
	5		5	Санит. таксе (Т.Бр. 379—381)	465.017	80	481.460	—
	6		6	Кланич. таксе:				
				а) говеђе аренде	1,258.007	60	1,195.064	75
				б) телеђе „	1,251.869	50	1,080.301	80
				в) свињске „	1,690.49	70	1,629.474	20
				г) ситни преживари	393.875	—	404.738	—
	7		7	Од изношења ђубрета и сметлишта из домова (Т.Бр. 383)	1,797.037	75	2,590.962	80
	8		8	Од чишћења улица (Т.Бр. 384)	1,717.675	75	2,456.806	25
	9		9	Грађевинске таксе (Т.Бр. 385—392)	601.583	90	692.555	60
	10		10	За обезбеђење од пожара 10% од не- поср. пореза на зграде (Т.Бр. 393)	57.923	—	—	—
	11		11	За дозволу за вађење леда (Т.Бр. 395)	—	—	2.270	—
	12		12	За запремање тротоара (Т.Бр. 396)	532.247	95	461.911	80
	13		13	За запремање земљишта на трговима и др. местима (Т.Бр. 397)	5,817.954	85	5,754.540	25
	14		14	За пристајање уз обалу пароброда и др. плов. објеката (Т.Бр. 398)	1.625	—	782.028	35
	15		15	За одобрење продаје бозе, воћа и др. по улицама (Т.Бр. 399).	—	—	50	—
	16		16	За држање лукс. кола и фијакера за личну употребу (Т.Бр. 400)	120.665	—	157.725	—
	17		17	За држање аутомобила за личну упо- требу (Т.Бр. 401)	300.765	—	556.800	—
	18		18	За дозволу стајања аутомобила и ко- ла на одр. станицама (Т.Бр. 402)	178.429	—	185.665	58
	20		20	За истицање и држање фирми (Т.Бр. 404)	129.410	—	1,377.600	—
	21		21	За одобрење лепљења прив. несталних плаката и објава (Т.Бр. 405)	23.962	—	5.400	—
	22		22	За дозволу држања паса у вароши (Т.Бр. 406)	23.656	—	81.700	—
Пренос:					18,142.119	80	21,505.874	18

1928.		1929.		П Р И Х О Д	Н А П Л А Ћ Е Н О			
Парт.	Поз.	Парт.	Поз.		Од 1/1—20, IX 1928.		Од 1/1—30 IX 1929.	
					Динара	п.	Динара	п.
				<i>Пренос:</i>	18,142.119	80	21,505.876	18
	23		23	За приређивање концерата, балова и др. (Т.Бр. 407)	1,653.374	60	1,677.283	98
	24		24	Такса за странце (Т.Бр. 409)	975.796	—	905.073	50
	25		25	Такса на новч. заводе и осиг. др. на чисту добит (Т.Бр. 410)	131.026	50	1,898.491	50
				Свега по парт. 4 и 3 наплаћено	20,902.316	90	25,986.723	16
5		4		2. Остале таксе				
				<i>а) Санитетске таксе</i>				
	1		1	Од дезинфекције ствари	30.868	—	45.154	05
	2		2	„ лекарских услуга	23.351	65	43.147	35
	3		3	„ продаје стер. млека	80.769	35	104.675	30
	4		4	„ купатила на Сави	110.027	—	69.724	—
	5		5	„ парног купатила у Мишарској ул.	344.972	—	411.330	50
				Свега по парт. 5 и 4 наплаћено	589.988	—	674.031	20
6				2. Гробљан. таксе				
	1			Од зиданих гробница	1,396.600	—		
	2			„ великих „	19.460	—		
	3			„ малих „	5.850	—		
	4			„ обн. турнуса	5.130	—		
	5			„ отвар. гробова и гробница	29.180	—		
	6			„ одрж. „	162.070	—		
	7			„ мртвачких кола и фијакера	2.650	—		
	8			„ ђуприја	10.700	—		
				Свега по парт. 6. наплаћено	1,631.640			
		5	1	Од зиданих гробница			730.634	—
			2	„ великих и малих гробница			27.970	—
			3	„ обн. турнуса и отвар. гробова и гробница			26.810	—
			4	Од одр. гробова и гробница			164.070	—
			5	Разни ситни приходи			36.992	—
				Свега по парт. 5. наплаћено			986.476	—
7		6		<i>б) Мерина</i>				
	1		1	Са општинског кантара	2,789.912	55	2,794.046	20
	2		2	„ царинарнице	791.509	75	673.877	64
				Свега по парт. 7 и 6 наплаћено	3,581.422	30	3,467.923	84
8		7		В) ОПШТИН. ПРИВРЕДА				
				1. Водовод				
	1		1	Од основне таксе за воду	4,641.145	55	6,105.036	50
	2		2	„ таксе за водомере	195.712	10	235.242	60
	3		3	„ више потр. воде	2,702.785	55	3,149.208	—
	4		4	„ Савског водовода	549.206	—	557.793	40
	5		5	„ разних прихода водовода	43.437	—	147.223	15
				Свега по парт. 8 и 7 наплаћено	8,132.286	20	10,195.503	65
9		8		2. Канализација				
	1		1	Од употребе канала	879.544	75	1,217.064	50
	2		2	„ спајања „	54.716	90	557.074	05
				Свега по парт. 9 и 8 наплаћено	934.270	70	1,774.138	55

www.DJNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

1928.				1929.				П Р И Х О Д				Н А П Л А Ћ Е Н О			
Парт.		Поз.		Парт.		Поз.						Од 1/I—30/IX 1928.		Од 1/I—30/IX 1929.	
								Динара		п.		Динара		п.	
10		9		3. Закуп. земљ. и зграда											
	1		1	Од употребе општ. земљишта				2,053.391	15	2,336.660				20	
	2/7		2/7	„ станова и дућана				1,408.049	80	3,254.326				65	
	9		9	„ јавних писоара						39.367				45	
	10		10	„ киоска						215.998				—	
Свега по парт. 10 и 9 наплаћено								3,461.440	95	5,846.352				30	
11		10		4. Паркови и вртови											
	1		1	Од продаје цвећа						35.540				05	
	2		2	„ седишта у парковима				31.899	—	34.700				—	
	3		3	„ закупа киоска на Калем. и сквер.				11.999	95					—	
Свега по парт.11 и 10 наплаћено								43.898	95	70.240				05	
12		11		5. Капитал											
	1		1	Од дивиденде купона				162.968	—	36.813				—	
			2	„ „ „ 2½% Р. Ш.						4,412.575				—	
			3	„ Управе Трам. и Осветлења ануитет и трошкови по зајму од Динара 37,000.000 на суму од Дин. 8,250.000						722.825				—	
			4	Од Управе Трам. и Осветлења ануитет и трошкови по зајму од Динара 25,000.000 на суму од Дин. 9,000.000						1,278.000				—	
			5	Од Управе Трам. и Осветлења ануитет и трошкови по зајму од Динара 7,000.000 на суму од Дин. 4,000.000						568.000				—	
Свега по парт.12 и 11 наплаћено								162.968	—	7,018.213				—	
		12		6. Цигљана											
			1	Од закупа цигљане				50.000		134.000				—	
Свега по парт. 12. наплаћено								50.000		134.000				—	
14				7. Разни Приходи											
	1			Приход од јавних писоара				123.745	—					—	
	2		1	Новчане казне				211.314	—	177.260				—	
	5		4	Од општ. издања, глас. списк. и др.				29.624	—	28.806				20	
	6		5	Од сточних пасоша и пр. књиж.				42.829	—	6.154				85	
	7		6	Дијурна за излазак чиновника				2.321	50	1.278				—	
	7a		9	Такса на прив. аутобусе				431.600	—	238.707				25	
			8	Закуп од шлепова						288.877				30	
			11	Од апропијације имања						1,577.483				35	
Свега по парт. 14 и 13 наплаћено								841.433	50	2,318.566				95	
Свега Редов. Прихода								75,868.976	24	92,889.563				43	
15				II. ВАНРЕД. ПРИХОДИ											
	3			Од апропр. и продаје регулац. фонда и општ. имања				2,497.245	—					—	
Свега по парт. 15. наплаћено								2,497.245	—					—	

1928.		1929.		П Р И Х О Д	Н А П Л А Ћ Е Н О			
Парт.	Поз.	Парт.	Поз.		Од 1/I—30/IX 1928.		Од 1/I—30/IX 1929.	
					Динара	п.	Динара	п.
	1	1	1	2. Дуговани Приходи				
	2	2	2	Од приреза 10% неп. пореза и 2.— динара од сваког пор. обвезника у Београд. Општини	983.400	—	5,848	13
	4	3	3	10% за обезбеђење од пожара	98.174	—		
	5	4	4	Таксе по зак. о таксама	1,145.586	65	777.787	85
	6	5	5	Од такса санитарских	222	—	3.003	50
	7	6	6	„ „ гробљанских	155.470	—	471.460	—
	8	7	7	„ „ водовода	1,955.512	95	4,4.6.043	75
	9	8	8	„ „ за канализацију	168.483	55	185.119	05
	10	9	9	„ „ сметлишта	403.716	15	762.864	85
	11	10	10	„ „ чишћ. улице	465.008	—	722.879	50
				„ „ закупа земљ. и зграда	352.534	45	247.822	75
				Свега по парт. 16 и 14 наплаћено	5,729.107	75	7,602.847	38
17	1	17	1	3. Калдрмина				
				Неподигнута калдрмина код Држ. Хипотек. Банке по решењу г. Мин. Финансија			9,302.496	81
				Свега по парт. 17. наплаћено			9,302.496	81
18		16	1	4. Непредвиђени приходи				
				Разни непредвиђени приходи	58.879	30	2,086.969	59
				Свега по парт. 18 и 16 наплаћено	58.879	30	2,086.969	59
				Од закупа шлепова	170.000	—	—	—
				Фонд за грађење јефт. станова	1,137.015	—	—	—
				Фонд за подиз. раден. склон.	3,500.000	—	2,667.454	—
				Од „Општинских Новина“	—	—	114.099	—
				Свега Ванред. Прихода	13,092.247	05	21,773.866	78

Реекапитулација

Редовни Приходи од 1/I—30/IX 1928. Дин. 75,868.976,24 од 1/I—30/IX 1929. Дин. 92,889.563,43

Ванредни „ „ 1/I—30/IX 1928. „ 13,092.247,05 „ 1/I—30/IX 1929. „ 21,773.866,78

Свега Редовни и Ванредни Приходи Дин. 88,961.223,29

Дин. 114,663.430,21

Из Главног Књиговодства
Београдске Општине

Рад Санитетског Одељења Општине Града Београда

— за прво полгође 1929 —

(Наставак)

РАД ДЕЧЈЕ АМБУЛАНТЕ У СРЕДАЧКОЈ
УЛИЦИ БР. 2.

— Шеф Д-р Марија Вајс —

У првом полугодишту 1929 године водио се рад у Општинској Дечјој Амбуланти по истим принципима као што је то наведено у годишњем извештају за 1928 годину. Поред тога учињени су извесни напретци у овом полугодишту у унутарњој и спољној организацији рада. Пре свега показало се у 1928 години да има мало просторија, пошто се није имало одељење за изолацију заразних случајева, које је потребно свакој дечјој амбуланти. Стога је господин Шеф Општинског Санитета одредио још 2 просторије за рад ове установе. Како просторије нису биле адаптиране за дечју амбуланту, извршено је реновирање свих просторија у јуну текуће године. Сем тога је додељен у априлу ове године још један лекар на рад у амбуланту. По-

ред чисто медицинског рада у амбуланти, организован је и социјални рад ван амбулante, који се састоји у посетама сестара-нудиља по дечјим становима, да би се установиле хигијенске и социјалне прилике ове деце, као и да својим практичним саветом упуте мајке, на који начин да се побољшају здравствене и социјалне прилике обитељи. Детаљан извештај тога рада израдиће се на крају године 1929.

Сваког дана вршен је преглед болесне деце, а четвртак био је одређен за саветовалиште за одојчад. У вези са радом саветовалишта одржан је течај о дечјој хигијени за мајке и вршен је социјални рад по дечјим становима. Издавало се стерилно као и лековито млеко (млаћеница) за болесну и здраву децу и то 2411.28 литара за 62 детета.

Слабуњава и рахитична деца лечена су сунчањем ултравиолетним зрацима, о чему је израђен посебан извештај.

Извештај

О прегледу деце у Дечјој Амбуланти у Средачкој ул. 2, за прву половину 1929 год.

П О Л			ПРЕГЛЕДАНО		СТАРОСТ								ЗАНИМАЊА РОДИТЕЉА ИЛИ ДЕЦЕ						НАЧИН ИСХРАНЕ															
мушких	женских	С В Е Г А	I-ви пут	поновних	од 1—3 месеца	" 3—6 месеца	" 6—9 "	" 9—12 "	" 1—3 године	" 3—6 година	" 6—7 "	преко 7 година	умних радника	трговаца	занатлија	земљорадника	служитеља	радника	осталих	посећено деце	умрло деце	лечено у амбуланти	" код куће	сиса (природно)	вештачка храна	"рихрана	мешовита(природна)							
1124	1416	2540	838	1701	86	64	5	82	230	158	80	8	137	78	340	17	120	99	47	43	9	2530	10	116	42	37	50							
Б О Л Е С Т И																																		
ангина	грип	бронхитис	запаљење плућа	велики кашаљ	дистрофија	диспесија	хроничан пролив	судаина	пиадермиа	анорексиа	ексема	импетиго	фурункулосис	фимозис	пул. кила	запелење средњег ува	тровања содом	сор	сифилис	рахитис	анемиа	ТУБЕРКУЛОЗА						нејасне вагге		остале болести		зрачено	пелцовано	прегледано здраве деце
146	26	160	39	4	2	31	—	5	5	23	27	17	2	3	9	21	8	4	2	21	59	64						6	48	193	344	553		

У мају и јуну вршено је пелцовање против великих богиња.

Деца, која су прошла кроз ову установу, била су већим делом у добу одојчета и малог детета, тако су 34.6% све прегледане деце била одојчад, 46.3% мала деца, 29.1% деца школског доба. 22% свих прегледа био је посвећен здравој деци.

Деца су по свом социјалном положају била већим делом из сиромашне средине. Занимање родитеља било је следеће:

- 40.5% занатлија
- 12% радника
- 16.5% чиновника
- 9.4% трговаца
- 13.6% служитеља
- 2% земљорадника
- 6% незапослених и других професија.

Сваког месеца послат је Општинском Санитету детаљан извештај о болестима и броју прегледане деце.

Болести органа за дисање биле су у највећем броју заступљене. Поједини лекови издавали су се у амбуланти.

Од 1. јануара до 30. јуна 1929 године било је: 838 деце уписано, а вршена 2540 прегледа. Од овог целокупног броја прегледа (2450) долази на саветовалиште 553, а на лечење 1987 прегледа. Поред тога извршена је вакцинација против великих богиња код 344 детета, а 193 детета лечена су вештачким сунцем. У 43 дечја стана учињено је 65 посета.

Што се тиче смртности деце, која су била уписана у ову дечју установу, не могу се дати тачни подаци, пошто је један број ове деце лечен и у болници и у другим амбулантама. Родитељи су обавестили амбуланту свега о смрти 9 деце.

Дечја амбуланта располагала је са два одељења за преглед, једним одељењем за мерење деце, једним одељењем за сунчање и једном чекаоницом.

Рад у амбуланти водио је један лекар дечји специјалиста уз помоћ једног лекара и једне сестре нудиље.

РАД ДЕЧЈЕ АМБУЛАНТЕ У УЛ. КРАЉИЦЕ НАТАЛИЈЕ 20

— Шеф Д-р Љубомир Вуловић —

Циљ сваког поликлиничког прегледа у главном је експедитиван: површно прегледање болесника, давање савета и преписивање лекова, и одашиљање болесника.

Кад је амбуланта велика, чему тежи скоро сваки лекар, а статистички прохтеви замашни, време за преглед, које сваком болеснику припада, врло је мало, и онај страда због кога постоји амбуланта: сам болесник.

За девет година мога педијатријског рада клиничког и поликлиничког увек сам тежио једном великом задатку: да поликлинички

преглед (амбуланта, диспансер, саветовалиште) не буде експедитиван него савестан, да се не тежи бројно великој амбуланти него великом броју темељно прегледане деце.

То је један од главних разлога због чега ја сам гледам да број болесника не повећам много.

На том принципу: поликлиника треба да буде мала клиника, заснована је и наша администрација (види ближе у великом извештају).

Други разлог због чега ми морамо да одржавамо стационаран број болесника јесте технички. Зграда је мала, стара и трошна. Предсобље, где одојчад чека, нема прозора ни светлости. Мрачно је и тесно, и кад се деси да имамо по 25—30 болесника, онда половина чека на улици, и у ходнику, а половина је у предсобљу. Уз то треба додати да добар део одојчади бива довођен у колицима, да свако одојче има по једну или две пратилце, да би се разумело како је страшна атмосфера за 60 лица (плус колица) у једном предсобљу великом 3 × 2,5 метара.

Трећи разлог: Завод и Диспансер немају довољно особља. Сестра долази у јутру у 6 сати ради на млеку, прекида мало у подне, и наставља по подне у диспансеру све до 6 и 7 часова.

Кад наиђе време зрачења вештачким сунцем, сестра пропада.

У Заводу није боље. Он храни 300—400 деце, и производи око 200 литара млека. У влази и пари, на бетону, без сунца, особље ради од 6 у јутру до 3 по подне.

Најзад **четврти разлог.** Не сме се заборавити да има разних дечјих диспансера. Наш Централни Диспансер и Саветовалиште за Одојчад и Матере прегледа искључиво одојчад, никако старију децу. **Средачка Дечја Амбуланта** међутим прегледа одојчад и сву одраслу децу.

Сем тога ми прегледе мајки, прегледе њиног млека, и савете никада не бележимо у извештаје.

Ми смо у Заводу створили и усавршили производњу млаћенице, једне од најлековитијих храна за одојчад.

Све остале лековите хране, и остала млека, која смо почели да производимо, обуставили смо, јер немамо особља.

Наш диспансер, који је себи у првом реду поставио социјалне задатке: профилаксу туберкулозе, валитиса, и луеса; пропаганду природног храњења (дојења) нема довољно особља.

Искуства наша у Заводу и Диспансеру саопштена су у Срп. Лекарском Друштву (о млаћеници) Конгрес Југословен. Дерматолога (млаћеница и екзем), Педијатријска Секција (млаћеница, зрачење и екзем, туберкулоза), Физиолошко Друштво (туберкулоза).

Да би могли да радимо молимо: простора (зграду) и особље.

Овим се користе највише сиромашнији грађани, радници и занатлије, а и остали грађани.

Сиромашни добијају млеко бесплатно, а имућнији плаћају по цени коштања.

Завод, поред стерилизованог млека, справља и т. зв. млаћеницу, једну врсту лековитог млека, које је увео г. Д-р Љуб. Вуловић, шеф Диспансера и Саветовалишта.

Стерилизовано млеко, као и млаћеница, издају се само по лекарском рецепту и то приватним лицима, као и појединим установама: Друштву „Српска Мајка“, Општој Државној Болници (Гинеколошком, Дечјем и акушерском одељењу) Дечјој Амбуланти у Средачкој улици, Дечјем Дому Београдске Области и др.

Рад је у Заводу, у поређењу са прошлим годинама утростручен, те се из тога види важност ове установе.

Али се Завод бори са великим техничким тешкоћама, јер зграда и њене просторије тако су мизерни, да се не сме ни замислити даљи рад у њој, већ је потребна модерна зграда са свим потребним просторијама, пошто се послао сваком даном све више увећава а просторије остају исте.

Сада, а нарочито добијањем нове зграде, потребно је персонал у Заводу повећати и администрацију донекле реорганизовати.

Услед немања просторија, немогуће је административни посао преко целог дана обављати, јер соба, која служи за канцеларију Завода по подне је заузета, јер се у њој врши преглед деце и сунчање, те је тиме отежано уредно отправљање административног посла у Заводу.

Стога би требало да се надлежни побрину и нађу, ако ништа друго, а оно бар једну просторију, која би служила за преглед деце и сунчање, чиме би Завод много добио.

СЛУЖБЕНЕ ВЕСТИ

Судско решење о плаћању канализационе таксе

На основу чл. 91 и 97 Закона о Општинама и чл. 3. измена и допуна у истом Закону од 12. II. о. г. и чл. 2. измена и допуна у истом Закону од 11. III. 1929. год., а поводом молбе грађана из Баба Вишњине улице да се ослободе плаћања таксе док се регулација улице не изведе, Суд Општине Града Београда

РЕШАВА:

Да неизвршена регулација улице не може бити разлог за ослобођење имања од плаћања канализационе таксе у улицама где је улична канализација спроведена, па ма како се то имање секло новом регулацијом.

Председник
Београдске Општине,
М. Савчић, с. р.

Потпредседници
Београдске Општине,
Д-р М. Стојадиновић, с. р.
Вој. Заћина, с. р.

Пелцовање деце против „Шарлаха“

Почев од 23 октобра 1929 године, па на даље, док траје зараза, вршиће се сваке среде пелцовање деце против „Шарлаха“ у Општинској Амбуланти, Средачка улица бр. 2, у времену од 1½ до 3½ часа по подне.

Наредба Санитета за лекарски преглед радника

Управника вароши Београда издата на основу чл. 66, 67, 69 и 71 Закона о Унутрашњој Управи.

Члан 212.

ЛЕКАРСКИ ПРЕГЛЕД.

Сви радници, који се баве готовљењем јела и посланица и израдом и прерађивањем животних намирница, морају се лекарски прегледати, да не болују од какве заразне болести, о чему се мора старати и послодавац. Приликом ступања на рад, прегледаће се код Санитетског Референта Управе Града Београда, а затим сваких 2 месеца код општинског лекара. Сваки такав преглед ће им писмено документовати.

Ако би послодавац приметио, да који од његових радника избегава лекарски преглед, или би посумњао да који болује од какве болести а не би се хтео лекарски лечити, известиће одмах надлежни квартал — комесаријат, који ће тога радника одмах упутити Санитетском Референту Управе Града Београда.

Где је сам послодавац запослен у својој радњи, или који од чланова његове породице, односиће се предње одредбе и на њих.

Ако запослени нема уверење о прегледу одговараће поред њега и послодавац.

Шеф Општинског Санитета,
Д-р Драг. Радишић

Наплата такса на фирме

У последње време почели су се проносите гласови; да је такса, која се наплаћује за истицање и држање фирми, по ТБр. 404 таксене тарифе Закона о таксама укинута од стране Министарства Финансија и услед тога, кад дођу инкасанти Београдске Општине, таксени обвезници изјављују да исту неће да уплаћују, пошто је укинута, а сем тога се обраћају и телефонским путем шефу Таксено-Привредног Одељења за обавештења поводом тога, и тиме се ствара излишно објашњење на уштрб канцеларијских послова.

Пошто напред поменута такса није укинута од стране Министарства Финансија као ни остале таксе, то се препоручује свима таксеним обвезницима, да на захтев инкасаната Таксено-Привредног Одељења Београдске Општине измире како таксу за фирме тако и остале таксе и дуговану и за текућу 1929. годину, јер ће се у противном извршити наплата егзекутивним путем, сходно чл. 32 Закона о Таксама.

За очување асфалтних тротоара

И поред тога што је раније већ чињен апел грађанству да чува асфалтне тротоаре, ипак је примећено од стране органа ове Општине врло често да грађанство не чува тротоаре онако, као што би требало да се пази такво драгоцен и скупо плаћени објекат. Приликом истовара дрва и угља, приликом чиш-

ћења снега и леда у зимским данима, лупа се тротоар секирама и лопатама, кваре и штети.

Стога се скреће пажња грађанству да се то у будуће неће толерирати и да ће Општина предузети потребне кораке да сву штету и оправке, које од нечувања тротоара буду произиласиле, наплатити законским путем од сопственика имања, пред којима се тротоар налази.

Из Суда Општине Града Београда АБр. 23453. од 29. октобра 1929. године.

Суђење општинским службеницима

1. *Светозар Саковић*, бив. благајник и ликвидатор Дирекције Трамваја и Осветлења осуђен је пресудом Првостепеног Суда за Град Београд од 26. октобра о. г. за послугу Општинског новца у суми од 85.443 дин. и за утају у суми од 14.980 дин. на две године робије и две године губитка грађанске части по извршеној казни.

2. *Љубомир Митровић* бив. инкасант Дирекције Трамваја и Осветлења који је оптужен за дело утаје општинског новца у суми од 13.967 дин., а који се налази у притвору Првостепеног Суда, на претресу од 26. октобра о. г. утврђено је да његова кривица има да се доследи, па је са тих разлога претрес одложен.

Из Правобранилачког Одељења Општине Града Београда.

БОРБА ПРОТИВ ОРИЈЕНТАЛСКОГ МУРДАРЛУКА

Казне Санитета

СПЛСАК кажњених лица у месецу октобру 1929. г.

Кажњено је: млекара 79; хлеба: 23; због неисправности намирница: 24; због неисправности имања 96.

1. Млекари:

Данило П. Трпчевић, са Бањице;
Радомир Коларевић, из Остружнице;
Илија Сарајлић, из Остружнице (два пута);
Миливоје Миленковић, из Ресника;
Ружица Љ. Максимовић, из Ресника;
Иван Јанковић, из Жаркова;
Евица Драгићевић, из Бежаније;
Ангелина Јосић, из Бежаније;
Петар Пангић, Жарково;
Ева Мецкер, из Бежаније;
Момчило Савић, из Жаркова (два пута);
Живка Дамњановић, из Сремчице;
Стевка Милосављевић, из М. Мокрог Л.;
Мирко Раденковић, из В. Мокрог Луга;
Илија Богдановић, из В. Мокрог Луга;
Никола Лазаревић, из М. Мокрог Луга;

Андрија Пешић, из Вел. Мокрог Луга;
Драгутин Стојковић, из В. Мокрог Луга;
Добривоје Козић, из М. Мокрог Луга;
Наталија Стефановић, из М. Мокрог Луга;
Перса Гајин, из Бежаније;
Алекса Одобашић, из Жаркова;
Павле Нешковић, из Бежаније;
Зора Нешић, из Бежаније;
Ката Валтер, из Бежаније;
Ружа Маринковић, из Бежаније;
Ева Баки, из Земуна;
Ката Рис, из Бежаније;
Љубица Павловић, из Миријева;
Миливоје Милић, из Калуђерице;
Периша Спасеновић, из Жаркова;
Јован Спасеновић, из Жаркова;
Марко Коларевић, из Жаркова;
Милорад Станковић, из Остружнице;
Александар Јовановић, из В. Мокрог Л.;
Стана Манић, из Калуђерице;
Љубомир Лукић, из Железника;
Боривоје Пангић, из Жаркова;

Светозар Савић, из Вел. Мокрог Луга;
 Миливоје Крезин, из Остружнице;
 Злата Нинковић, из Бежаније;
 Ева Краус, из Бежаније;
 Јован Сушић, из Остружнице;
 Стеван Сушић, из Остружнице;
 Војислав Р. Живадиновић, Кумодраж;
 Вићентије Станковић, из Остружнице;
 Павле Крстић, из Мал. Мокрог Луга;
 Бранко Филип, из Сурчина;
 Аца Марић, из Бежаније;
 Периша Спасеновић, из Жаркова;
 Илија Сушић, из Остружнице;
 Живота Китановић, из В. Мокрог Луга;
 Милисав Антић, из Калуђерице;
 Живан Марковић, из Калуђерице;
 Драгутин Стојковић, из В. Мокрог Луга;
 Драгутин Спасеновић, из Жаркова;
 Сима Д. Анђелковић, из В. Мокрог Луга;
 Петроније Давачевић, из Остружнице;
 Васа Стојић, из Бежаније;
 Миливоје Миленковић, из Ресника;
 Милан Бањалић, из Жаркова;
 Драгомир Рајковић, из Железника;
 Јаков Штифл, из Бежаније;
 Дара Сарић, из Бежаније;
 Павле Јутић, из Сурчина;
 Живота Младеновић, из Железника;
 Симеон Сушић, из Остружнице;
 Зорка Величковић, из Вел. Мокрог Луга;
 Милева Радовановић, из Пиносаве;
 Јованка Милана Стојановића, из Малог
 Мокрог Луга;
 Касија Јоргачевић, из М. Мокрог Луга;
 Младен Здравковић, из В. Мокрог Луга;
 Стеван Стојановић, из Вел. Мокрог Луга;
 Живко Јаношевић, из Вел. Мокрог Луга;
 Александар Степановић, из Јајинаца;
 Даница кћи Стојана Маринковића, из Ку-
 модража;
 Душан Пауновић, из Кумодража;

II. Хлебари:

Спасоје Сарафимовић, Ратарска бр. 1;
 Радомир Спасовић, Зелени Венац 6;
 Стојан Димитријевић, Зелени Венац 5;
 Веселин Атанацковић, Босанска 28;
 Илија Ђорђевић, Таковска бр. 11;
 Ђорђе Лазаревић, Бранкова ул. бр. 1;
 Јован Настић, Расинска бр. 11;
 Димитрије Мандић, Студеничка бр. 38;
 Александар Гавриловић, Узун Миркова 2;
 Гага Ђерић, Далматинска бр. 12;
 Бура Стојковић, Кр. Александра бр. 206;
 Велизар Гроздановић, Босанска бр. 30;
 Бурчија и Симић, Призренска бр. 19;
 Петар Ковачевић, Сремска ул. бр. 2;
 Васа Николић, Вука Караџића бр. 16;
 Ђорђе Аврамовић, Немањина бр. 12;
 Јордан Смиљановић, Сарајевска бр. 87;
 Темелко Сенковић, Васина ул. бр. 5;
 Мина Петрушевић, Балканска 5;

Петар Ковачевић, Балканска 15;
 Ранко Крстић, Ђаковичка бр. 1;
 Живко Бошковић, Балканска 62;
 Александар Гавриловић, Узун Миркова 2.

III. Неисправност намирница:

Темелко Сенковић, продавац пецива, Ва-
 сина ул. 5;
 Љубомир Илић, бурекиџа, Сарајевска 2;
 Јован Павловић, пиљар, Цветни Трг;
 Божидар Петровић, пиљар, пијаца Цвет-
 ни Трг;
 Мирко Лешић, пиљар, пијаца Цветни Трг;
 Коста Стефановић, пиљар, пијаца Цветни
 Трг;
 Милан Спасић, пиљар, пиј. Цветни Трг;
 Божидар Петровић, пиљар, пијаца Цвет-
 ни Трг;
 Зора Гроздановић, пиљар, пијаца Цветни
 Трг;
 Димитрије Милић, пиљар, пијаца Цвет-
 ни Трг;
 Милан Богдановић, пиљар, пијаца Цвет-
 ни Трг;
 Васа Николић, продавац бурека, Грача-
 ничка ул. бр. 13;
 Рамиз Сејдовић, бозација, Узун Мирко-
 ва ул. бр. 5;
 Марко Фајн, бакалин, Вој. Мишића 142;
 Тодор Стојановић, каф., Вој. Мишића 112;
 Драгутин Стојановић, кафедија, Кн. Ми-
 летина 102;
 Хуго Полак, биф., Кр. Александра 186;
 Десимир Смиљевић, ашчија, Призренска
 улица бр. 7;
 Јован Јовановић, каф., Таковска 36;
 Зарије Наумовић, ашчија, Ратарска 1;
 Стева Секерезовић, посластичар, Крађа
 Петра ул. бр. 18;
 Владимир Прокић, ашчија, Трговчака 6;
 Браћа Стојчевић, пивница, Кр. Милана 80.

IV. Неисправност имања:

Радивоје Радовановић, Јове Илића 30;
 Стојан Урошевић, Кошутећа 14;
 Настас Марковић, Милетићева 19;
 Михајло Стојановић, казанџија, Хајдук
 Вељков Венац 15;
 Даница Бошковић, удова, Хајдук Вељков
 Венац 5;
 Сима Миланов, Рудничка 3;
 Персида удова Наумовић, Сарајевска 32;
 Лазар Трпковић, пекар, Сарајевска 65;
 Михајло Јовановић, каф., Сарајевска 44;
 Павле Христић, Зелени Венац 5;
 Светозар Веселиновић, кожарски трговац,
 К. Милетина 29;
 Катарина Јовановић, Кн. Милетина 55;
 Ђорђе Цветковић, закупац ресторана „Ко-
 ларац“, Кн. Милетина 1;
 Цветко Ристић, служитељ Речне Пловид-
 бе, Баџетина 8;
 Јован Мандић, Ратарска 19;

Никола Тодоровић, казанц., Расинска 1;
 Јован Настић, пекар, Расинска 11;
 Маса пок. Владимира Ђокића, Вој. Бог-
 дана 31;
 Видосава удова Матић, Иванковачка 13;
 Стојан Јовановић, Старине Новака 15;
 Савка удова Кукољ, Ј. Мала II ред бр. 68;
 Косара удова Марковић, Јатаган Мала II
 ред бр. 66;
 Ангелина Лазић, Крајинска 9;
 Богдан Николић, чувар жељ. пруге, Кра-
 јинска 17;
 Савка удова Милосављевић, Крајинска 17;
 Душан Томашевић, Крајинска 11;
 Стеван Ајзала, молер, Златиборска 58;
 Раде Магунчић, Крајинска 7;
 Мита Михајловић, каф., Његошева 25;
 Александар Гавриловић, пекар, Узун Мир-
 кова 2;
 Никола Братић, Милоша Великог 7-а;
 Аксентије Гајић, чин., Вој. Бране 44;
 Радојица Стефановић, пенз., В. Бране 42;
 Младен Ракић, Војводе Бране 40;
 Милутин Миљковић, бив. чиновник Вој-
 воде Бране 38;
 Маса пок. Симе Милићевића, В. Бране 36;
 Милорад Цветковић, приватни чиновник,
 Војводе Бране 34;
 Стана удова Раковић, Војводе Бране 46;
 Трајко Сиљановић, Војводе Бране 48;
 Иван Стојановић, грађев., Вој. Бране 14;
 Јелена удова Нинић, Војводе Бране 22;
 Риста Костић, бив. бравар, Вој. Бране 24;
 Петар Петровић, пуков., Гундулићева 15;
 Божидар Лаловић, пекар, Дубљанска 10;
 Мијајло Стајић, пекар, Чубурска 10;
 Никола Пецић, Војводе Бране 26;
 Радосав Фгурчић, Војводе Бране 26;
 Радосав Гајић, Војводе Бране 26;
 Матија Вајс, кочијаш, Господар. Пут 68;
 Јулијана Шустерић, Млетачка 44;
 Матија Патнер, Височка 2;
 Мага Потнер, Далматинска 1;
 Ранислав Јанковић, пекар, Главашева 18;
 Мирковић и Лучић, трг., Црногорска 10;
 Димитрије Мирковић, трговац, Црногор-
 ска ул. бр. 12;
 Димитрије Мирковић, Трговачка 4;
 Тихомир Станојевић, кафедија, Карађор-
 ћева ул. бр. 18;
 Љубица Хаџи-Поповић, Хилендарска 23;
 Петар Костадиновић, кантинер, Сарајев-
 ска ул. бр. 26;
 Живадин Трифуновић, Престолонаслед-
 ника Петра 8;

Ставра Трпковић, рентијер, Милоша Ве-
 ликог ул. бр. 107;
 Милосав Мишић, бакалин, Мајданска 31;
 Нићифор Милинковић, рентијер, Милоша
 Великог 95;
 Ђорђе Шуменковић, кафедија, Кн. Малет-
 итна ул. бр. 110;
 Бора Орешковић, адв., Призренска 7;
 Воја Анђелковић, кондуктер, Војводе
 Бране 35;
 Јелисавета Петровић, Војводе Бране 11;
 Маса пок. Милице Стричевић, Војводе
 Бране 13;
 Мара Јовановић, Милетићева 6;
 Никола и Вукашин Биволаревић, Катани-
 ћева ул. бр. 2;
 Сава Филиповић, Тројанска 3;
 Таса Ристић, столар, Дубљанска 182;
 Милан Рајковић, пиљар, Кр. Александра
 ул. бр. 56;
 Ђенадије Стојковић, пекар, Балканска 27;
 Војислав Табаковић, рентијер, Табано-
 вачка 4;
 Јован Нецковић, каф., Бабановачка 8;
 Мика Крстић, пиљар, Ђердапска 11;
 Драгољуб Ђукић, Чучук Станина 4;
 Радован Младеновић, бакалин, Добро-
 пољска 28;
 Мијајло Матић, служитељ Банке, Обла-
 ковска 23;
 Кристина Балугчић, Поп Лукина 26;
 Илија Дежевић, Св. Николе 48;
 Јован Петковић, пиљар, Мариборска 9;
 Милутин Динић, трговачки агент, Трго-
 вачка ул. 12;
 Милан Маринковић, Злетовска 4;
 Живојин Ђирић, бурекуија, Хајдук Вељ-
 ков Венац 9;
 Жика Митровић, радник, Јатаган Мала;
 Милица Јовановић, Милетићева 6;
 Видан Стефановић, кочничар, Војводе
 Мишића 31;
 Марко Тешановић, жељезничар, Војводе
 Мишића 27;
 Спира Димић, Војводе Мишића 23;
 Жика Тошић, воскар, Војводе Мишића
 ул. 17; два пута кажњен;
 Јеврем Илић, кондуктер, Војводе Миши-
 ћа ул. бр. 13;
 Никола Трајковић, трговац, Војводе Ми-
 шића 47;
 Стојан Апостоловић, пекар, Војводе Ми-
 шића 87;
 Фани Вањек, Радничка 7 и 9;

У
 Н
 И
 В
 Е
 Р
 З
 И
 Т
 Е
 Т
 С
 К
 А
 Б
 И
 Б
 Л
 И
 О
 Т
 Е
 К
 А

СПИСАК

ОДОБРЕНИХ ПЛАНОВА ЗИДАЊА ОД 10. ОКТОБРА ДО 24. ОКТОБРА 1929.

ПРЕЗИМЕ И ИМЕ СОПСТВЕНИКА	Улица и број имања	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ПРОЈЕКТАНТА	Каква је зграда	Примедба
Благојевић Зорка	угао Захумске и Мраовићеве	Стојановаћ Мих.		дозифив.
Ћатовић Александар	Качаничка 43	Матејић Никола		препр. и дозиф.
Милошевић Драга	угао Милешевске и Лозничке	Пауновић Влад.	приземна	вешерница
Ивковић Божана	Андрејевачка 14	Стојковић Влајко	приземна	
Ђорђевић Никола	Мајданска 57	Дубови Јан	са 1 спр. и манс.	
Крстић Војислав	Матошева 4	Петровић Јордан	са 1 спратом	
Гроздановић Недељко	угао Душанове и Скадарске	Дингарац Душан	са 2 спрата	
Николић Голуб	Хајдук Вељков Венац 3а	Маклур Хуго		преправке
Ристић Војислав	Копачичка 19	Шташевски Вал.		препр. и дозиф.
Бракић Драг.	Милешевска 57	Бракић Драг.		" " "
Јанковић Милан и Љубица	Приштинска 78	Дингарац Душан		преправке
Каролија Душан	Миријевски пут и Нова ул.	Гранић Дујам	приземна	
Протић Мих. Бранислав	угао Далматинске 73 и Љубе Дидића	Мијушковић Момчило		дозифив.
Маса Давида Хајима	угао Страх. Бана 16 и Риге од Фере	Стаменковић Радивоје		дозифив.
Предић Марија	Битољска 29	Несторовић Никола	приземна	дозифив.
Антић Рада	Страх. Бана 4	Живадиновић Б.	приземна	дозифив.
Стаменковић Димитрије	Кн. Михајлова 16	Урбан Фрања	приземна	дозифив.
Маса бивше Радикалне странке	Дечанска 20	Швабић Сениша		дозифив.
Сомборски Исидор	Нова (Смедерев.) парц. 64	Билински Влад.	са 1 спратом	
Павлићевић Ружа	Нова ул.	Прапорчетовић Никола	приземна	
Бухвалд Анушка	Кланичка 16	Анђелковић Цветко		надзиф. спрата
Савез Поштанско Телеф. Телеграф. Службеника	Браничевска 7	Јовановић Милутин	са 3 спрата	
Јовановић Јован	Булбурдер. Булевар 143	Урбан Фрања	приземна	
Радовановић Ружица	Штросмајерова 120	Живановић Тома	приземна	
Караџић Којадин	Душанова 108	Алексић П.		
Великић Љубица	Војвођанска 34	Каповић Ст.		
Радовић Марија	Молерова 92	Радовић	2 спр. и мансард	
Николај Јаковљев	Дравска 16	Др. Борисављевић М.	приземна	
Милица Милошевић	Браће Рибникара 48	Милошевић Вел.	приземна	
Трипковић Видоје	Петроградска 5	Трипковић В.		дозифив.
Поповић Живко	Космајска 24	Мијушковић М.		подиже гаражу
Лазаревић Јелена	Цара Уроша 63	Мисирић Ј.		дозифив.
Микић Ида и Сава	Тузланска 38	Ђурић Здравко	са 1 спратом	
Штампарија „Време“	Пенкареева 4-6	Талви Леон		надзифив.
Јовановић К. Дана	Приједорска	Дубови Јан	приземна	
Јеремић Вл димир и Јула	Римска 5	Талви Леон	са 1 спратом	
Трнисић и Гајин	Облаковска 15	Пауновић Влад.	приземна	
Ивковић Радивоје	Граховска 21	Петровић Ј.	приземна	
Арамбашић Драг.	Војв. Путника 43	Др. Борисављевић М.	приземна	привр атеље

Извештај о најнижим и највишим пијачним ценама на београдској пијаци, а на дан 1. новембра

Брашно				Поврће			
Брашно пшен. № 2	1 кгр.	3.50	3.50	Пасуљ	1 кгр.	6.—	10.—
Брашно пшен. № 1	"	4.—	4.—	Сочиво	"	15.—	18.—
Брашно пшен. бело	"	4.50	4.50	Грашак у зрну	"	28.—	30.—
Брашно кукурузно	"	3.—	3.50	Кромпир стари	"	1.50	2.—
Хлеб пшен. црни	"	3.—	3.—	Лук црни	"	1.50	2.—
Хлеб пшен. бели	"	4.—	4.—	Лук бели	"	6.—	8.—
Месо				Боранија	1 кгр.	5.—	8.—
Говећина	1 кгр.	16.—	18.—	Тиквица	1 кгр.	7.—	10.—
Телећина	"	24.—	28.—	Шаргарепа	веза	3.—	3.—
Јагњећина	"	18.—	18.—	Купус сладак	1 кгр.	1.—	2.—
Овчетина	"	18.—	18.—	Купус кисео	"	4.—	4.—
Свињетина	"	22.—	28.—	Спанаћ	"	3.—	6.—
Свињско сушено	"	28.—	30.—	Рен	"	12.—	16.—
Кобасице	"	20.—	26.—	Кељ	"	3.—	3.—
Шваргле и чварци	"	20.—	22.—	Келераба	1 пишла	1.50	2.—
Пршута	"	30.—	40.—	Зелен за супу	"	1.—	3.—
Сланина сирова	"	22.—	24.—	Патлиџан црвени	1 кгр.	1.—	2.—
Сланина сува	"	28.—	30.—	Патлиџан плави	1 ком.	1.50	2.—
Сланина ужичка	"	50.—	60.—	Паприка љута	100 ком.	3.—	4.—
Маст свињска	"	22.—	26.—	Паприка туршијара	"	8.—	10.—
Сало	"	26.—	26.—	Паприка бабура	"	8.—	10.—
Лој нетопљен	"	16.—	18.—	Краставци	"	60.—	70.—
Риба				Јабуре	1 кгр.	5 —	10.—
Шаран	1 кгр.	15.—	25.—	Крушке	"	4.—	10.—
Сом	"	25.—	35.—	Грожђе	"	4.—	12.—
Кечига	"	25.—	70.—	Шљиве	"	4.—	5.—
Смуђ	"	18.—	60.—	Шљиве сушене	"	10.—	12.—
Штука	"	11.—	16.—	Ораси	1 кгр.	12.—	18.—
Бела	"	4 —	14.—	" чишћени	"	36.—	46.—
Млеко				Кестен	"	6.—	10.—
Млеко слатко	1 литар	4.—	4.—	Смокове	"	14.—	16.—
Млеко кисело	1 кгр.	10.—	10.—	Лимуни	1 ком.	1.—	2.—
Масло	"	50.—	60.—	Живина и јаја			
Кајмак	"	40.—	46.—	Кокوشي	1 ком.	15.—	25.—
Сир обичан	"	16.—	26.—	Ђурке	"	40.—	60.—
Сир сомборски	"	30.—	30.—	Гуске	"	35.—	50.—
Сир качкавал	"	28.—	35.—	Патке	"	20.—	30.—
				Јаја	"	1.20	1.40

Општинско Законодавство

Одредбе из закона о таксама о наплати такса код
Општине Београдске

(Наставак)

6. На чамце из других места дневно по 2.— дин.
7. За заузето земљиште за билетарнице, магацине, агенције, шупе и друге од 1 м² месечно по 10.— дин.
8. - а) за држање чамаца на обали месечно по 20.— дин.
б) за државање приватних моторних чамаца месечно по 100.— дин.
9. За држање тиквара или барки за рибу месечно по 30.— дин.
10. За постављање и држање купатила на Сави и Дунаву:
а) купатило у величини до 800 м² за сезону по 3000.— дин.
б) купатило у величини преко 800 м² за сезону по 5000.— дин.
11. За заузимање земљишта на обали за истовар и утовар робе или какву другу потребу и то:
а) за првих 10 радних дана од 1 м² заузетог земљиште дневно по 1.— дин.
б) за других 10 радних дана од 1 м² заузетог земљишта дневно по 1.50 дин.
в) за трећих 10 радних дана од 1 м² заузетог земљишта дневно по 2.— дин.
- Напомена. Приход од такса из Т.Бр. 398 има се употребити за подизање и оправку обалских инсталација.

Тар. бр. 399.

За продају ма какве робе као и за јело и пиће из руку на јавним местима:

- а) од сваког продавца годишње по 400.— дин.
б) од телесно неспособних и инвалида годишње по 100.— дин.
- Напомена. Ова се такса наплаћује шестомесечно унапред.

Продавци књига и новина ову таксу не плаћају.

Тар. бр. 400.

За држање луксузних кола и фијакера са запрегом за личну употребу годишње:

- а) од кола са 2 коња по 200.— дин.
б) од кола са 1 коњем по 100.— дин.
в) од двоколица луксузних по 200.— дин.
г) од двоколица обичних по 30.— дин.

Напомена. Ова се такса наплаћује шестомесечно унапред а полаже се за првих шест месеци најдаље до 15. фебруара сваке текуће године, а до 15. августа за других шест месеци дотичне године. После овога рока у случају неплаћања наступа тзвекативна наплата. Ова се такса плаћа за све време без обзира за које је време у једном шестомесечју извесно лице држало ова водвозна средства. О плаћању ове таксе општински суд издаје потврду и иста важи само за дотично лице. Ако би дотично лице у току шестомесечја, за које је ову таксу платило, које од ових

средстава продало, купац истих дужан је платити ову таксу и за тих шест месеци без обзира што је ранији сопственик за то време ову таксу платио. У случају пак да сопственик прода које од ових подвозних средства, пре него што је за текућу годину ову таксу платио (нарочито ако продаја пада у време од 1. јануара до 10. фебруара и од 1. јула до 15. августа) биће дужан и продавац и купац да сваки за себе за то полугође ову таксу плати. Купац је дужан да ову таксу плати до 15. фебруара односно до 15. августа т. год, ако је пре тога рока у текућој години постао сопственик; а у року за 10 дана по извршеној куповини, ако је сопственик постао на дан 15. фебруара односно 15. августа или после овога рока, Општински Суд је дужан да ради своје контроле води регистар (списак) ових подвозних средстава у који ће се уводити сви подаци и све учињене промене.

Државна подвозна средства и она дипломатских и консуларних представника не плаћају ову таксу.

Тар. бр. 401.

За држање луксузних и путничких аутомобила за личну употребу као и теретних аутомобила годишње по 500.— дин.

Пропис Напомене ТБр. 400. такс. тарифе важи и овде.

Тар. бр. 401, а.

За саобраћање шпедитерских кола-вагона годишње по 500.— дин.

Пропис Напомене ТБр. 400 важи и овде.

Тар. бр. 402.

За дозволу стајања на одређеним станицама:

- а) за аутомобиле ма које врсте годишње по 500.— дин.
б) за фијакере годишње по 240.— дин.
- Пропис Напомене ТБр. 400 важи и овде.

Тар. бр. 402 а.

За дозволу стајања:

- а) за шпедитерска кола са 2 коња велика годишње по 360.— дин.
б) за шпедитерска кола са 1 коњем мала годишње по 180.— дин.
в) таљиге-кола са 2 коња или 2 вола мала годишње по 120.— дин.
г) таљиге-кола са 1 коњем годишње по 60.— дин.

д) моторни трицикл и моторни велосипед:

- а) са корпом 100.— дин.
б) без корпе 50.— дин.
ђ) за велосипеде 10.— дин.

Пропис Напомене ТБр. 400 такс. тарифе важи и овде.

Тар. бр. 403.

За употребу летњиковца и других зграда за становање лети, које постоје ван грађевинског реона

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

према вредности, угодности и величини зграде годишње од 200.— до 1000.— динара.

1. Напомена. Општински ће Суд пописати све летњиковце и друге зграде за становање лети, које постоје ван грађевинског реона и према вредности, угодности и величини истих посебице оценити таксу и предложити Општинском Одбору величину оценене таксе ради утврђивања исте од сваке зграде.

2. Напомена. Ову таксу плаћа сопственик унапред за сваку годину. Ова се такса плаћа за годину најдаље до 1. јуна без обзира на време, колико се летњиковац или зграда у тој години употребљава. У случају преноса ових зграда купац неће плаћати ову таксу за текућу годину ако је продавац за ту годину ову таксу већ платио. Делимична употреба ових зграда неће утицати на смањење прописане таксе, већ ће се такса имати да плати целе године без обзира да ли је зграда целе године без обзира да ли је зграда цела или делимично употребљена. У случају ако сопственик за целу годину унапред плати ову таксу а докаже да зграду није употребљавао ни за један део лета имаће право на повраћај ове таксе у смислу чл. 65. зак. о таксама. У том случају рок за повраћај рачунаће се до конца месеца септембра. Под употребом сматраће се и држање ствари у овим зградама.

Тар. бр. 404.

За истицање и држање фирме годишње:

1. Сва осигуравајућа друштва, новчани заводи, банке и акционарска предузећа са уплаћеним капиталом:

- а) до 1,000.000.— динара закључно по 1500.— дин.
- б) преко 1,000.000.— до 5,000.000.— закључно по 3000.— дин.
- в) преко 5,000.000.— до 10,000.000.— закључно по 5000.— дин.
- г) преко 10,000.000.— дин. на сваку 1000 динара 0.50 дин.

али ова такса не може бити већа од 20.000.— динара.

д) филијале у Београду осигуравајућих друштва, новчаних завода, банака и акционарских друштва ван Београда али не ван Краљевине, пла-

ћају ову таксу под а, б, в, г, овог ТБр. према уложеном капиталу својих централа.

Филијале страних акционарских друштва из тач. д. плаћају ову таксу према сумама из тач. 8. Напомене ТБр. 10 таксене тарифе, ако није унет већи капитал.

2. Све трговачке радње, које раде на велико (гросиске) као о које раде уједно и на встико и на ситно, радње које раде на ситно а према оцени општинског суда су равне горе означеним радњама, велике јувелирске радње, апотекарске и винарске радње све без обзира на место на коме су по 1500.— дин.

3. Мењачке и сарафске радње по . 1500.— дин.

4. Остале трговачке радње где долазе и дрогериске радње с обзиром на место на коме су по оцени Општинског Суда од 200 до 500. дин.

5. Све индустријске радње и фабрике, које нису акционарска друштва према оцени Општинског Суда од 500 до 3000 динара.

6. Варијете-и, барови као: Рицбар, Сити ресторан, Музикхол, Палас, Петропол, Аполо и њима подобни локали по 2000.— дин.

7. Кафане — ресторације као: Коларац, Клерид, Урошева пивница, Шишко и њима подобне по оцени Општинског Суда од 1000 до 1500.— дин.

8. Хотели I реда по 1500.— дин.

Хотели II реда по 1000.— дин.

Сви остали хотели, меане и кафане, летње баште према оцени Општинског Суда 9од 300 до 800.— динара.

9. Бифе-и, рање ужичких производа, ракицинице, ликерцинице и томе подобне према оцени Општинског Суда од 600 до 1000 динара.

10. Деликатесне и посластичарске радње по оцени Општинског Суда од 500 до 1500 дин.

11. Све хлебарске, кобасичарске и месарске радње по оцени Општинског Суда од 150 до 400 дин.

12. Пиљарске, ашчиске, ћевапциске, алвациске и шећерске радње по 200 динара.

13. Занатске радње по оцени Општинског Суда од 30 до 300 динара.

14. Приватни санаторијуми, клинике и купатила према оцени Општинског Суда од 500 до 2000 динара.

(Наставиће се)

СЛУЖБЕНИ ОГЛАСИ**О Г Л А С****Лицитација за израду канализације и водовода у згради Дирекције Трамваја и Осветлења**

Према решењу Суда Општине Града Београда ТДБр. 12157 од 11-Х- 1929. год. Техничка Дирекција Општине Београдске одржаће на дан 1. новембра 1929. год. у канцеларији Грађевинског Одељења угао Југовића ул. бр. 1 и Књег. Љубице (нова зграда Техн. Дирекције Ш спрат) у 11 часова пре подне I. оферталну лицитацију за израду канализације и водовода у новој згради Дирекције Трамваја и Осветлења.

Предрачунска сума износи 60.837,30 дин.

Кауција се полаже на каси Главне Благајне Општине Београдске и то држављани Југославије 5% а странци 10% од предрачунске суме у готовом новцу или вредним државним папирима по берзанском курсу.

Предрачун, планови, општи услови и остала погодбена документа могу се видети сваког радног дана од 8—12 пре подне и од 3—6 по подне у канцеларији Одељења.

Предузимачи су дужни собом донети:

Доказе о испуњењу чл. 87 Зак. о Државном Рачуноводству, уверење о плаћеној порези за прошло тромесечје.

Из канцеларије Техничке Дирекције Општине Београдске ТДБр. 12157/29.

О Г Л А С**За набавку 500 вагона ситних коцака**

На основу решења Суда Општине Града Београда ТДБр. 14277 од 16. октобра 1929 г. одржаће се 25. новембра 1929 год. у 11 часова у канцеларији Техничке Дирекције Општине Београдске (Југовићева ул. бр. 1) I. офертална лицитација за набавку 500 вагона ситних коцака потребних за калдрмисање улица.

На лицитацији узеће се у обзир понуде само оних домаћих лицитаната који нуде камен најбољег квалитета који се у земљи може добити.

Понуда може да гласи и на мању количину али најмање на 50 вагона.

Рок испоруке је за целу количину до краја 1930 год., а за мање количине нека сами лицитанти назначе рок у коме могу коцке излиферовати.

Услови за ову лицитацију могу се видети у Саобраћајном Одељењу Техничке Дирекције свакодневно за време канцеларијских часова.

Личитациона кауција у висини 5% од понуђене вредности материјала полаже се на Главној Благајни Општине Београдске на дан лицитације до 10 час и то у готовом новцу, државним хартијама од вредности по берзанском курсу или гарантним писмима једне веће Банке регистрованим код Министарства Финансија.

Поред реверса о положеној кауцији, уверења о плаћеној порези и протоколисању фирме, као и уверења о испитивању понуђеног материјала из ове год., лицитанти су дужни поднети комисији за одржавање лицитације и мустру ситних коцака.

Из канцеларије Техничке Дирекције Општине Града Београда ТДБр. 14277/29 год.

О Г Л А С**Набавка једног трансформатора снаге 1500 KVA 2100—3150 6000—10.000 V са потребним апаратима**

Дирекција Трамваја и Осветлења у Београду расписује другу оферталну лицитацију за набавку једног трансформатора снаге 1500 KVA 2100—3150/10000 V са потребним апаратима, која ће се одржати на дан 7. новембра 1929. године у 11 часова пре подне у Дирекцији.

Личитанти су дужни положити кауцију на Благајници ове Дирекцији најдаље до 10 часова пре подне на дан лицитације и то: 5% од понуђене цене а страни поданици 10%, у готовом новцу, државним папирима или гарантном писму какве веће Банке, које мора бити регистровано код Мин. Финансија.

Понуђачи ће поднети своје понуде у запечаћеном коверту Дирекцији Трамваја и Осветлења најдаље до 11 часова пре подне на

дан лицитације са назнаком: „Испорука трансформатора за Д. Т. и О.“

Услови се могу добити у Економату Дирекције Трамваја и Осветлења сваког радног дана од 8—12 и 15—18 часова.

Из Економата Дирекције Трамваја и Осветлења ДБр. 16270 од 14. октобра 1929. године, у Београду.

О Г Л А С

Израда 16 трансформаторских кућица од Армираног бетона

Дирекција Трамваја и Осветлења у Београду расписује трећу оферталну лицитацију за израду 16 трансформаторских кућица од армираног бетона, које ће се подићи у разним улицама Београда, а која ће се одржати 4. новембра т. г. у 11 час. пре подне у Дирекцији.

Право учествовања на ову лицитацију имају сви овлашћени предузимачи и инжењери, који су сличне или овакве послове радили.

Лицитанти су дужни положити кауцију на Благајници ове Дирекције најдаље до 10 часова пре подне на дан лицитације и то: 5% од понуђене цене, а страни поданици 10% у готовом новцу или државним папирима.

Понуђаћи ће поднети своје понуде у запечаћеном коверту Дирекцији Трамваја и Осветлења најдаље до 11 часова пре подне на дан лицитације са назнаком: „Израда трансформаторских кућица за Д. Т. и О.“

Општи и технички услови, као и планови могу се добити у Економату Дирекције Трамваја и Осветлења сваког радног дана од 8—12 и 3—6 часова.

Из Економата Дирекције Трамваја и Осветлења ДБр. 22348 од 25. октобра 1929. г. у Београду.

О Г Л А С

Лицитација за истовар и утовар угља

Дирекција Трамваја и Осветлења расписује прву јавну усмену лицитацију за истовар из вагона 4000 вагона угља код „Шарана“ и утовар 8000 вагона угља у трамвајске

реморкере код „Шарана“ и на „Дунавском Кеју“ на дан 8. новембра 1929. године у 11 часова пре подне у Дирекцији.

Лицитанти морају положити кауцију у готовом новцу од динара 10.000.

Кауција се полаже најдаље до 10 часова пре подне т. ј. пре лицитације.

Услови се могу добити сваког радног дана од 8—12 и од 3—6 часова по подне у Економату Дирекције Трамваја и Осветлења.

Из Економата Дирекције Трамваја и Осветлења ДБр. 22322 од 28. октобра 1929. године, у Београду.

О Г Л А С

Пажња претплатницима осветлења

Дирекција Трамваја и Осветлења извештава претплатнике осветлења, да је свима послала извештаје за утрошену струју почев од јануара закључно до јула т. г. а за август т. г. и свима оним претплатницима који плаћају струју по 0.30 и 0.70 дин. од хект. часа (радње, локали, мотори) и који претплатници у остављеном им року, не буду платили струју, Дирекција ће им исту укинути и неће примати изговор, да није примљен извештај, који им је послат поштом, јер и поред послатог извештаја, сваког месеца оваквим саопштењима претплатници се извештавају и позивају да струју плате.

Претплатницима који дугују струју за прошлу годину и раније године, струја ће се укинути па ма да су платили исту за све време ове године.

Извештавајући о предњем претплатнике осветлења, Дирекција их позива, да своја дуговања измире одмах на благајни за наплату осветлења Узун Миркова улица број 1., јер ако им се струја укине, поред плаћања дуговане суме, платиће још за укидање и давање везе по 44.— динара за прву стотину неисплаћених рачуна, а са сваком другом стотином још по 10.— динара.

Из Дирекције Трамваја и Осветлења ДБр. 18953 од 1. X. 1929. год.

www.mn.gov.rs

Штедионица и Заложни Завод

Општине Града Београда
Угао Васине и Добрачине број 1

Капитал Дин. 30,000.000

Отпочела је свој рад 1. октобра о. г.

Даје зајмове свима грађанима Општине Града Београда по есконту меница и на залогу хартија од вредности и драгоцености. Прима улоге на штедњу по књижицама и по текућим рачунима.

Врши исплате и наплате као и све остале банкарске послове осим спекулација.

За улоге на штедњу и остале обавезе овога завода гарантује Београдска Општина.

УПРАВА

ДРОГЕРИЈА

Mr. Ph. ДРАГ. Ј. ЛАЗИЋА

Краља Милана 144

БЕОГРАД

Краља Милутина 24

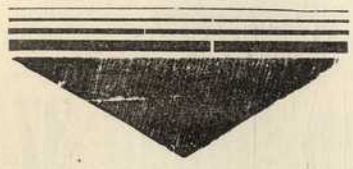
ПРЕПОРУЧУЈЕ:

Сав завојни и санитетски материјал за болнице и општинске амбуланте, техничке хемикалије, фотографски материјал и др.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ
Анастас Павловић
 БЕОГРАД

*
 мушких
 и женских
 штофова,
 кројачког при-
 бора, као и све
 врсте мануфактурне
 робе, памучног и ву-
 неног предива.

Кр. Петра 33 Основана 1844 Тел. 27

ПЕЋИ

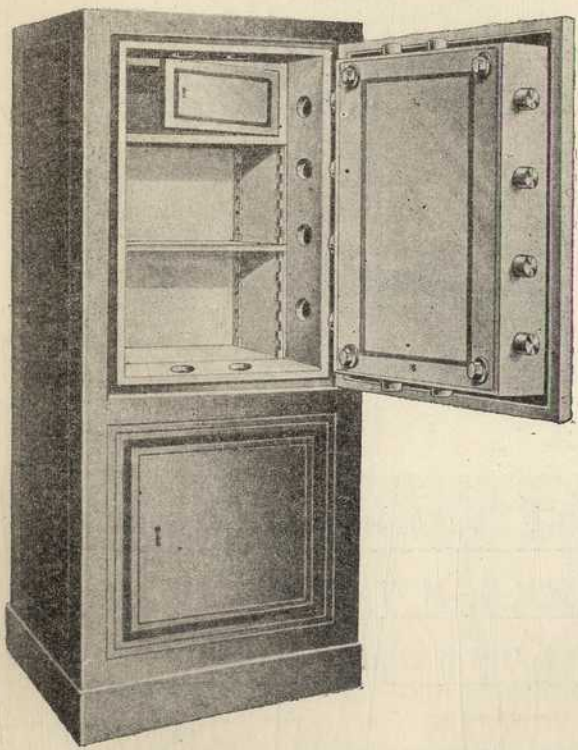

ИРСКИХ

највећи избор и по
 најјевтинијој цени
 продаје гвожђарска
 радња

Драгомира М. Зарића

Дечанска 24 Телефон. 43-69
 Филијала Кр. Александра 176.

ФАБРИКА „ГОЂЕВАЦ“

ПРВА СРПСКА ЛИВНИЦА ГВОЖЂА И МЕТАЛА
 БЕОГРАД

Милоша Великог 103 Телефон број 7-75

Израђује и има на стоваришту :

Вршалица ручних и сточних геплова и пре-
 носника за исте, Круњача. Сечки за сламу
 и шашу, муљача и пресе за грозђе и це-
 ђење вина, прскалица крајина, копачица и др.
 Све резервне делове за пољопривредне ма-
 шине. Свих машинских делова као: транс-
 мисија разноврсних лежишта, точкова за
 кајиш, зупчаника, машин. шрафова и др.
 Сав кућевни, хотелски, баштени, школски
 и болнички намештај. Канализациони мате-
 ријал. Стубови, цеви и колена. Звона за
 школе и цркве. Ограде гвоздене констру-
 кције, водена кола. Специјална радионица за
 израду челичних-панцер ригливер каса, ка-
 сета и специјалних челичних ормана за оставу
 докумената у свима величинама. Челичне
 ролетне по мери. Оправља све машине и
 машинске инсталације.

КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.

НАЈВЕЋИ ДОМАЋИ ТЕКСТИЛНИ КОНЦЕРН

Фабрика Вунених Тканина КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.

БРЗОЈАВИ „МУМЋИСКИ“ БЕОГРАД ТЕЛЕФОН БР. 3-68 и 23-63
Жиро рачуни: НАРОДНА БАНКА, ПОШТАНСКА ШТЕД. Београд, бр. 51178

ИЗРАЂУЈЕ: све врсте штофова, чоје, сукна, шајка абацијског и мустрованог, ћебад, вунене мараме (шалова) и гајтана. Кангарн предионица израђује: разна вунена плетива у свим бојама. Позанантериско одељење израђује: разне позанантерије од свиле, памука и вуне, разне врсте шујташа, пергле за обућу, штрикане краватне, шнуре за завесе и др.

ТЕКСТИЛНЕ ФАБРИКЕ
КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.
БЕОГРАД

Брзојав „Илићи“. Телефон 2-31

ИЗРАЂУЈЕ: сваку врсту платна као све врсте шифона, цица и порхета бељеног и штампаног у разним бојама, американа, халико, платно зе за весе, градла плавог за радничка одећа, свилене „расе“ у свима бојама за женске хаљине.

ФАБРИКА КАНАПА И УЖАРИЈЕ А. Д.
ЛЕСКОВАЦ

Брзојав: „Кудељара“. Тел. бр. 9
Жиро рачун Нар. Банка Ниш, Пошт. чек. бр. 51744.

ИЗРАЂУЈЕ: канап у свима врстама и нумерама, конач у боји за абације, седларе и апотекаре. Обућарски конач (фонал). Прећу од кудеље у разним нумерама, шнуре за завесе. Ужарије у разним дебелинама, љуљатке, торбице, цегера, кајише и гуртне за трансмисије. Кудељ. цакове, црева за водоводе.

ТЕКСТИЛНЕ ФАБРИКЕ
КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.
ФИЛИЈАЛА ЛЕСКОВАЦ

Брзојав „Илићи“. Телефон бр. 71

ИЗРАЂУЈЕ: све врсте американа, платна за поставе, сламарице, шираде и цакове од чисте кудеље ит.д.

СРПСКА ФАБРИКА ТЕПИХА
ЛАЗАР ДУЊЕРСКИ А. Д., В. БЕЧКЕРЕК

Брзојав „Тепих“. Телефон бр. 97

Пошт. Штед. Загреб. чек. 46445
Београд „ 51905

ИЗРАЂУЈЕ: све врсте тепиха Турме, Велвет, Тапестари, Киндерминстер, Холендер, јуте тепиха и макета као и „смирна тепихе“ у свима бојама, дезен. и величинама.

Вуна Д. Д. Карловац

ФАБРИКА ИЗРАЂУЈЕ

све врсте мушких и женских штофова од најјефтинијих до најбољих; чоје, ћебад и вунених шалова.

Прва
Српска Фабрика Мрежа
А. Д. Вел. Бечкерек
ТЕЛЕФОН 3-17

ИЗРАЂУЈЕ: мреже кудељне за реч. бродарство и памучно за морско рибарство. Сваке врсте других мрежа као за коње, хенгемаат за железнич. вагоне. разне кесе и др.

„ХЕМИКОС“
Фабрика Хемиских Производа
А. Д. — Београд

Брзојав „ХЕМИКОС“. Тел. бр. 15-81
Рачун Поштан. Штедионице бр. 51839

ИЗРАЂУЈЕ: Разноврсну парфимерију и козметику као и крем за лице, пасту за зубе, колоњске воде, прима француске парфеме ит.д. Хемиковон, кредон, сапонат одлично у води гвстворено дејство за дезинфекцију, хемијске масти за обућу, маст за чишћење метала, маст за паркетне.

САПУНА СВЕ ВРСТЕ.

ТЕКСТИЛНА ИНДУСТРИЈА А. Д.
КАРЛОВАЦ

ФАБРИКА ИЗРАЂУЈЕ: све врсте вунених тканина Одељење трикотаже израђује мушки и женски јегеров веш, вунене мараме и разне плетене производе од вуне, свиле и памука.

Млин Српске Трг. Банке
СКОПЉЕ

Израђује све врсте брашна.

ПРВА СРПСКА ФАБРИКА
КОНФЕКЦИЈЕ А. Д.
КОНАК — БАНАТ
Телефон бр. 6

Најмодерније уређена фабрика за израду одећа за одрасле и дечаке, веша, постелних ствари и др.

ТКАЧКО ОДЕЉЕЊЕ: СВЕ ВРСТЕ МУШЕМА (ШИРАДЕ)

Прва Босанска Асфалтна Индустија -- Сарајево

АНТУН СИРМАИ К. Д.

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ЗА СРБИЈУ

БЕОГРАД, Кн. Михајлов Венац 37

Творница

наравног асфалта, кровне лепенке, свију
натранских производа и цементне робе.

Преузимамо асфалтирање улица, тротоа-
ра, дворишта, ходника, и т. д. уз најпо-
вољније услове и дугорочном гаранцијом.

WWW.FLTD.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ПУТНИК

**ДРУШТВО ЗА САОБРАЋАЈ ПУТНИКА
И ТУРИСТА У КРАЉЕВИНИ С. Х. С.**

ДИРЕКЦИЈА:

Београд, Коларчева 1. Телефон 19-16.

ПУТНИЧКИ БИРО:

Београд, Коларчева 9. Телефон 34-05.

ЗАСТУПНИШТВА:

у ДУБРОВНИКУ, Плаца Краља Петра
у МАРИБОРУ, Александра 35
у ОСИЈЕКУ, Краља Петра 13
у СОМБОРУ
у СПЛИТУ, Обала
на СУШАКУ, Скерлићева 2

у ЗАГРЕБУ, Јелачићев трг 6
у ЛЈУБЉАНИ, Дунајска цеста 1
у НОВОМ САДУ, Краља Александра
у САРАЈЕВУ, Краља Петра 15
у СУБОТИЦИ, Краља Александра 8
у ШИБЕНИКУ, у ВРЊЦИМА.

Продаје возне карте за железнице, бродове, авионе, аутомобиле и т. д. за унутрашњост и иностранство; издаје места у колима за спавање, обезбеђује путнике и путнички пртљаг. -- ДАЈЕ БЕСПЛАТНО СВА ОБАВЕШТЕЊА ПОТРЕБНА ПУТНИЦИМА и врши све остале послове путничких бироа.

*Здравље и срећу
да ће Вам дневном нејом зуба*

САРГОВ

КАЛОДОНТ

Акционарско Друштво пређе Шкодина Фабрика У ПЛЗЊУ

ГЕНЕРАЛНА И КОМЕРЦИЈАЛНА ДИРЕКЦИЈА У ПРАГУ

ЗАСТУПНИШТВО У ЈУГОСЛАВИЈИ:

БЕОГРАД

КНЕЗ МИХАЈЛОВ ВЕНАЦ БРОЈ 13.

Брзојав „Шкода“, Београд.

Телефон број 5-78

Израђује и добавља:

КОМПЛЕТНА ПОСТРОЈЕЊА ЗА РУДНИКЕ, ШЕЋЕРАНЕ, ПИВАРЕ, КЛАНИЦЕ, ЕЛЕКТРИЧНЕ ЦЕНТРАЛЕ, ЛОКОМОТИВЕ, ЧЕЛИЧНЕ ПРОИЗВОДЕ, УСПИЊАЧЕ, ДИЗАЛИЦЕ, ПАРНЕ ТУРБИНЕ, ВОДЕНЕ ТУРБИНЕ, ПАРНЕ МАШИНЕ, ПАРНЕ КОТЛОВЕ, ДИЗЕЛОВЕ МОТОРЕ, КОМПРЕСОРЕ, ПУМПЕ, ТЕРЕТНЕ И ЛУКСУЗНЕ АУТОМОБИЛЕ, ТРАКТОРЕ, СЕПАРАТОРЕ, ДИНАМО-МАШИНЕ И ЕЛЕКТРИЧНЕ МОТОРЕ, ТРАНСФОРМАТОРЕ И ЕЛЕКТРИЧНЕ АПАРАТЕ, АРОПЛАНЕ, СВЕ ВРСТЕ ЖЕЛЕЗНИХ КОНСТРУКЦИЈА, КАБЛОВЕ и т. д.

Израђује све пројекте и шаље на захтев своје стручне инжењере

Шкода — Аутомобили.